TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 25 (1896) 1986 BIRŽELIS-JUNE 17 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Proveržis laisvėn

Kai tautai tenka gyventi priespaudoje ilgus dešimtmečius ir net šimtmečius, laisvės troškimas pasidaro toks stiprus, kad veiklesnioji tautos dalis pradeda nerimti, bruzdėti ir pagaliau sukilti. Tokių sukilimų lietuvių tauta yra pergyvenusi ne vieną. Žymiausi jų buvo trys — 1831, 1863 ir 1941 metais. Pirmieji du jau yra nugrimzdę tolimon istorijon, bet trečiasis tebėra dabartinių kartų atmintyje. Šiemet sueina 45-tosios metinės, skatinančios prisiminti tą netolimą praeitį, kurioje prasiveržė mūsų tautos laisvės troškimas ginklų jėga. Daugiau kaip šimtą metų kentėjusi carinę priespaudą mūsų tauta iškovojo vos du dešimtmečius trukusią nepriklausomybę, kurią vėl palaidojo carinės Rusijos įpėdiniai. Tai buvo didis smūgis tautai, staiga netekusiai taip brangintos laisvės. Dėl to, kai tik susidarė palankios sąlygos, veiklioji tautos dalis sukilo prieš raudonąją vergiją, 1941 metų birželio 23 dieną paskelbė atstatanti Lietuvos nepriklausomybę ir sudarė laikinąją vyriausybę. Tiesa, naujoji nepriklausomybė nebuvo ilga — ją palaidojo rudoji priespauda, tačiau sukilimo faktas buvo ryškus liudijimas tautos proveržio laisvėn.

BŪDINGA yra tai, kad lietuvių tauta sukilo prieš carinės Rusijos įpėdinę sovietinę Rusiją, kuri mažom tautom žadėjo laisvę, 1920 metų Maskvos sutartimi ją laidavo Lietuvai, bet po dviejų dešimtmečių tą sutartį sulaužė, apgaulingu būdu įvedė savo įgulas ir palaidojo lietuvių tautos nepriklausomybę. Ginkluotas lietuvių sukilimas buvo stiprus tautos žodis pavergėjui, liudijantis nepalaužiamą tautos valią būti laisva bei nepriklausoma. Tasai žodis vėliau buvo pabrėžtas ilgomis partizanų kovomis, išsiveržusiomis iš pavergtos tautos laisvės ryžto. Taigi nei drąsos, nei ryžto mūsų tautai netrūko anais tragiškais metais, bet jos trūko nepriklausomai valstybei, kuri savo rankose turėjo kariuomenę ir kitas priemones pasipriešinti valstybiniu mastu. Tai savotiška istorinė mįslė, kurioje tauta atsiskleidžia kaip drąsi kovūnė, o valstybė — kaip silpna, lengvai pasiduodanti pilis. Pastaroji sugriuvo nė pirmųjų šūvių nepatyrusi, o tauta parodė savo drąsą bei ryžtą net ir vergijos replėse būdama. Tai buvo ryšku ir 1941 metų sukilime. Ne valstybė šaukė kovotojus, ne jos valdžia skelbė mobilizaciją — aktyvioji tautos dalis pati susibūrė, slaptai susiorganizavo, suplanavo, pasiruošė ir smogė tinkamu momentu.

MINĖTO sukilimo vadai, iškovoję pergalę, kad ir neilgai trukusią, triumfuoja, bet pasyviai iš šalies stebėję įvykius juos kritikuoja, lyg ir nenorėdami pripažinti jiems aureolės. Turbūt iš viso nėra tokių įvykių, kuriuos visi vienodai vertintų. Tad ir šiuo atveju nėra ko stebėtis, jeigu atsiranda skirtingų nuomonių. Pagrindiniai faktai betgi rodo, kad 1941 metų sukilimas buvo ginkluotas tautos žodis raudonajam pavergėjui. Kaip liudija enciklopedinės žinios, sukilime visoje Lietuvoje dalyvavo apie 100.000 asmenų. Kautynėse žuvo 2.700 lietuvių, 1.500 buvo nužudyti kalėjimuose ir kitur, 4.000 sužeistų. Tai skaičiai, kurie pralenkia nepriklausomybės kovų aukas (2.611 žuvusių, 1.175 sužeisti). Jie liudija platų sukilimo mastą, kuriame išryškėja ne tik vadovaujantys asmenys, bet ir visa tauta, atstovaujama aktyviosios dalies, susilaukusios plačiausio pritarimo. Tiesa, didis tai buvo žygis, bet jis Lietuvos nepriklausomybės neatkovojo visam laikui. Tauta vergauja ir dabar, tačiau liko ana sukilimo dvasia, kuri rusena tautoje kaip žarija pelenuose. Tai ryžto dvasia, drąsinanti tautą ištvermei. Ji gali vėl suliepsnoti, kai pradės eiti "pavasaris Karpatų kalnais". Tokia ryžto dvasia turėtų gyventi ir lietuviškoji išeivija. Ne ašaros skatina kovai bei ištvermei, o sukilimo dvasia, žadinanti tautos ryžtą ir vedanti į pergalę.

KANADOS ĮVYKIAI

Kanados-Amerikos sankirtis

Prekybos įtampą tarp Kanados ir Amerikos sukėlė prez. R. Reagano patvirtinas specialus muitas penkerių metų laikotarpiui, užkrautas iš Britų Kolumbijos įvežamoms kedro medžio plokštelėms, kurios naudojamos stogams dengti. Tas muitas trisdešimt mėnesių laikotarpiui yra 35% gontų kainos, sekančių dvejų metų — 20% ir paskutinių šešių mėnesių 8%. JAV kongrese jau seniai buvo girdėti protestas, kad Britų Kolumbijos vyriausybė duoda finansinę paramą kedrinių gontų gamintojams, norėdama atpiginti jų kainą Amerikoje, kad su ja negalėtų varžyti amerikiečiai. Dėl specialaus muito kanadiškiems gontams Amerikoje pasigirdo graudžių balsų, kad tas muitas skaudžiai palies 4.000 gontų gamintojų Britų Kolumbijoje. Iš pirmo žvilgsnio susidaro įspūdis, kad didžioji Amerika skriaudžia mažesnę Kanadą, ypač Britų Kolumbijos provinciją. Kitokios nuomonės yra JAV ambasadorius Kanadoje T. Niles. Vadovaudamasis statistikos duomenimis, jis primena raudoti pradėjusiems kanadiečiams, kad 1978 m. kanadiškiems kedriniams gontams iš Britų Kolumbijos JAV teko tik 40% visos rinkos, o dabar jau tenka 73%. Esą dėl importo iš Kanados gontų gamintojų skaičius pačioje Amerikoje sumažėjo nuo 4.531 iki 2.146. 1978 m. buvo 445 gontus gaminusios lentpjūvės, dabar tėra 255.

Kanados užsienio reikalų ministeris J. Clarkas pranešė, kad Kanada pareikalavo kompensacijos specialaus muito padarytiems nuostoliams padengti. Tą reikalavimą JAV vyriausybė atmetė. Juk ir Kanada būtų įvedusi specialų muitą iš JAV įvežamiems gontams, jeigu jie būtų užvaldę beveik du trečdalius kanadiškos rinkos. Abipusiu nuomonių pasikeitimu ginčas nepasibaigė. Kanados finansų ministeris M. Wilsonas paskelbė, kad nuo š. m. birželio 6 d. Kanada padidina muitą kai kuriems iš JAV įsivežamiems gaminiams: knygoms ir žurna-

(Nukeltą į 8-tą psl.)

Naujasis pabėgėlis iš sovietų okupuotos Lietuvos Stockholme ALFONSAS SAKAUSKAS (kairėje), jį aplankiusi JOLANTA VAIČAITYTĖ iš Prancūzijos, globėjas ANDERS LARSSON – Švedų laisvės tarybos pirmininkas su Vaičaitytės plokštele prie Stockholmo operos rūmų. A. Sakauskas pasiekė Švedijos krantus 1985 m. vasarą

Dabartinis gyvenimas sovietinėje Lietuvoje

Pasakoja Švedijon atbėgęs ALFONSAS SAKAUSKAS, ten išgyvenęs devynis mėnesius ir atšventęs 27-tąjį savo gimtadienį

Vaikų darželiai

Pradėsiu nuo vaikų darželio. Kartą mano sesers vaikas parėjo namo iš darželio su vaikiška knygele ir man parodė du paveikslėlius. Viename jų Leninas žaidžia su vaikais, dalina jiem saldainius, kitame — kapitalistas su pinigų maišu, viską atiminėja iš vaikų ir nori karo. Sesers vaikas pasigyrė: "Leninas geras, o tas blogas".

Mokykla

Nebuvau komjaunuoliu, nors tai beveik privaloma. Nebuvau nė pionierium. Buvau tiktai spaliuku. Tvirtai atsisakiau būti pionierium, bet nežinau kodėl. Tada ir pasikeitė mokytojos žvilgsnis į mane. Pats nesuprantu, kodėl vienintelis visoje klasėje atsisakiau būti pionierium; kažką pasakiau prieš juos, mokytoja užpyko ir pasidariau vienu iš paskutiniųjų. Gal nenorėjau eiti į susirinkimus? Toks buvo tada mano charakteris: jei kas nepatikdavo, tuoj pat sumaišydavau su žeme. Mokytojai nekentė manęs, bet su vaikais gerai sugyvenau. Mokytojų nekenčiau, nes ir jie manęs nekentė. Pradėjau jausti, kad esu kitoks.

Domėjausi sportu, dalyvavau varžybose. Treneris mane gerbė, ir niekas tenai manęs neniekino. Sporte man sekėsi — pasidariau Lietuvos džiudo čempionu (6 kartus) ir visos Sov. Sąjungos prizininku.

Komunistai

Būti komunistu yra naudinga — gauni butą, gyvenimo sąlygos pagerėja. Daug kas to nori, bet ne visi gali tai pasiekti. Tarp partiečių yra daug korupcijos. Daug reiškia įtakingos pažintys — jos palengvina gyvenimo kelią. Komunistas visuomet yra teisus.

Rusai

Visi baltiečiai nori atsikratyti komunistinės sistemos, visi!!! Nebūtinai išvažiuoti, nes yra ir tokių, kurie negalėtų gyventi be savo šeimos, draugų, tėvų ir tėvynės.

Daugumai rusų ta sistema patinka. Jiems atrodo, kad netvarką daro tokie žmonės, kaip baltiečiai, kurie nenori taip gyventi. Rusai yra įsitikinę, kad tai jų valdžia — gera ir teisinga. Jei kuriame nors rusų mieste pasakai, kad tau nepatinka "tarybų valdžia", iš to miesto gyvas neišvažiuosi — piktai žiūrės į tave, neišleis ir galų gale tave užkas.

Aš buvau Chabarovske. Vienas iš mūsų grupės paklausė vadovą: "Platūs jūsų laukai, bet kodėl nematyti jokios karvės?" Atsakė: "Kam mums karvės? Mes geriame cheminiu būdu pagamintą pieną iš augalų". Visas Sibiras geria tokį pieną. Mėsos pagaminti dirbtiniu būdu dar negali — veža mėsą iš Baltijos kraštų, kur jos trūksta. Briedžių, meškų Sibire yra, bet parduotuvėse mėsos nėra. Rusams atrodo, kad su karvėm per daug darbo — reikia šerti, melžti ... Tik vaikai (su talonais) gauna tikro pieno. Jeigu vaikų neturi, pieno nematysi.

Rusai atvykę į Baltijos kraštus prieš 20 metų, supranta lietuviškai, latviškai arba estiškai, bet nekalba. Su jais reikia kalbėti rusiškai. Andropovui valdant, buvo išleistas potvarkis: kai susitinka du lietuviai ir vienas rusas, visi trys turi kalbėti rusiškai. Rusų kalba visur privaloma. Retas rusas, atvykęs į Lietuvą, kalba lietuviškai. Net vaikų darželiuose įvestos specialios rusų kalbos pamokos.

Rusų gyvenimo lygis po II D. karo pakilo. Jiems atrodo, kad, palyginus su prieškarinėm sąlygom, viskas pagerėjo. Baltiečiai nekalba apie prieškarinį gyvenimą, nes kalbančius perkelia į Sibirą. Draudžiami net anekdotai. Pirmą kartą gali gauti trejus metus ar daugiau už "tarybinės valdžios šmeižimą".

Kariuomenė

Mano tėvas nepriklausomos Lietuvos laikais tarnavo kariuomenėje. Tada kareiviai valgė mėsą ir gėrė pieną, o dabar valgo paprastą košę. Rusų kariuomenė iš kareivio daro ne žmogų, bet negalvojantį gyvulį, kuris aklai klauso. Jis privalo klausyti vado įsakymų, nors jie būtų ir klaidingi ar neteisingi. Tik po to gali pasiskųsti, kad vadas pasielgė negerai. Švedijos kariuomenėje kareiviai mokosi savarankiškumo. Jie klauso vado, bet ir patys galvoja, kad netaptų avių banda, kaip rusų kariuomenėje.

Žmonių kategorijos

Sovietinėje Lietuvoje yra trys žmonių kategorijos: girtuokliai, pagrindinė masė (ir aš jai priklausiau), aukštuomenė.

Seniau girtuoklių buvo daugiau, bet atėjus valdžion Gorbačiovui, jų skaičius sumažėjo — daugelį pasodino į kalėjimus, kur jie turi dirbti neapmokamą darbą. Ten jie yra "gydomi" ir saugomi ginkluotų sargų.

Pagrindinė masė — tai darbininkai, tarnautojai ... Jie negali nusipirkti nei maisto, nei drabužių be pažinčių. Jiems reikia kovoti dėl visko. Kai pasirodo apelsinai, bananai parduotuvėje, susidaro milžiniška eilė, kurioje turi laukti, o kai prieini — nebėr!

Mažai yra tokių, kurie gyvena vien iš algos. Jei kas taip gyvena, tuoj pat matosi: apsirengęs savo senelio drabužiais, alkanas, neturi automobilio ir niekad neturės. Iš viso nemadinga gyventi vien iš algos — reikia turėti kokį nors "bizniuką". Tada būsi visuomenės gerbiamas, gerai atrodantis, turintis automobilį.

"Bizniukų" yra visokių: vieni augina pomidorus šiltadaržiuose žiemos metu ir pardavinėja po 10 rb. kilogramą, kiti siuva neoficialiai, treti augina gėles ir t.t.

Drabužius gauna žmonės įvairiais būdais: perka iš turistų — rumunų, lenkų, kurie specialiai atvyksta su drabužiais iš Vakarų, patys siuva ir parduoda kaip firminius. Pvz. pasiuva džinsus už 50 rb., o parduoda už 200 rb. turguje. Kartais, kai "išmeta" džinsus parduotuvėje, galima juos nusipirkti už 100 arba 120 rb. Tai oficiali kaina. Pagal atlyginimus tai labai brangu, bet žmonės perka juos ir vėl parduoda turguje už dvigubą kainą.

Vartoju žodį "išmeta", nes labai greitai prekės dingsta. "Išmeta" — reiškia vos prekė pasirodo parduotuvėje ir tuoj pat nuperkama. Švedijoje sunkvežimiai lėtai atgabena prekes, suneša į sandėlius, sudeda į parduotuvės lentynas, ant kurių ilgai laukia pirkėjų. Lietuvoje visi iš anksto žino kada prekė pasirodys. Ir kai ją "išmeta", tuoj pat atsiduria pas pirkėjus.

Man, kaip ir visiems, reikėjo verstis visokiais "bizniais". Mano draugai siūdavo drabužius ir pardavinėdavo atvykstantiem iš Rusijos. Aš pardavinėdavau firminius drabužius, gautus iš Vakarų per lenkus ir rumunus. Uždirbdavau iki 2000 rb. per mėnesį, bet turėjau tam atiduoti visą energiją, rūpintis vien materialinėm problemom. Visą laiką

(Nukeltą į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

AUSTRIJOS PREZIDENTO RINKIMUOSE PRALAIMĖJIMO susilaukė Pasaulio žydų kongresas ir iš dalies pats Izraelis, rėmęs žydų pastangas, kad austrai atmestų liaudies partijos kandidatą K. Waldheimą, 1972-82 m. ėjusį Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus pareigas. Pirmuose rinkimuose gegužės 4 d. K. Waldheimas gavo 49,64% balsų, socialistų atstovas K. Steyreris — 43,66%. Prezidento rinkimuose laimėtojas turi gauti bent 50% balsų. Antrasis balsavimas už du pirmaujančius kandidatus įvyko birželio 8 d. Už K. Waldheimą balsavo 53,9% rinkėjų, už K. Steyrerį — 46,1%. Tarp abiejų balsavimų savo akciją prieš K. Waldheimą labai sustiprino JAV veikiantis Pasaulio žydų kongresas ir žydų organizacijos kituose kraštuose. Viešai buvo skelbiama, kad K. Waldheimas yra nacių karo nusikaltėlis, atsakingas už Graikijos žydų išvežimą į koncentracijos stovyklas, masines gyventojų ir partizanų žudynes Jugoslavijoje. Vienon buvo atsųsta Vokietijoje gimusi nacių gaudytoja Beate Klarsfeld, prisidėjusi prie gestapininko K. Barbio atidavimo Prancūzijos teismui, mirusio J. Mengelės palaikų suradimo P. Amerikoje. Jos pastangos sukliudyti K. Waldheimo išrinkimą buvo nesėkmingos. K. Waldheimas prisipažino, kad jam teko būti leitenantu Wehrmachte, vertėju ir žvalgybos karininku, bet jis griežtai paneigė bet kokį įsivėlimą į masines žydų ir jugoslavų žudynes. Austrų nuotaikas bene geriausiai apibūdino Vienos burmistras E. Busekas: "Prezidento rinkimuose sprendimą turi padaryti ne kaltintojai užsienyje, o patys rinkėjai Austrijoje".

Kaltas be teismo?

Į kaltinimus įsijungė ir Izraelio teisingumo ministeris J. Modajus, prašnekęs apie pakankamą kaltinamąją medžiagą, bet vėliau prasitaręs, kad jos užtektų tik netiesioginiam K. Waldheimo dalyvavimui karo nusikaltimuose. Panašios nuomonės yra ir garsusis S. Wiesenthalis Vienoje, taip pat neradęs pakankamai kaltinamosios medžiagos. Pasak jo, rinkimus pralaimėjo K. Waldheimą prezidentu gavusi Austrija ir jos žydų bendruomenė, turinti 8.500 narių, nes ginčas atnešė naują antisemitizmo bangą. Dr. K. Schubertas, vadovaujantis Vienos universiteto judaizmo studijų institutui, K. Waldheimo taip pat nelaiko nacių karo nusikaltėliu. Vienos žydų bendruomenės sekr. dr. A. Hodikas teigia, kad K. Waldheimui laimėjimą užtikrino jam mesti kaltinimai. Būdamas Austrijos užsienio reikalų ministeriu, K. Waldheimas daug padėjo žydams ir Izraeliui. Iš Sovietų Sąjungos Vienon buvo išleista 260.000 žydų, kurių nemaža dalis atvyko Izraelin. Dabartinę žydų neapykantą K. Waldheimui, matyt, atnešė 1975 m. Jungtinėse Tautose priimta rezoliucija, sionizmą pripažinusi rasizmu. Sovietų Sąjungos propagandistai sionistus tada pradėjo lyginti su naciais, bet Vakaruose ta rezoliucija didesnio dėmesio nesusilaukė.

Pasitraukė kancleris

Dėl K. Waldheimo laimėjimo Izraelis atšaukė iš Vienos savo ambasadorių M. Elizurą. JAV ir Kanados žydų organizacijos pradėjo reikalauti, kad į tas šalis nebūtų įsileistas Austrijos prezidentu šešeriems metams tapęs K. Waldheimas. Iš tikrųjų jam teko tik ceremoninės pareigos. Austriją valdo kancleris, kurį parlamente išrenka atstovų daugumą turinti partija. Tą daugumą jau 16 metų turi socialistai, kancleriu išsirinkę F. Sinowatzą, kuris dabar atsistatydino dėl K. Waldheimo laimėjimo. Jį pakeitė finansų ministeriją turėjęs F. Vranitzkis. Pastarasis netrukus lankysis Vašingtone, bet ten šiuo metu jokių reikalų neturi prez. K. Waldheimas. Ir JAV, ir Kanados pareigūnai pareiškė žydų atstovams, kad Austrijos prez. K. Waldheimo nebus galima neįsileisti, nes jis yra laimėjęs demokratinius rinkimus.

Nelaimės priežastis

Tragišką septynių astronautų žuvimą "Challenger" erdvių lėktuve š. m. sausio 28 d. baigė tirti prez. R. Reagano paskirta 13 narių komisija, vadovaujama buvusio valstybės sekr. W. Rogerso. Pagrindine sprogimo priežastimi buvo nustatytas liepsnos ir dujų prasiveržimas dešiniojoje pagalbinėje raketoje per ją jungiančius žiedus, kurių pajėgumą buvo susilpninęs šaltas oras skrydžio išvakarėse. Abi pagalbines raketas gamina Mortono Thiokolo bendrovė Utah valstijoje. Jos Floridon pristatomos padalintos į keturias dalis. Ten tos dalys sujungiamos specialiais žiedais, kurių silpnumas buvo pastebėtas anksčiau, bet tada skrydžiai baigėsi laimingai. Jau 1972 m. Kalifornijoje esanti "Aerojet General" bendrovė tas 36 metrų ilgio raketas buvo pasiūliusi gaminti iš vientiso plieno, kuriam nereikalingas dalių sujungimas. Bendrovė ilgas cilindrines raketas iššovimo centrui Floridoje būtų atsiuntusi jūra. NASA kažkodėl pasirinko M. Thiokolo bendrovę, neturinčią priėjimo prie jūros.

Šiame numeryje:

Proveržis laisvėn
Prisimenant 45-tąsias Lietuvos sukilimo metines
Dabartinis gyvenimas okupuotoje Lietuvoje
Pasakoja naujasis atbėgėlis Švedijoje A. Sukauskas
Kunigas apie rašytoją Vienuolį
Kun. Petro Raudos liudijimas, paskelbtas pogrindžio spaudoje
Tolimieji rytai lietuvio akimis
Paskutinis skirsnis ilgos kelionės su kanadiečių grupe
Sovietinio kalinio atsiminimai
Vlado Lapienio pergyvenimai, spausdinami pogrindžio "Aušroje"
Nerimas Lietuvoje
Pirmosios žinios apie branduolinę radiaciją ir jos pasekmes
Pirmasis prūsų susitikimas
Nauja prūsų organizacija V. Vokietijoje ir jos suvažiavimas
Nesuprantama tyla
Branduolinė nelaimė Černobilyje ir mūsų išeivijos veiksniai
Du straipsniai — dvi pažiūros
Lietuvių santykiai su lenkais ir nuomonių skirtumai
Reformuotoji opera "Dux Magnus"
Įspūdžiai žiūrovo, mačiusio šios operos pastatymą Čikagoje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Kunigas apie rašytoją Vienuolį

Kun. Petro Raudos raštas, paskelbtas pogrindžio "Aušros" 49-me nr.

Nuorašas.

1954 m. gruodžio mėn vyskupo buvau paskirtas į Ankyščius, kur tuo metu dirbo kan. J. Žitkevičius ir kun. V. Arlauskas. Apsigyvenau atskirai, bet dažnai užeidavau pas kunigus. Advente užėjau pas kan. Žitkevičių ir radau jį su kun. Arlausku besitarančius, kaip aprūpinti, neatkreipiant kitų dėmesio, sunkiai sergantį rašytoją A. Vienuolį-Žukauską. Kan. Žitkevičius ir kun. Arlauskas jau senokai gyveno Anykščiuose ir kiekvienas anykštietis juos gerai pažinojo. Aš, tik ką atvykęs, visuomenei nepažįstamas, todėl ir pasisiūliau imtis šios misijos. Be to, su rašytoju ir seniau buvau pažįstamas, taigi buvo proga aplankyti ligonį, kurio seserys pranešė, kad brolio sveikata silpna ir prašo aprūpinti sakramentais.

Nuvykus, rašytojo namiškai įvedė mane pas ligonį, kuris mane pažino. Pasiskundė, kad Kryme su voniomis įvarė jam infarktą ir dabar jį net valgydinti reikia. Pasisakiau nenorįs ligonio ligai varginti, todėl, jei norėtų, galėčiau aprūpinti sakramentais. Ligonio veidas prašvito. Paprašė ateiti rytojaus dieną 11 val.

Sutartu laiku atvykau. Radau sekramentams paruoštą ir papuoštą staliuką, degė dvi žvakės. Atlikęs būtinas įžangines apeigas, atsisėdau šalia ligonio lovos klausyti išpažinties. Suteikiau visus ligoniui skirtus sakramentus ir sukalbėjau maldas. Rašytojas buvo nusiteikęs.

Atsisveikindamas nuoširdžiai dėkojo ir prašė leisti pabučiuoti kunigo ranką. Pasisakė, stengdavosi neapleisti velykinės išpažinties. Kol buvo galima, atlikdavo velykinę savo parapijoje, o vėliau — važiuodavo į kitas bažnyčias.

Retkarčiais užeidavau pasikalbėti. Prašydavo nepamiršti. Yra pastebėjęs, kad jo raštai perredaguojami. Rašė literatūros leidyklai protestus. Leidyklos direktorius Tornau atsakė suktu laišku, kurį man rašytojas perskaitė.

Buvo rašytojui atvežę nuotrauką iš ruošiamo "Paskenduolės" filmo. Autorius sukritikavo kai kuriuos kadrus, ir filmas nebuvo pastatytas.

Įpusėjo 1955 m. gavėnia. Sykį, atsilankęs pas rašytoją, priminiau, ar nenorėtų atlikti velykinę įšpažintį. Noriai sutiko ir rytojaus dieną atėjau su sakramentais. Rašytojas laukė apsivilkęs iškilmingais rūbais — fraku. Man padarė gilų įspūdį — taip buvo laukiamas Dangaus Svečias. Atsiklaupęs, nuolankiai atliko išpažintį, priėmė šv. Komuniją ir, palaiminęs, palikau susikaupusį.

Išimtinai rašytojo pinigais buvo pastatytas Anykščių bažnyčioje vyskupo A. Baranausko marmorinis biustas.

Vienas svarbiausių parodymų, kad rašytojas A. Vienuolis-Žukauskas buvo religinių įsitikinimų, tai jo oficialus testamentas, notaro patvirtintas. Jame pažymi, kad visuomet tkėjo į Dievą ir prašė, kad po mirties jo kapą puoštų kryžius.

Kai ant rašytojo kapo buvo užridentas akmuo su parašu, o kryžiaus nebuvo, tada testamento vykdytojas Zigmas Toliušis oficialiu raštu kreipėsi (turbūt į Rašytojų Sąjungą) užklausdamas, kodėl neįvykdytas Velionies testamentas — nėra kryžiaus prie kapo. Į tą raštą negavo jokio atsakymo.

Pasirašė *kun. Petras Rauda*
Svedasai, 1971 m.

Tolimieji rytai lietuvio akimis

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Pasitinka invalidai

Praėję tą kontrolę, vėl eilute — per kitas tuščias sales einame antron pusėn muitinės laukan. Saulė šviečia, mėlynas dangus, vėjas stipriai pučia aikštėje, keldamas dulkių debesis ir nešiodamas popiergalius. Čia mus pasitinka jauna kinietė vadovė, kuri važiuos kartu. Sulipam jau į Kinijos autobusą, kuris yra geram stovyje, skirtas turistam vežioti. Tačiau prieš sulipant į autobusą pasitinka invalidai elgetos: ištiesę rankas griebia už skvernų ir prašo pinigų. Vieni be kojų, kiti be rankų, labai prastais sudėvėtais drabužiais apsirengę. Nykus įspūdis. Tai dar neseni vyrai; vienas be abiejų kojų stumiasi ant ratukų, rankomis atsiremdamas į žemę, kiti be vienos kojos su ramentais eina, nes, atrodo, nieks protezų neturi. Visi kalba ir prašo kinietiškai, tai nieko nesuprantam, tik kinietė vadovė piktai juos pabara ir neprileidžia prie autobuso. Toliau matyti ir kiniečių policija, bet ji tų invalidų nevaro šalin. O gal tai raudonosios Kinijos karo invalidai, dabar neaprūpinti elgetauja? Vadovė to nepaaiškino.

Kiniečių mieste

Esame nelabai toli pasienio, Zhongshan mieste, iš kurio pajudam toliau. Miestas paprastas, neaukšti mūriniai namai, krautuvės, įstaigos. Visur vien kinietiški užrašai, angliškų nematyti. Gatvėse nemažai vaikščiojančių žmonių — vis ką nors nešasi rankose. Gatvės gindinys gerokai duobėtas, daug kur išgriauta, išknista, dedami vamzdžiai ar taisoma. Nematyti sunkiųjų mašinų, kuriomis būtų taisomos gatvės. Išvažiuojant iš miesto matosi, kad plačiu mastu vykdoma didelių namų statyba. Gatvių gatvės per keletą blokų tęsiasi pradėtų, įpusėtų ar jau visai baigiamų statyti apartamentinių namų. Tačiau ir čia nematyti jokių sunkiųjų mašinų, kuriomis būtų lengviau atlikti statybos darbus. Kartais pasimato vienas kitas kranas, o šiaip dauguma darbo atliekama rankomis. Didelio žmonių judėjimo prie tų statybų nesimato.

Mažas judėjimas

Kinietė vadovė, jau komunizmo auklėtinė, pasakodama apie Kinijos gyvenimą, per daug negiria sistemos, tačiau visuose aiškinimuose jaučiama, kad dabartinė padėtis yra geriausia. Pavyzdžiui, išvažiavus iš miesto ant asfaltuoto kelio nėra jokio judėjimo — vienas kitas sunkvežimis nuvažiuoja, visai nematyti nei automobilių, nei dviračių. Vadovė bando aiškinti, kad Kinijoje dabar yra per vieną bilijoną gyventojų. Kas būtų, jei automobiliai tokiu tempu būtų įsigyjami kaip kituose kraštuose? Ant kelio neužtektų vietos visiems. Sako, pažangą daro, kad ir labai pamažu, visko dar labai trūksta — kapitalo, mašinų, elektronikos. Tačiau dabar kiekvienas kinietis turi kasdien dubenėlį ryžių, ir niekas nebadauja, o senais laikais ne visi turėjo ką pavalgyti. Dabar vidurkis kiniečio metinių pajamų yra 400 dol.

Sklypininkai

Ūkiai ir žemė valstybės yra nusavinti bet dabar žemė išnuomojama ūkininkams privačiai ūkininkauti. Gautą derlių kiekvienas gali laisvai parduoti. Važiuodami pakelėje matėme daug didesnių ir mažesnių sklypų, kur auginamos daugiausia daržovės. Vadovės teigimu, tai privatinė nuosavybė. Šiame rajone keista žemė: kalnai ir tarpukalnės, slėniuose viskas žaliuoja ir tarpsta, nes ten atvestas drėkinimui vanduo, o kalnai pliki, sausi. Tuose sklypuose matėsi vienas kitas dirbantis žmogus, užsidėjęs konusinę skrybėlę. Visi tie laukai atrodė labai gražiai, gerai prižiūrimi.

Toliau važiuojant, kaip mums įprasta, pakelėse nėra gazolino stočių, nėra ūkių sodybų, vien laukai ir kalnai. Vaizdas pilkas, monotoniškas, tik slėniuose žaluma akis pagauna.

Gimnazija

Atvažiuojam į Cuiheng kaimelį. Jis nebūtų ypatingas, jei čia nebūtų gimęs ir gyvenęs dr. Sun Yat-Sen, Kinijos respublikos įsteigėjas, kai buvo nuverstas imperatorius. Dabar čia jo garbei ir atminimui pastatyta didelė gimnazija, kurios keliuose pastatuose mokosi keli tūkstančiai mokinių. Matėme daugybę mokinių sportuojant aikštėje, kiti klasėse mokėsi. Gimnazijos pastatai dviejų aukštų, klasėse pro pravirus langus matėsi mokiniams sėdėti suolai po du, prieš juos mokytojui staliukas ir lenta. Mokinių suolai apkrauti stirtomis knygų. Klasės didelės, gali tilpti iki 100 mokinių. Gimnazijos rūmai mūriniai, stogai išlenkti, pagodų stiliaus. Alėjose takai ir šaligatviai didelių medžių pavėsyje apsodinti gėlėmis. Aplinka tvarkinga ir gerai prižiūrima.

Muziejus

Netoliese yra dr. Sun Yat-Sen atstatytas namelis, kur gimė ir gyveno. Čia 1866 m. gimė modernios Kinijos kūrėjas ir darbavosi kaip gydytojas. Pirmasis namelis buvo nugriautas ir 1892 m. atstatytas. Viskas palikta kaip buvo: virtuvė, miegamasis, darbo kambarys, knygos, paveikslai, mediciniški įrankiai ir baldai. Aplink namą daug žydinčių gėlių.

Atskirame name įrengtas dr. Sun Yat-Sen muziejus, kur sukrautos nuotraukos, laiškai, įvairūs dokumentai, jo dėvėti drabužiai, kėdė, kurioje mėgdavo sėdėti, pašto ženklai jam pagerbti. Per kelias sales daug rodinių, bet viskas tik su kinietiškais užrašais.

Prie šio muziejaus yra valdiška krautuvė, kur parduodami prabangos dalykėliai — keramikos dirbiniai, sidabro papuošalai, atvirukai, kai kurios knygos. Kainos gana brangios. Pinigus ima, kokius tik duodi, nereikalauja kinietiškų. Valdžios krautuvėse kainos nustatytos, negalima derėtis. Šiaip pas kiniečius priimtos derybos.

Tam pačiam kaimelyje pietaujame prabangiame restorane, kur patarnauja prie stalo su baltom pirštinėm padavėjai. Restoranas pastatytas lyg kokiame parke — aplinkui gėlynai, tvenkiniai su žydinčiom lelijom, fontanai, statulos. Prašmatnus ir gražus restoranas, atrodo, skirtas tik turistams, nes sutikom kelias grupes amerikiečių.

Šunys ir kiaulės

Po pietų lankome kitą kaimelį pakelėje. Nuo plento veda paprastas keliukas tarp trobų, kur pasitinka lodami šunys ir kriuksinčios kiaulės. Kaimelio namukų dauguma iš cemento plytų, kai kurie mediniai. Įveda į vieno vidų: maža virtuvėlė ir didesnis kitas kambarys, kur kėdės, stalas su daug paveikslų ant sienų. Viduje vaikščioja šunys ir kiaulės, nes, vadovės aiškinimu, Kinijoje kaime kiaulės yra labai prižiūrimos ir leidžiamos vaikščioti po vidų. Šunys mus pasitinka lodami ir sprunka į šalį, o bekoniūkščiai priėję baksnoja į rankas. Nežiūrint gyvulių vizito, viduje labai švariai viskas užlaikoma, grindų plytelės net blizga. Kinietė senutė stumdo mums kėdes atsisėsti nors mūsų nemažas būrys — kėdžių neužtenka.

Kitas medinis namukas, į kurį užsukam, irgi labai švariai užlaikomas, nors dar mažesnis. Viduje vien tik vaikai ir senos moterys, nes dienos metu vyrai dirba laukuose ar kur kitur. Laukuose irgi nematėm daug dirbančių — vos vieną su jaučio traukiama žagre žingsniuojantį. Nematėm ir jokio traktoriaus laukuose. Tiktai mums bestovint tame kaimelyje pravažiavo vienas traktorius, vilkdamas priekabą.

Pačiame kaimelyje prie gyvenamų namukų visur buvo ir tvartukai kiaulėms. Taipgi buvo sukrauti šieno kūgiai vieni lauke, kiti po pastoge. Tai pašaras jaučiams. Matėsi ir daržovių lysvės bei vaismedžiai. Prie vandens šaltinio ar upelio moterys ėjo su kibirais persimetusios naščius per petį, kaip buvusiame Lietuvos kaime. Viso to kaimelio atmosfera labai tyli, jokio triukšmo judėjimo, tik šunys įkyriai lojo. Atrodo, kad kiekvienas namelis turėjo po šunį, ir jie ardė visą kaimelio ramybę.

Tūkstančiai ančių

Jau artinosi vakaras. Buvom įvažiavę Kinijon gal nedaugiau šimto kilometrų, tad nuo to kaimelio pasukom atgal. Turėjom dar aplankyti vaikų darželį, kolektyvinį ūkį ir vieną fabrikėlį, bet dėl rytmetinio pavėlavimo išvažiuoti liko neaplankyti.

Važiuodami atgal į Macau jau kitais keliais, matėme daug kūdrų ar tvenkinių, kur plaukojo šimtai ančių. Prie vienos tokios kūdros pakelėje sustojom. Ten turėjo būti per tūkstantį ančių, kurios turškėsi vandenyje. Vadovė paaiškino, kad Kinijoje Pekingo antis yra tautinis patiekalas ir todėl jų labai daug auginama. Pakelėje matytos auginamos antys yra privatinė nuosavybė, kurias ūkininkas užauginęs laisvai parduoda ir gautus pinigus panaudoja savo reikalams. Taip aiškino vadovė. Ir tikrai kur tik vandens ruoželis ar tvenkinys, ten plūduriavo būriai ančių.

Atvažiavus prie sienos ir muitinės vėl surikiuoti į eilutę ta pačia numeracijos tvarka perėjom pasų ir muitinės kontrolę. Tik vieną mūsų moterėlę ilgai sulaikė, nes ji nebegalėjo surasti užpildyto pareiškimo, kiek turto su savim vežėsi. Kinietė vadovė, dėkodama už atsilankymą, kvietė ir ateityje lankytis Kinijoje, nes būsią turistam daug geriau, dabar esanti tik pradžia turizmo su labai daug trūkumų.

Portugalų kolonijoje

Išėję iš kiniečių muitinės, vėl persėdam į portugalų autobusą ir pasileidžiam Macau miesto link. Dienos visai nedaug pasiliko, bet energinga ir labai iškalbi su humoro ir sarkazmo doze portugalė vadovė Marija pasiryžusi nors prabėgom parodyti miesto įžymybes. Pirmiausia ji pareiškia, kad Macau kolonija neturi tos problemos kaip Hong Kongas, kuris nuomojamas iš Kinijos. Macau miestas ir teritorija yra Portugalijai dovanotas prieš 400 metų ir tiek metų Portugalijos valdomas. Turi tik 55 kv. kilometrus ploto, kur gyvena 420.000 asmenų, kurių 98% kiniečiai, o portugalų visai mažai. Valdomas Portugalijos skiriamų gubernatorių, kurie kas ketveri metai pakeičiami. Pats Macau miestas sujungtas 3 km. ilgio tiltu su dviem salom, priklausančiom portugalų teritorijai.

Pirmiausia užvažiuojam ant kalvos prie seniausios katalikų šventovės. Be šios dar yra 14 katalikų šventovių šiame mieste. Nuo šventoriaus gražus reginys jūros pusėn su apačioje išsistačiusiu miestu ir matomu ilgu tiltu, kuris jungia miestą su salom.

Važiuojam pro gubernatoriaus rezidenciją ir pagrindinėm gatvėm prie seniausios budistų šventyklos, kuri pastatyta prieš 500 metų. Ant kitos kalvos yra Šv. Pauliaus šventovės griuvėsiai, kurie, lyg Macau miesto simbolis, didžiuliais laiptais žemyn nusileidžia į mažų krautuvėlių labirintą. Saulei leidžiantis apžiūrim šventovės griuvėsius ir tais didingais laiptais nusileidžiam žemyn prie krautuvėlių, kur visokių suvenyrų kampai prikrauti. Neilgai leidžiama moterims pirkiniais rūpintis, nes autobusas jau laukė vežti kazino link.

Lošimų namai

Macau yra vienintelė vieta Tolimuose rytuose, kur yra lošimų namai — kazino. Čia iš visos Azijos suvažiuoja piniguočiai praleisti pinigų ir tuo pačiu išlaikyti šios kolonijos. Macau gyventojai nemoka jokių mokesčių, nes kazino sumoka Portugalijai kasmet 700 mil. dol. mokesčių. Kazino yra atdaras 24 val. per parą septynias dienas savaitėje. Gerokai nustebome, kai buvome nuvežti į kazino pasižiūrėti kaip tie lošimai vyksta. Beveik nebuvo galima prasimušti pro žmones prie lošimo stalų. Tūkstančiai žmonių užplūdę didžiules patalpas. Todėl ir suplaukia čia milijonai.

Rytojaus dieną pakėlėm sparnus kelionei atgal į San Franciscą ir Torontą, kuriuos pasiekėm be didesnių nuotykių, pilni geriausių kelionės įspūdžių.

Mylimai žmonai
a. a. JANINAI
mirus,

liūdintį vyrą MAMERTĄ DULIŪNĄ ir šeimą nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi –

Vytas ir Marytė Petruliai
Livonia, Michigan

Mylimai mamytei
A†A
ELENAI VASILIAUSKIENEI
mirus,

dukrą JOANĄ ZENKEVIČIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame bei drauge liūdime –

Anapilio moterų būrelis

A†A
ELENAI VASILIAUSKIENEI
mirus,

jos dukrai JOANAI ir visai ZENKEVIČIŲ šeimai gilią užuojautą reiškia –

E. Čepienė *J. I. Nacevičiai*
J. Valiukienė *J. M. Zubrickai*

A†A
ELENAI VASILIAUSKIENEI
mirus,

liūdesio valandoje VASILIAUSKŲ ir ZENKEVIČIŲ šeimoms reiškiame gilią užuojautą –

Visa Pacevičių šeima

Mylimai mamytei
A†A
BERNADETAI DUMČIENEI
iškeliavus amžinybėn,

jos dukras – GENOVAITĘ BREICHMANIENĘ ir BIRUTĘ STONKIENĘ, žentus, vaikaičius ir provaikaičius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

"Gyvataro" veteranai

A†A
BERNADETAI DUMČIENEI
mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą dukroms – GENOVAITEI BREICHMANIENEI, BIRUTEI STONKIENEI ir jų šeimoms –

R. R. Bagdonai *D. L. Mačikūnai*
G. J. Kažemėkai *Z. A. Saunoriai*

Netekus mielo tėvelio
a. a. JUOZO NEVULIO,
ONUTĘ DIRMANTIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame –

KLK moterų dr-jos Prisikėlimo parapijos skyriaus valdyba

Brangiai sesutei
a. a. ANELEI SONE
Oklahomoje mirus,

KOSTĘ JANULAITIENĘ bei jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

J. I. Birštonai *A. D. Keršiai*
V. Birštonas *D. Puzerienė*
O. Tunaitienė

Mylimai mamytei
A†A
MALVINAI ŠADREIKIENEI
Lietuvoje mirus,

jos sūnų VYTAUTĄ Kanadoje, sūnus – KAZĮ, VALIŲ, dukteris – ZOSĘ, BIRUTĘ ir jų šeimas Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

Wilfred Dyer ir šeima

Mohawk
Furniture Company Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

* Elektros reikmenys
* Televizijos aparatai
* Skalbiamosios mašinos
* Vaikų baldai
* Įvairūs kilimai
* Šaldytuvai
* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Siuvamos mašinos
* Rašomosios mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.
137 RONCESVALLES AVE.
Tel. 537-1442
Krautuvė atidaryta ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 valandos ryto iki 8 valandos vakaro. Kitomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas.
Tel.233-4486

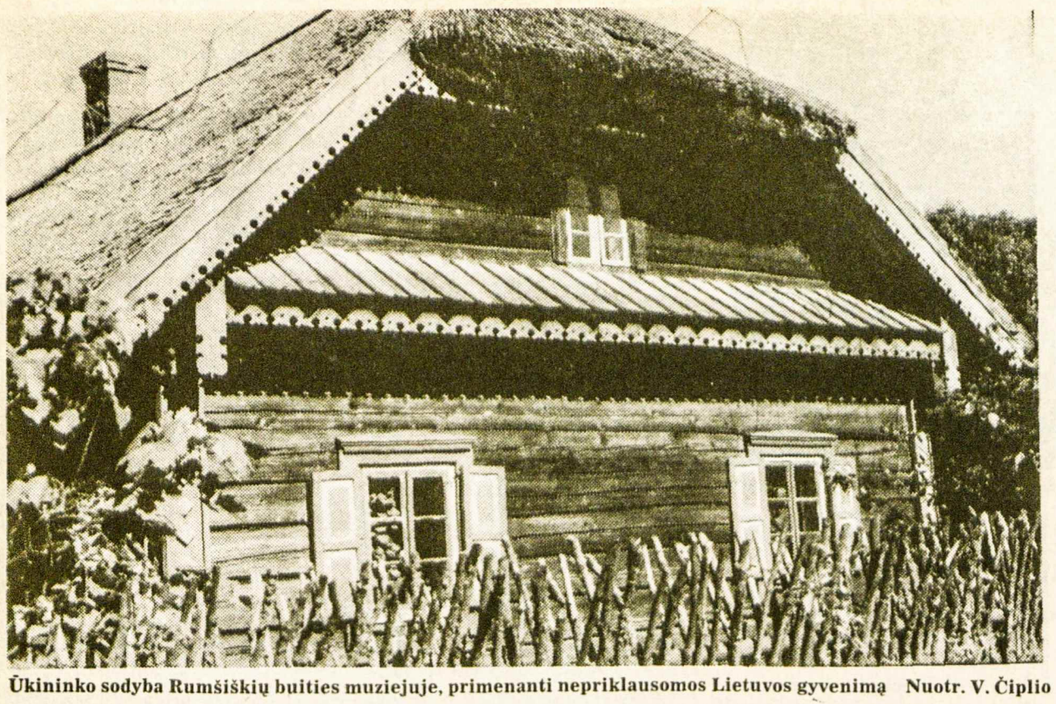

Ūkininko sodyba Rumšiškių buities muziejuje, primenanti nepriklausomos Lietuvos gyvenimą Nuotr. V. Čiplio

Sovietinio kalinio atsiminimai

Ilgus metus kalėjusio VLADO LAPIENIO atsiminimai, spausdinami Lietuvos pogrindžio "Aušroje" – 48 ir 49 numeriuose

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Areštas

Štai išvedė mane tenai,
Kur čekistai valdžios tarnai.
Grasins, baugins, kankins ir klaus,
Draugus išduoti reikalaus . . .

Areštuoja žmones dieną, naktį, rytą, vakarą; areštuoja darbe, namuose, kelionėje, atostogaujant, ligoninėje, sanatorijoje, poilsio namuose . . .

O aš tik dabar supratau, kad čekistai mane areštavo, nors apie tai jie nė žodžio nesakė. Mane areštavo ir vežė į saugumo kalėjimą apie antrą ar trečią valandą nakties. Kai vežė Vilniaus miesto gatvėmis, beveik niekur languose nesimatė šviesų. Miestas miegojo. Aš, sėdėdamas čekistų automobilyje, tylėjau kaip avinėlis. Dar ir šiandien nežinau, ar aš gerai dariau, kad tylėjau. Turbūt dar tikėjau jų gera valia. Tylėjau ne tik važiuodamas, bet ir pasiekęs KGB kalėjimą, tą siaubingą vietą — Glogotos namus.

Tik vėliau, tardant patyriau, kad ateistų kaltintojų širdys tikinčiam žmogui perpildytos piktumo, neapykantos, noro apriboti jo laisvę, primesti prievarta savo įsitikinimus, o gal net ir sunaikinti kitaip galvojantį žmogų. Kai mano šonai pagulėjo ant geležinio raizginio, kai mano akys pamatė žmonių suvargusius, iškankintus veidus, ausys girdėjo daug netiesos, kai paragavau kalėjimo balandos, — aš daug ką supratau, bet vis tylėjau. Juk šūkiai sklinda tik iš revoliucionieriaus lūpų, o iš kur jų turės ramus, nekaltas kaimietis, nuo darbų pavargęs darbininkas ar santūrus miestietis? Ar galima neteisybių okeaną ištaškyti šauksmais? Nors širdį gėlė skausmas, bet aš tylėjau.

Netikinčiam ar silpno tikėjimo žmogui areštas — tai sunkiai pakeliamas dvasinis sukrėtimas. Bet pasitikintiems ne savimi, o Dievu, netenka didžiai išsigąsti, sutrikti tų sunkių išbandymų metu.

Gyvenime yra daug skaudžių išsiskyrimų, bet vienas skaudžiausių ir sunkiausių išsiskyrimų — išvykstant į kalėjimą. Taigi 1976 m. iš spalio 19-osios į 20-ąją naktį iš laisvės patekau už grotų — į tuos šiurpą keliančius namus.

Čekistų automobilis sustojo Lenino prospekte, prie namo, pažymėto 50-uoju numeriu. Išlipus iš automobilio, jie vedė mane per fasadines duris į "Golgotos rūmus". Čia, praėjus pro budintį praporščiką, keliais laipteliais pakilome aukštyn ir pasukome į dešinę. Paėję keliolika žingsnių, pasukome į kairę ir už keliolikos žingsnių priėjome slaptu užraktu užrakintas duris. Čekistui surinkus tam tikrus numerius ir raides, durys atsidarė. Paėję dar keletą žingsnių, atidarė kairėje pusėje esančias duris, ir laiptais nusileidome į rūsį, kuriame yra KGB kalėjimas, jų vadinamas saugumo tardymo izoliatorium. Budintis prižiūrėtojas (nadziratelis) atidarė sunkias, storas kalėjimo duris ir sovietinis kalėjimas man atsidarė . . . Šiame rūsyje — kalėjime man teko išbūti nuo 1976 m. spalio 20 d. iki 1977 m. rugpjūčio 25 d. imtinai.

Kalėjime

Užu durų nieks nemato,
Koks mums vargas ir kančia.
Tačiau esam Dievo valioj —
Nepražūsim mes ir čia.

Antlėkiui vadovaveęs čekistas perdavė mane kalinių saugojimo nadziratelių praporščikui Kosikui. Šis piktomis akimis pažvelgė į mane ir įstūmė į labai siaurą kamerą, tarsi spintą. Aš niekad nepagalvojau, kad sovietiniams kaliniams tiek mažai duodama vietos. Aukštai sienoje degė grotelėmis apkalta maža lemputė, prie vienos sienos stovėjo suolas. O vietos buvo tiek, kad alkūnės siekė sienas ir kai nori pasilenkti, tai kakta siekia duris. Sėdžiu uždarytas toje siauroje spintoje ir galvoju — prasideda ir mano kaip kalinio vargai . . .

Po keliolikos minučių Kosikas atidarė duris ir, įvedęs į specialią kamerą, įsakė nuogai nusirengti. Prižiūrėtojas, kruopščiai išbraukęs baltinių siūles, numetė baltinius ant grindų ir pasakė "odevaisia" — apsivilk! Stoviu nuogas, kaip Adomas išvarytas iš rojaus ir kalenu dantimis, nes kratų kameroje vėsoka. Nuo kaklo nuplėšia kryželį. Pasilenkiu, paimu ant grindų numestus baltinius ir galvoju: štai koks žmogaus pažeminimas! Nieko nesakęs, apsivilkau baltinius. Paskui išbraukęs siūles kostiumo ir palto, paėmęs iš kišenių buto raktus, rožinį, nuo rankos laikrodį, numetė ant grindų drabužius ir vėl pasakė "odevaisia!" Iš batų išvėrė raištelius, atėmė diržą, iš kelnių išpjovė metalinius kabliukus ir kilputes. Kelnės dabar nebesilaikė ant juosmens, ir viena ranka turėjau jas laikyti, kad nenusmuktų. Ir taip vaikščiojau apie savaitę laiko, kol davė siūlų ir sagą. Rodėsi, kad jau nebeesu tuo, kuo buvau, kad lyg nori paversti mane gyvuliu, kurį "tikrieji žmonės" gali varinėti, iš jo ką nors atiminėti, jį niekinti, iš jo tyčiotis.

Po pedantiškos kratos, atėmęs minėtus daiktus, Kosikas nuvedė mane į kitą kamerą-vienutę, kurios langas apkaustytas storomis geležies grotomis, numetė patalynę ant geležinės lovos ir liepė eit gulti. Išėjo, skubiai užrakino labai dideliu raktu storas kameros duris.

Apsižvalgiau. Šio požemio kalėjimas yra po trijų aukštų mūriniu namu, kuriame dirba čekistai. Viename kameros gale yra durys su geležiniais skląsčiais ir didelėmis spynomis iš koridoriaus pusės. Virš durų sienoje užgrotuota elektros lemputė, kuri degdavo dieną ir naktį. Kitame kameros gale aukštai yra langas. Kad langą pasiektum, reikia atsistoti ant spintelės ar ant lovos galo. Bet nebandyk prie lango prieiti, nes kai atsistosi ant spintelės ar lovos, pro akutę pamatys prižiūrėtojas ir lieps tuojau nulipti. Lango stiklas yra drumzlinas, nepermatomas. Tačiau šis langas mums teikė šiek tiek dienos šviesos ir truputį oro.

Ši kamera ilgumo apie 5 metrus, o platumo apie 3 m, t. y., tokio dydžio, kad joje telpa keturios geležinės lovos — po dvi lovas ab'ejose pusėse, o tarp jų dvi nedidelės spintelės, gale lovos "parašė" — naktynpuodis, kiekvienam kaliniui po taburetę, ant sienos kabo medinė drabužiams kabykla ir kalėjimo vidaus tvarkos taisyklės. Kiekvienam kaliniui duodama po du aliuminius dubenėlius ir vieną aliumininį šaukštą.

Koridoriuje kamerų duris saugoja prižiūrėtojai, turintieji praporščiko laipsnį, o ne saugumo kalėjimuose saugoja ne tik praporščikai, bet ir seržantai. Kalėjimų ir priverčiamojo darbo lagerių administracija prižiūrėtojus vadina kontrolieriais — atseit, jie kontroliuoja, kaip kaliniai laikosi nustatyto režimo. Tačiau, kiek teko girdėti, visur kaliniai juos vadina prižiūrėtojais (nadziratelias), o ne kontrolieriais.

Tai buvo pirmieji žingsniai mano rūsčiame kelyje — krata Matulionio bute, kelionė čekistų automobilyje į "Golgotos rūmus", uždarymas kalėjiman, krata saugumo rūsyje. Šiurpi naktis!

Neleido melstis

Kaip būdamas laisvėje, taip ir čia, kameroje, prieš guldamas atsiklaupiau prie lovos pasimelsti. Prižiūrėtojas Kosikas, pasižiūrėjęs pro duryse per sprindį virš "karmuškos" akutę-vilkelį (kiekvienos kameros duryse skylutė 3-4 cm skersmens, įstiklinta, iš koridoriaus pusės pridengta metaliniu dangteliu, kurį atvožus, prižiūrėtojas bet kuriuo laiku mato, ką kaliniai veikia kameroje) ir pamatęs, kad dar neguliu, bet atsiklaupęs meldžiuosi, atidaręs "karmušką" (20-30 cm dydžio išpjova duryse; ją atlošus, pasidaro staliukas; per ją kalbama, paduodamas maistas ir kiti daiktai, siūloma pasirašyti kalėjimo popieriai. "Karmuška" — nuo žodžio "kormit" — maitinti) griežtai įsako eiti gulti. Tada pasijutau tarsi save praradęs, pavirtęs daiktu jų rankose. Skaudėjo širdį, kad taip save praradęs pavirtęs daiktu jų rankose. Skaudėjo širdį, kad taip mindžiojamas žmogaus orumas, graudu buvo, kad nebeleidžia prieš miegą net pasimelsti atsiklaupus. Supratau garbės sakalų šauksmą — geriau mirti, negu pančius nešioti! Laisvė — brangesnė už gyvybę!

Atsiguliau, bet ilgai negalėjau užmigti, nors buvau iškankintas pirmosios nakties įspūdžių, klaikių ir netikėtų; į akis plieskė elektros šviesa. Be to, į galvą lenda visokios mintys. Geležinės lovos išilginių ir skersinių geležų raizginys spaudžia šonus, nes čiužinys plonas. Būnant laisvėje ne kartą teko gulėti ant lentų, niekų nepasiklojus, tačiau ant jų daug geriau gulėti, negu tokioje lovoje.

Tačiau dėkojau Dievui už tuos vargus, nes iš Viešpaties rankų daug kartų ruošiausi priimti lygiai malonumus ir nemalonumus, džiaugsmą ir liūdesį, šviesą ir tamsybes.

Pirmąją nelaisvės naktį Išganytojas mane guodė, stiprino. Tai buvo tik pati pradžia mano naujojo gyvenimo. Dar daug kas manęs laukė ateity, ko nė sapnuote nebuvau sapnavęs.

Pas tardytojus

Netrukus, gal apie ketvirtą

(Nukelta į 6-tą psl.)

Nerimas Lietuvoje

Iš patikimų šaltinių teko patirti, kad Vilniaus miesto ir jo apylinkių žmonės, ryšium su Černobilio atominės jėgainės sprogimu, gyvena didžiame nerime. Ir visa Lietuva yra baimės apimta.

Vilniaus ir jo krašto gyventojus baugina dar ir tas nelemtas faktas, kad į šį miestą ketinama atgabenti apie 25.000-30.000 Černobilio apylinkių gyventojų, kurie daugiau ar mažiau yra jau paliesti radioaktyvių medžiagų. Be to, yra sakoma, kad lietuviai jaunuoliai, buvę kareiviai ir milicininkai, kagebistų gaudomi ir siunčiami į Černobilį gesinti bei tvarkyti tos pabaisos. Jie esą aprengiami specialiais drabužiais ir aprūpinami kvėpavimo kaukėmis, bet ar galima tikėti rusiškomis apsaugos priemonėmis, ypač išduodamomis ne rusams?

Taip pat yra sakoma, kad Vilniuje statomi didieji bendranamiai. Jų butai iš anksto buvo užpirkti. Atsitikus jėgainės nelaimei Černobilyje, užpirkėjams rankpinigiai buvo grąžinti, nes šiuose bendranamiuose bus apgyvendinti iš Černobilio apylinkių atkelti žmonės.

* * *

Mus neramina reiškinys, kad komunistai siunčia nuo radioaktyvinės taršos nukentėjusius žmones į Lietuvą, ypač į didžiuosius miestus ir kitas sovietines respublikas, o ne kur nors toliau mažiau apgyventus plotus. Mes suprantame nelaimingųjų nedalią ir juos užjaučiame, betgi mus baugina bolševikų tautžudiški planai. Dėl to kyla klausimas, ar tik rusai nepasinaudoja šiuo nelaimingu įvykiu savo pragaištingomis užmačiomis vykdyti?

* * *

Mums išeivijoje šiuo metu rūpi mūsų brolių likimas tėvynėje. Juk mirtį nešąs debesis, vėjo nešamas per Lietuvą, už kelių šimtų kilometrų pasiekė tolimus Švedijos plotus. Taigi nuodingų kritulių Lietuva turėjo gauti daugiau, negu Švedija. Dėl to mums, išeivijos lietuviams, reikia stengtis savo nelaimės broliams pagelbėti. Kartu su kitom etninėm grupėm reikia spausti valdžios organus, kad jie išrūpintų leidimus kompetentingiems mokslo žmonėms nuvykti Lietuvon ir kituosna kraštuosna ištirti padėties. O mums patiems reikia tuojau pat pradėti organizuoti nukentėjusiem tautiečiam pagalbos fondą. Taip pat reiktų pagalvoti apie būdus, kaip tą pagalbą oficialiu keliu persiųsti. Gal per kokią nors tarptautinę organizaciją?

Norintiem susipažinti su branduolinių reaktorių pragaištingais žmonijai poveikiais verta paskaityti dr. Kazio Ėringio straipsnį kultūriniame "Draugo" priede 1986. V. 17. Karo atveju sudaužytos šios branduolinės jėgainės ir be atominių bombų gali sunaikinti ne tik kariaujančias, bet ir nekaltas tautas.

Kaip šios srities žinovas K. Ėringis teigia, nelaimės atveju Ignalinos branduolinė jėgainė paskleistų tiek radioaktyvios taršos, jog Lietuva, Latvija ir Gudija taptų netinkamos gyventi. Ši Lietuvoje esanti jėgainė savo struktūrine sąranga yra panaši į Černobilio jėgainę. Vadinasi, ji neturi reikalingų apsaugos įrengimų. **(A. Kalnius)**

Bendruomenės pastangos

Ukrainoje, Černobilio jėgainėje įvykus branduolinio reaktoriaus katastrofai, JAV LB atstovai Vašingtone stengėsi iš JAV valdinių įstaigų gauti žinių apie radiacijos kiekį Lietuvoje ir jos galimą neigiamą poveikį į Lietuvos gyventojus bei krašto ekologiją. Buvo susisiekta su valstybės departamento, gynybos departamento, energijos departamento atitinkamų skyrių pareigūnais ir gamtos apsaugos agentūra. Pirmąją katastrofos savaitę Baltijos kraštus liečiančių žinių neturėta, tad visos pastangos buvo veltui. Kiek vėliau, specialiai prezidentinei komisijai visus įstaigų duomenis surinkus, JAV LB atstovui pavyko gauti oficialią radiacijos kiekio Lietuvoje interpretaciją.

JAV valdžios pareigūnų nuomonė dėl tuometinio radiacijos kiekio Lietuvoje rėmėsi duomenimis, gautais iš demokratinių, Sov. Sąjungos kaimynystėje esančių valstybių, per oro satelitus ir tų duomenų interpoliaciniais apskaičiavimais. Sov. Sąjungos gamtos apsaugos institucijos jokių duomenų neteikė ir netgi bandė nuo krašto gyventojų įvykusią ekologinę katastrofą nuslėpti. Amerikiečių mokslininkų nuomone, atsižvelgiant į Lietuvos geografinę padėtį ir Lietuvą palietusias radioaktyvaus oro sroves, radiacijos lygis buvo 200 kartų virš normalaus. Padėtį pagerino faktas, kad pirmosiomis katastrofos savaitėmis lietaus Lietuvoje beveik nebuvo. Dabartiniu metu gyvybinio pavojaus Lietuvos gyventojams nėra. Kiek tai liečia ateitį, spėjama, kad 20-30 metų laikotarpyje Lietuvą palietusi radiacija pakels jos gyventojų susirgimą įvairiomis vėžio rūšies ligomis 2-3%. Kaip minėtas radioaktyvumo lygis palies gimimus ir vaikų vystymąsi, LB atstovui atsakymo nepavyko gauti.

Laiškai iš Lietuvos

Iš laiškų, kurie pasiekia užsienį, matyti, kad apie Černobilyje įvykusią branduolinę nelaimę daug kalbama bei rašoma, kad radiacija padidėjusi, bet didelio pavojaus dar nėra. Viename laiške, rašytame 1986 m. gegužės pabaigoje, sakome: "Vakarai, rašydami ir kalbėdami apie Černobilio nelaimę, perdeda ir padidina. Pvz. pas mus Lietuvoje aparatai rodo padidintą radiaciją, bet ji sveikatai dar nepavojinga. Lietuvoje dar nėra sergančių nuo radiacijos. Prie Kijevo, netoli kurio vyko nelaimė, padėtis kiek kitokia, bet daugelis stengiasi nelaimingiesiems padėti". Tam tikslui renkamos aukos. Ir iš Lietuvos jų esą pasiųsta. (Minėtasis laiškas gautas oficialiu paštu).

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į ***"House of 220".*** *Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

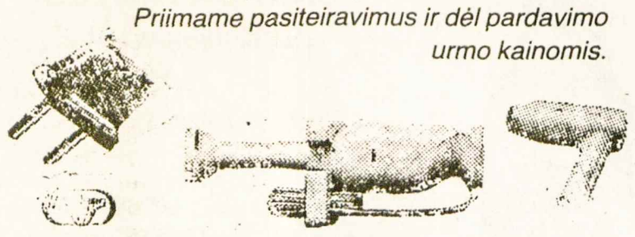

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

Kadaise Lietuvoje vasaros metu ūkininko sodyba Nuotr. Daugėlos

Dabartinis gyvenimas sovietinėje Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jaučiau slegiančius varžtus, laisvės stoką. Pradėjau nekęsti visos tos kombinacijos.

Pagrindinė masė žmonių rūpinasi tik paprasčiausiais materialiniais reikmenimis. Tas rūpestis pasidaro gyvenimo tikslu. Jei nori gauti ką geresnio, turi brangiai mokėti, kitaip negausi nei gero maisto, nei drabužių. Ar tai yra bloga, ar gera, žmogus neturi teisės spręsti. Jei nori patekti į kalėjimą, gali svarstyti, ar valdžia gera, ar bloga.

Aukštuomenėje "biznis" yra kitoks. Tos kategorijos žmonės deda pinigus į Šveicarijos bankus. "Grietinėlės" vilos yra saugomos milicijos. Yra toks vilų miestelis už Valakampių. Vilos aptvertos tvoromis, su bokšteliais. Tvora truputį žemesnė už kalėjimo sieną. Bokšteliuose budi ginkluoti milicininkai. Viduje įrengtos suomiškos pirtys ir visi kiti patogumai. Aukštuomenė turi savo parduotuves su visom žmogui reikalingom prekėm.

Gyventi kitur

Atitarnavęs kariuomenėje pavažinėjau po Sov. Sąjungą ir pamačiau, kad visur toks pat slogus gyvenimas. Atėjo mintis apsigyventi kitur . . .

Gyvenu Švedijoje jau 9 mėnesiai. Čia žmonės gali gyventi vien iš algos, turėti maisto ir drabužių kiek nori, įsigyti automobilį be juodai uždirbtų lėšų. Norint nusipirkti automobilį Sov. Sąjungoje vien iš algos, reikėtų visą gyvenimą dirbti, nemadingai rengtis ir visai nevalgyti! Galų gale jį nusipirkus, viskas pradeda byrėti, reikia taisyti . . . Ir vėl reikia vikriai suktis, ieškoti: dalių nėra, o jeigu atsiranda, reikia brangiau mokėti.

Švedijoje gali visur važinėti. Švedas gali nuvažiuoti net į Sov. Sąjungą, o sovietinis pilietis iš savo "plačiosios tėvynės" niekur negali išvažiuoti. Aš apkeliavau visą Sov. Sąjungą. Pusė jos neprieinama: kalėjimai ir karinės bazės.

Švedijoje nėra reikalo "biznia uti" — čia žmogus yra viskuo aprūpintas. Sov. Sąjungoje net vaikui gauti vietą darželyje reikia griebtis "biznio". Lietuvoje vaikų darželis buvo šalia mūsų namų, bet tenai nebuvo vietos. Sesuo vežiojo vaiką pusę metų į kitą miesto galą. Išvargo, pagaliau susirado pažįstamą ir už saldainių dėžę jos vaikas buvo priimtas į artimiausią darželį. Tada sesers vaikas ir parėjo namo su paveikslukais apie kuriuos kalbėjau pradžioje.

J. Vaičaitis

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

A†A
JONUI MURAUSKUI
Lietuvoje mirus,

nuoširdžiausią užuojautą reiškiame broliams – PETRUI ir VYTAUTUI su šeimomis, o taip pat Lietuvoje mirusiojo žmonai bei šeimai, motinai ir broliui GEDIMINUI –

St. Petersburg Beach, FL

Kleofa ir Bronius Gaižauskai
Sofija ir Stasys Vaškiai

Mylimam broliui

A†A
JONUI MURAUSKUI
Lietuvoje mirus,

PETRĄ MURAUSKĄ bei jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

A. D. ir L. Keršiai

A†A
MARCELEI SMAILIENEI
Lietuvoje mirus,

jos broliui ANTANUI KURAIČIUI reiškiame nuoširdžią užuojautą –

A. M. Gverzdžiai
J. P. Kalainiai
A. O. Pamataičiai
A. Z. Staugaičiai
I. S. Tauterai

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ČERNOBILIO ATORŪGOS

Apie Černobilio nelaimę vilniškėje spaudoje buvo skelbiami oficialūs pranešimai iš Maskvos, nieko nepasakantys apie radiacijos problemą Lietuvoje. Šia tema daugiau žinių pateikė pasikalbėjimas su Lietuvos sveikatos apsaugos ministeriu Jonu Platūkiu, išspausdintas "Valstiečių laikraščio" gegužės 29 d. laidoje, kai pagrindinė pavojaus dalis jau buvo praėjusi. Tomis lemtingomis dienomis sistemingus aplinkos radiacijos lygio, vandens, daržovių ir pieno užteršimo laipsnio tyrimus Lietuvos teritorijoje bendromis pastangomis suorganizavo: respublikinės sanitarijos-epidemiologijos, veterinarijos, hidrometeorologijos tarnybos ir Lietuvos mokslų akademijos fizikos institutas. J. Platūkis pasakoja: "Pirmosiomis dienomis po avarijos respublikos teritorijoje buvo užfiksuotas trumpalaikis radiacijos lygio padidėjimas. Dabar jis jau yra normalus. Noriu pabrėžti, kad jokio realaus pavojaus sveikatai dėl išorinio apšvitinimo respublikos gyventojams nebuvo. Pavyzdžiui, lengvo laipsnio spindulinė liga susergama gavus 2000 kartų didesnę dozę negu ta, kurią galėjo gauti mūsų respublikos gyventojai. Radiacinė situacija respublikos kurortuose tokia pat. Tad jų gyventojams ir poilsiautojams nuogąstauti dėl pavojaus sveikatai taip pat jokio pagrindo nėra. Jokių apribojimų įvesti nereikėjo ir nereikia . . ." Pasak J. Platūkio, geriamasis vanduo, daržovės bei kiti maisto gaminiai nekėlė jokio susirūpinimo, nes buvo mažiau užteršti negu leidžia norma.

SUVARŽYMAI PIENUI

Didžiąją radioaktyviųjų medžiagų dalį Lietuvos aplinkoje sudarė radioaktyvusis jodas, galėjęs patekti į besiganančių gyvulių pieną. Atlikta pieno, kefyro bei kitų pieno gaminių kontrolė betgi liudijo, kad jų užteršimas buvo neesminis, neviršijantis Sovietų Sąjungos sveikatos apsaugos ministerijos leidžiamų normų. Vis dėlto buvo nutarta vengti nors ir mažiausio, nepageidaujamo poveikio kūdikiams. Kai kuriuose Lietuvos rajonuose laikinai buvo pertvarkyta pieno mišinių gamyba, jiems panaudojant pieno miltelius. Kai kur buvo patarta sumažinti pieno vartojimą priešmokyklio amžiaus vaikams, jį pakeičiant kondensuotu pienu, sultimis arba kitais gėrimais. Apie tai buvo painformuoti vykdomieji atitinkamų miestų bei rajonų komitetai, sveikatos apsaugos įstaigos. Visiems kitiems pieno gaminiams jokių apribojimų nereikėjo. Neteko panaudoti ir neutralaus jodo preparatų, sumažinančių radioaktyviojo jodo patekimą į skydinę liauką. Savo pranešimą J. Platūkis užbaigia raminančia pastaba: "Šiuo metu radiacinė situacija respublikoje visiškai normali. Esame tvirtai įsitikinę, kad jokio pavojaus žmonių sveikatai nebuvo ir nėra".

PRIMENA ARKLIUS

Arklių klausimą išjudino Vladas Kamarauskas, "Tiesos" redakcijai atsiuntęs laišką iš Ignalinos rajono Taujūnų kaimo, paskelbtą kovo 20 d. laidoje: "Mes, kaimo žmonės, vis dažniau pakalbame, kad be reikalo užmiršome arklį. Tiek ūkyje darbų, kuriems traktorių ar mašiną ne visada panaudosi". Straipsnį šia tema "Nevarykime arklio iš darbo" parašė "Tiesos" korespondentas Vygantas Guiga. Jis pritaria V. Kamarauskui: "Kiek tokių atvejų būna! Prireikė žmogui staliuko televizoriui — dešimtinę sunkvežimio vairuotojui į delną, ir lekia miestan. Panoro susimalti miltų paršeliams — pupsi traktorius į malūną su maišeliu priekaboje. Teko matyti, kaip veža maišiuką grūdų į malūną . . . kombainu. Ką gi, kas ką turi . . . Be būtino reikalo sunaudojo litrus degalų, sutrumpino sudėtingo mechanizmo, kurį kūrė ir gamino šimtai žmonių, tarnavimo laiką. Ir kažkodėl net nebuvo pagalvota, kad tą patį darbą galėjo atlikti arkliukas, smagiai kinkuodamas galva . . ." Vasarą V. Guigai įvairiuose Rytų Aukštaitijos rajonuose teko matyti daug pakluonėse besiganančių arklių. Jais kolchozininkai mielai pasinaudoja savo keliasdešimties akrų sklype, kur besisukinėjantis traktorius išmaurotų dirvą, išlaužytų vaiskrūmius. Kolchozo darbams arkliai kažkodėl užmirštami. Tik Utenos rajono Užpalių kolchoze kasdien triūsia apie 50 arklių. Jais kasmet pervežama apie 6.000 tonų krovinių. Pernai arkliais į daržines buvo suvežta apie 300 tonų suspaustų šiaudų, 100 tonų šieno. Arkliai kolchozui sutaupė apie penktadalį dyzelinio kuro, nemažai benzino. Arklių skaičius kaime gausėja, bet arklys dabar liko be pastogės. Daugelis kolchozų ir sovchozų nebeturi arklidžių. Arkliai atsiduria asmeniniuose žemdirbių tvartuose. Nors arkliai priklauso bendram ūkiui, juos laiko, šeria ir pašarą paruošia viena ar kelios šeimos. Kartais tokiu arkliu kaimynams leidžiama pasinaudoti nemokamai, bet būna ir tokių atvejų, kai už juos pareikalaujama atsilyginti pinigais, degtine ar darbu arklį prižiūrinčios šeimos pagalbiniame savo ūkyje. Kaimo gyventojas dažnai nori įsigyti nuosavą arklį. Už jį nesiderant paklojama keliolika šimtų rublių. 1984 m. Utenos rajone buvo įregistruota apie 30 nuosavų arklių, 1985 m. — apie 40.

"NEMUNAS" PANEVĖŽYJE

Naujo visuomeninio prekybos centro "Nemunas" susilaukė panevėžiečiai. Po "Nemuno" stogu įsikūrė savitarnos metodu dirbanti maisto gaminių parduotuvė Panevėžyje, stiklinės taros supirkimo punktas, gaivos baras, jaunojo techniko parduotuvė "Konstruktorius", spaudos kioskas ir buitinis punktas. Universalių prekių parduotuvė "Smiltelė" neseniai atidaryta stiklo fabrike, pramoninių prekių kioskai — stiklo, "Nevėžio" siuvimo fabrikuose ir "Ekrano" gamykloje. Čia iš anksto priimami panevėžiečių užsakymai pramoninėms prekėms.

V. Kst.

Kan. KAZIMIERAS ŽITKUS (viduryje, be plaukų) Antalieptėje su IV klasės gimnazijos mokiniais 1927 metais

Kanauninką Žitkų prisimenant

1986 m. vasario 24 d. Kaune mirė kan. K. Žitkus. Buvo gimęs 1893 m. Vabalninko parapijoje. Kunigu įšventintas 1919 m.; 1927 m. paskirtas Antalieptės vidurinės mokyklos kapelionu ir dėstė tikybą III ir IV gimnazijos klasėje, kur man teko mokytis. Tai malonaus būdo kunigas. Visi mokiniai jį labai mėgo. Jeigu ko nežinodavai per pamoką, jis pats atsakydavo, o laipsnį visada parašydavo 4 arba 5.

Antalieptėje kun. Žitkus buvo labai blogos sveikatos — beveik pusę tikybos pamokų dėl ligos praleisdavo. Niekas nebūtų tikėjęs, kad kun. Žitkus sulauks tokio ilgo amžiaus. Iš Antalieptės 1930 m. jis buvo paskirtas į Kauno "Saulės" mokytojų seminariją kapelionu, o 1933 m. — M. Pečkauskaitės gimnazijos ir Šv. Kazimiero seserų mergaičių gimnazijos kapelionu. 1958 m. velionis buvo pakeltas kapitulos kanauninku. 1956 m. paskirtas kunigų seminarijos rektorium.

Jis išleido keletą tikybinių vadovėlių ir porą eilėraščių rinkinių: "Ašarėlės" 1924 m., 1925 m. "Dainų pasiklausius". Poetinėje kūryboje velionis vartojo Vinco Stonio slapyvardę. Jis yra autorius labai populiarios dainos "Gražių dainelių daug girdėjau" ir "Pavasario" organizacijos himno. Velionis palaidotas iš Kauno bazilikos vasario 26 d.

Jonas Prunskis

Pirmasis prūsų susitikimas

Pamaldos prūsų kalba, "Tolkemitos" komitetas

Skaudus likimas ištiko senųjų prūsų gentis, gyvenusias prie Baltijos tarp Vyslos ir Nemuno upių. Ši baltų tautų grupei priklausanti tauta nuo 1217 m. buvo puldinėjama Kryžiuočių ordino ir po kurio laiko buvo sulyginta su žeme visa to žodžio prasme. Žuvo prūsų tauta, žuvo jos kultūra, žuvo kalba. Nedaug kas yra išlikę iš tų žilų laikų, kas mums primintų apie senuosius prūsus. Nedaug kas jais ir domisi, nebent tik istorikai. Todėl džiugu buvo išgirsti, kad V. Vokietijos Bonoje, Anabergo rūmuose, rengiamas pirmasis prūsų susitikimas. Jis įvyko gegužės 17-19 d.d. puikių organizatorių dėka — H. G. Kauffmanno (prūsų organizacijos "Tolkemita" įsteigėjo) ir G. Lepos. Susitikime dalyvavo 35 įvairių profesijų žmonės, save laikantys prūsų palikuonimis, tvirtai pasiryžę surinkti ir sukaupti vienon vieton visa tai, ko nepajėgė sunaikinti Kryžiuočių ordino kalavijas ir prabėgusių amžių dulkės.

Po malonaus susipažinimo ir rašytojo H. G. Podehlio sveikinimo sekė eilė pranešimų. Apie senųjų prūsų gyvenimo būdą, papročius, kalbą, religiją kalbėjo p. Gerbertas. Apie lietuvių ir prūsų kalbų panašumą, apie tai, kas dar Sūduvoje primena šiuos senus laikus, apie sūduviečių būdą ir papročius priminė sūduvietė E. Liepa. Mokytojas A. Dittrichas savo pranešime apžvelgė Lenkijos teritorijoje gyvenusių prūsų padėtį.

Susitikimą paįvairino rašytojo ir dailininko H. G. Podehlio lino raižinių prūsų tematika paroda, dailininkės O. Barran akvarelinių paveikslų paroda ir asmeninis A. Lepos gintaro rinkinys.

Susitikimo dalyvius maloniai nustebino ir pradžiugino dviejų dalių dvi valandas trukęs Nelės ir Arvydo Paltinų koncertas, atliktas lietuvių, latvių ir vokiečių kalbomis.

Ir dar viena maloni staigmena sujaudino dalyvius — mažoje rūmų koplytėlėje pirmąją Sekminių dieną pamaldos buvo laikomos prūsų kalba. Pamaldas į prūsų kalbą išvertė ir jas laikė pastorius H. G. Kauffmanas.

Buvo išrinktas "Tolkemitos" organizacijos komitetas, kuris nusprendė sekantį susitikimą rengti vėl Anaberge 1987 m. gegužės mėnesį.

Elena Liepa

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 23 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	10%
santaupas	6.5%	asmenines paskolas	12.25%
kasdienines palūkanas už santaupas	6%	*Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.*	
term. indėlius 1 m.	8.75%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
term. indėlius 3 m.	9%		
reg. pensijų fondo	7.5%	*Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	8%		
Reg. pensijų 1 m.	8.75%		

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION 1986

Įdomios kelionės į

LIETUVĄ,

pigiausia dviejų savaičių kaina $1,899.00 kan.

Išvykimo datos:

Liepos 3	Rugpjūčio 14	Spalio 2	Kviečiame teirautis smulkesnių informacijų
Liepos 16	Rugsėjo 3	Gruodžio 26	

GERIAUSIOS ATOSTOGOS KANADOJE "EXPO 86"!!!
Rugpjūčio 8 d. organizuojama aštuonių dienų ekskursija į šį nepakartojamą renginį. **KAINA: $836.00 kan.** Vietų liko nedaug – skubėkite užsisakyti.

EGZOTIŠKA KELIONĖ Į AUSTRALIJĄ,
aplankant Havajų salas, Fidži, Naująją Zelandiją. **Išvyksta spalio 10 — grįžta lapkričio 2, 23 dienų kelionės kaina $3895 kan.,** įskaitant skridimus iš Toronto ir atgal, puikius viešbučius, maistą, ekskursijas, pervažiavimus ir daug kitų dalykų apie kuriuos teiraukitės mūsų biure.

Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas šalis.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:
1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba **(416) 537-3060** **Telex 06-986766 TOR**
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

AMSTEL BREWERY
CANADA LIMITED
201 Burlington St. E.
Hamilton,
Ontario L8L 4H2

Telephone
(416) 523-1400
Telex:
061-8335

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

PLB valdyba gegužės 17-18 d.d posėdžiavo savo būstinėje Čikagoje. Valdybos pirm. inž. V. Kamantas pabrėžė, kad tokie vadovybės posėdžiai būna porą kartų į metus. Juose dabar didelis dėmesys tenka buvusio seimo nutarimų vykdymui ir ateities planams. PLB valdybos finansiniai ištekliai labai riboti. Siekiama, kad būtų atiduoti jai priklausantys įnašai. Žurnalas "Pasaulio lietuvis", redaguojamas Broniaus Nainio, turi 3.100 prenumeratorių. Posėdžiuose aptarti PLB ir VLIKo santykiai. PLB valdyba yra pasiūliusi šaukti veiksnių konferenciją. Šveicarijoje jai atstovauja N. Prielaida. PLB valdybai saugumo konferencijoje Vienoje atstovaus N. Prielaida ir G. Damušytė. Tikimasi, kad PLB ir VLIKo darbai papildys vieni kitus. Lituanistikos katedrai jau surinkta $514.555. Iš JAV lietuvių fondo gauta $60.000, iš J. Makausko Baltimorėje, dr. Vytauto ir Antaninos Karoblių Ohio valstijoje — po $10.000. Lietuvių jaunimo kongresas Australijoje kainuos apie $68.000, tačiau šią sumą sutelks patys Australijos lietuviai. PLB valdyba tik nori sutelkti lėšų kongresan vykstantiems atstovams iš P. Amerikos ir Europos. Lapkričio mėnesį iš Australijos koncertams atvyks "Svajonių" trijulė. Jai taip pat reikės jieškoti PLB rėmėjų talkos, nes koncertų pelnas bus skiriamas kongreso išlaidoms sumažinti. Dr. T. Remeikis rinko vokiečių okupaciją liečiančius dokumentus. Atsivežė nemažą rinkinį, kurį bus galima panaudoti svarbiam leidiniui.

PLB valdybos rūpesčiu Čikagoje sudarytas specialus komitetas remti Lituanistikos katedrai Ilinojaus universitete, vadovaujamas dr. P. Kisieliaus. Atsišaukimuose džiaugiamasi, kad sienos tai katedrai jau pastatytos, belieka uždengti stogą paskutiniu universitetui įsipareigotų lėšų telkimu.

Vilniaus operos ir baleto artistai, koncertavę kai kuriose JAV lietuvių kolonijose, balandžio 21 d. propagandinę duoklę Sovietų Sąjungai balandžio 21 d. atidavė Jungtinėse Tautose, prie šios organizacijos bibliotekos veikiančiame Rusų knygos klube. Telegrafu atsiųstą Viliaus Kavaliausko pranešimą apie šį vakarą vilniškė "Tiesa" paskelbė balandžio 23 d. Į tą vakarą buvo pakviesti užsienio diplomatai ir JT sekretoriato darbuotojai. Rusų knygos klubo viceprez. S. Dračiovas vakaro dalyvius supažindino su Vilniaus operos solistais Virgilijumi Noreika ir Nijole Ambrazaityte, baleto solistais Loreta Bartusevičiūte ir Jonu Katakinu, kompozitoriumi Antanu Rekašiumi. V. Noreika ir N. Ambrazaitytė padainavo liaudies dainų, operų arijų, klasikų kūrinių lietuvių, rusų, italų kalbomis, L. Bartusevičiūtė ir J. Katakinas atliko lietuvių liaudies šokių kompoziciją "Palangos Juzė". Pasak V. Kavaliausko, "tarybiniams artistams akompanavo amerikiečių pianistė Dalia Sakaitė". Pagrindinis žodis buvo duotas senam propagandistui Albertui Laurinčiukui, kuris dabar yra "Tiesos" redaktorius ir okupuotos Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos pirmininkas. Jis pasakojo, "kaip suklestėjo lietuvių nacionalinė kultūra brolškų tarybinių tautų šeimoje". Pranešime teigiama, kad Vilniaus operos ir baleto teatro atstovų koncertą stebėjo Prancūzijos, Anglijos, Tailandijos, Japonijos, JAV, kai kurių socialistinių ir besivystančių šalių diplomatai.

Australija

Dainų ir šokių vakarą baltiečiams Melburne gegužės 4 d. Estų namuose surengė lietuvių, latvių ir estų jaunimas. Scena buvo papuošta pilies vaizdu, nepriklausomos Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavomis. Programoje vyravo latvių jaunimas savo dainomis, paruoštomis su dirigente Zane Ritere. Lietuviai buvo stiprūs savo tautiniuose šokiuose. Dalyvavo net kelios grupės, turinčios jauną vadovę Dalią Antanaitienę ir mažųjų "Malūnėlio" grupei vadovaujančią Brigitą Karazijienę. Porą dainų duetu padainavo jaunieji solistai Arūnas ir Virginija Bruožiai, brolis ir sesuo. Kai kurie tautiniai šokiai buvo atlikti bendromis visų trijų tautybių pastangomis — mūsų "Vėdaras" ir estų "Eideratas". Tėvai, kurių vaikai šoka "Malūnėlio" grupėje, yra sudarę atskirą savo grupę "Šokdava", taip pat dalyvavusią koncerte. Žiūrovus stebino jaunų mamyčių lankstumas ir tėvelių vikrumas.

Britanija

Pavergtų Europos tautų festivalis įvyko gegužės 10-11 d.d. Nottinghame. Jį surengė pernai įsteigtas Pavergtų Europos tautų komitetas, vadovaujamas Nottinghamo universiteto prof. D. Regano. Lietuvių atstovai komitete turėjo didelę įtaką renginiui praktiškais savo patarimais. Buvo gauta graži ir didelė "Royal Concert Hall" salė, talpinanti tris tūkstančius žmonių, kuriuos ten sutraukė lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių ir lenkų pasirodymai. Priesalyje svečius sutiko kiekvienos dalyvaujančios grupės tautodailės parodėlė. Lietuvių rodinius buvo sutelkusios R. Popikienė ir G. Zinkuvienė, o naujaisiais kūriniais rūpinosi DBLS Nottinghamo skyriaus pirm. G. Jakimavičius. Sceną puošė visų dalyvaujančių tautybių vėliavos. Koncertą pradėjo Nottinghamo lietuvių choras "Gintaras", papildytas choristais iš Londono ir Wolverhamptono. Estams atstovavo iš Paryžiaus atvykusi Jolanta Vaičaitytė, dainavusi estiškai ir porą dainų lietuviškai. Latviai bandė parodyti senąjį savo tautos laikotarpį. Stipriausi buvo lenkai ir ukrainiečiai, turintys didesnes savo kolonijas, didesnį veikėjų skaičių. Pirmas toks pavergtų tautų renginys Nottinghame susilaukė didelio dėmesio. Su kitomis sovietų pavergtomis tautomis plačiai buvo minima ir Lietuva.

Austrija

Europos kraštų Lietuvių Bendruomenių ir jaunimo sąjungų vadovų suvažiavimą PLB valdyba, susitarusi su savo įgaliotine Irena Joerg, rengia š. m. liepos 26-27 d.d. Salzburge, Austrijoje. Suvažiaviman taipgi kviečiami ir Europoje gyvenantys PLB seimo nariai. Suvažiavime bus išklausyti minėtų organizacijų kraštų pranešimai, aptarti veiklos planai, organizuojamos Europos lietuvių dienos, pasaulinis lietuvių jaunimo kongresas ir sporto žaidynės Australijoje, politinė Europos kraštų LB veikla, pasiruošimas Vienos konferencijai, kiti Europos ir pasaulio lietuviams aktualūs klausimai. PLB valdybos pirm. V. Kamantas Europos kraštų LB ir jaunimo sąjungų vadovams yra išsiuntinėjęs kvietimus ir darbotvarkės projektus. Pakeitimus bei naujus pasiūlymus prašoma siųsti PLB valdybai, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA. Tel. 312-778-2200. Suvažiavimo dalyviai iš anksto turi registruotis šiuo adresu: Irena Joerg, 6473 Wenns, Pitztal, Tirol, Austria. Tel. 5414-236.

Edmonton, Alberta

ALBERTOS PROVINCIJOS VYRIAUSYBė yra įsteigusi žymenis asmenims, pasižymėjusiems gimtosios kalbos mokyme (Alberta Heritage Language Development Awards). Yra dviejų rūšių žymenys: 1. už ypatingus nuopelnus, 2. už nuolatinį darbavimąsi penkerius ir daugiau metų savo bendruomenei ir ryškų prisidėjimą prie gimtosios kalbos mokymo. Siūlymai priimami iki 1986 m. rugsėjo 30 d. Siūlymų blankai bei informacijos gaunami Alberta Culture Offices Kalgaryje, Edmontone, Fort McMurray, Lethbridge, Red Deer, St. Paul. **Kor.**

Hamilton, Ontario

METINIS GIEDRAIČIO ŽŪKLAUTOJŲ IR MEDŽIOTOJŲ klubo narių susirinkimas įvyko birželio 1 savoj sodyboj. Dalyvavo per 50 narių. Daug kas susilaikė atvykti, nes visą popietę smarkiai lijo. O turėjo būti ir gegužinė.

Po valdybos pranešimų buvo renkama nauja valdyba, į kurią įsijungė ir nauji veidai: pirm. J. Stankus, vicepirm. P. Kanopa, ižd.-sekretorius — P. Sakalas, šaudyklos vadovas V. Svilas su savo talkininkais R. Svilu ir A. Stasevičium, medžiotojų vadovas A. Pintulis, žvejų vadovas S. Senkus, visuomenės ir spaudos reikalams A. Paulius. Revizijos komisijon įėjo S. Skaistys, J. Bajoraitis ir J. Tarvydas. Daugiausia pasidarbavę klubui buvo pagerbti — J. Stankus ir V. Svilas. E. Bajoraitienė pakviesta būti klubo ūkio reikalų patarėja. R. Pakalniškienė, daug pasidarbavusi klubui net nebūdama narė, pakelta į garbės nares. Po susirinkimo nariai ir svečiai vaišinosi šiltais užkandžiais, bet lauke vis lijo. **A. P.**

London, Ontario

MOKSLINIS ATRADIMAS. Londono jaunoji karta nėra gausi, bet ji stipriai reiškiasi moksle, savo profesijose, sporte ir t.t. Kai tenka skaityti, kad mokyklas nebaigiančiųjų skaičius vis didėja, tai pasidaro džiugu pagalvojus, kad mūsų lietuviško jaunimo beveik visi siekia aukštojo mokslo ir rimtai žiūri į gyvenimą. Ne kartą pirmaujančius pažymi ir mokyklos bei kanadiečių spauda. Čia pateiktas mintis patvirtina šis pavyzdys.

Raimundas-Bronius Zabulionis įsijungė į Vakarų Ontario universiteto mokslinę grupę, tyrinėjančią genus gyvuliuose. Raimundas žengė vieną žingsnį dar toliau. Jis panoro tai ištirti augaluose ir surado, kad ne tik gyvuliuose yra vėžio genai, bet ir kukurūzuose. Tai nereiškia, jei valgysi kukurūzus, gausi vėžį. Tie genai yra reikalingi augalo augimui ir tik tam tikrais kaitos atvejais gali būti vėžio ligos priežastimi. Be to, sako, čia yra tik pradinis atradimas ir dar negalima daryti jokių kategoriškų tvirtinimų, nes tam dar reikia atlikti eilę tyrimų. Jo atradimui mokslinė vadovybė skiria rimtą dėmesį — jam išimties keliu leido peršokti magistro laipsniui gauti reikalingą kursą ir leido pradėti daktarato studijas. Jo pasirinkta specialybė sritis — kukurūzų genetika. **D. E.**

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas **625-2412**
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Brazilija

Julius Pineda Marcos-Vasiliauskas turi gražią sodybą kurortinėje Aguas de Lindoia vietovėje, kur yra mineralinio vandens šaltinių. Sodyboje tris dienas atostogavo 32 Palangos vietininkijos skautai iš Sao Paulo lietuvių kolonijos. Ilgoka 160 km išvyka rūpinosi skautų vadai — Eugenija Bacevičienė ir Jurgis Prokopas. Viešnagės metu buvo paminėtas skautų globėjas šv. Jurgis.

Sao Vincente lietuvius Atlanto vandenyno pakrantėje su metinėmis pamaldomis balandžio 25 d. aplankė kun. P. Urbaitis, SDB. Mišias lietuvių kalba jis laikė Šv. Vincento parapijos šventovėje, susilaukęs nemažai šioje vasarvietėje gyvenančių tautiečių. Mišiose prisiminti du neseniai mirę lietuviai — Jonas Vosylius ir Juozas Pūkelis.

Keli lietuviai senatvės dienas praleidžia Šv. Vincento Pauliečio senelių prieglaudoje S. Bernarde. Neseniai ten buvo apgyvendintas Motiejus Siejūnas tame pačiame kambaryje su Petru Žolviu. Prieglaudoje taipgi yra dvi lietuvės — Magdalena Valaitenė ir Julija Satkūnienė. Pastaroji turėjo kraujo išsliejimą smegenyse ir buvo paguldyta Pareira Barreto ligoninėje.

Vokietija

Jonas Glemža, žymusis Lietuvos kooperacijos organizatorius, "Pienocentro" steigėjas, jo pirmininkas ir vyr. direktorius, 1987 m. vasario 1 d. švęs šimtąjį savo gimtadienį. Organizuojamas bendras pasveikinimas — adresas. Visi "Pienocentro" bei Lietuvos kooperatinių pieno perdirbimo įmonių bendradarbiai, norintys įsijungti pasveikinimam, prašomi pranešti savo adresus Jonui Daugėlai, 27 Ocean Crest Dr., Ormond Beach, Fla. 32074, USA.

V. Vokietijos Memmingeno lietuvių jaunimo tautinių šokių grupė, pasirodanti įvairiose iškilmėse. Nuotraukoje matyti ir grupės svečiai: viduryje vysk. A. DEKSNYS, kairėje kun. A. BUNGA, dešinėje kun. E. PUTRIMAS. Toji tautinių šokių grupė pasirodo kartais ir vokiečiams

Nesuprantama tyla

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Nuo Černobilio tragedijos jau praėjo kelios savaitės. Tame laikotarpyje buvo posėdžiauta, tartasi, rinktos aukos. Išsamūs posėdžių aprašymai margina mūsų spaudos puslapius, beveik protokoliškai surašydami pokalbius, diskusijas ar rezoliucijas. Gegužės 9 d. Čikagoje įvyko Amerikos lietuvių tarybos posėdis, kuriame buvo kalbėta apie konferencijas, pagerbimus, banketus, "mezgamus ryšius" (?) su senatorių ir kongreso atstovų įstaigomis, numatyti nauji planai finansų srityje ir t.t. Perskaičius net kelis reportažus atrodo, kad niekas nė vienu žodžiu nekėlė minties susirūpinti lietuvių padėtimi Lietuvoje, kuriais niekas nesirūpina ir niekas neketina imtis priemonių gimusių ir negimusių kūdikių sveikatingumui apsaugoti nuo lėtai į organizmą besibraunančių radioaktyvinių nuodų. Teko nugirsti nuomonių, esą Lietuvos radioaktyvinė banga nepasiekusi, o kažkokio stebuklo dėka pasukusi pro šalį ... tiesiai į Švediją. Tokiu "stebuklu" sunku patikėti, bet verčia pagalvoti apie tokių pareiškimų intenciją: pateisinimas "a priori", kad nieko nereikia daryti?

LB apylinkės ir kiti veiksnių padaliniai pastoviai siuntinėja ar įteikia įvairius raštus įvairiems politikams. Politinė ir kultūrinė veikla rieda sau ramia, lygia vaga, pasitenkinant posėdžiais, koncertais, rezoliucijomis ir pabaigtuvių vaišėmis. Mirgėte mirga nutarimų, analizių, paskaitų, vakaronių ir svarstybų reportažai. Daug kalbama, važinėjama, dar daugiau rašoma ir protokoluojama, kalbant apie "užsimotus darbus", bet... kai yra konkretus, skaudus reikalas, staiga pasidaro tylu. Iki apsvaigimo televizija, radijas ir spauda vis dar analizuoja Černobilio katastrofą ir jos pasekmes, bet mes tylim, dedamės nežiną ar tikį, kad Lietuva nebuvo paliesta. Gi Oklahomos piene rasta radioaktyvinių nuosėdų, nors ir nekenksmingas kiekis... Kas tikrino Lietuvoje pieną, daržoves bei kitus žemės ūkio gaminius ir orą? PLB savo bendraraščio 8 nr. pasisako už būtiną bendravimą "su savo šaknimis"... Politiniu požiūriu tai neskamba gerai, bet toks pareiškimas, kad neliktų tuščiažodžiavimu, dabar kaip tik teikia puikią progą savo raštiškiems projektams ir idėjoms konkrečiai paremti ir įrodyti. Jei mūsų veiksniai iki šiol laikėsi nuošaliai nuo bendradarbiavimo su kraštu, tai PLB, po daugelio metų pirmoji vėl atgaivinusi tą kontroversinį klausimą, galėtų imtis iniciatyvos pozityviai imtis darbo, kad būtų apsaugota ateinančių Lietuvoje gyvenančių kartų sveikata. Pirmykštė tarporganizacinio bendradarbiavimo samprata čia negalėtų būti pritaikyta, nes tokios veiklos rezultatai ribotųsi medicinos ir sveikatingumo pagalba grynai humanistiniais sumetimais, visą paramą nukreipiant į bažnytines ar sveikatos institucijas.

Ar iš tikro niekas iš mūsų vadovaujančių veiksnių neprabils tuo klausimu? Tyla ne visada yra gera byla. Kartais ji slepia kaltės jausmus ir baimę, kad nereikėtų savo žodžių įrodyti darbais. Bet per dešimtmečius buvo pasakyta daug žodžių, išleista daug patriotiškų leidinių, surinkta daug aukų Lietuvos labui. Cituoju ištrauką iš "Catholic Universe Bulletin" gegužės 23 d. laidos: "Dėl įvykusios plačios radioaktyvinės taršos Rytų Europoje, kurią sukėlė Černobilio katastrofa, dvi JAV šalpos organizacijos pradėjo rūpintis Lenkijos Katalikų Bendrijos aprūpinimu vaistais ir pienu". Toliau detaliai išvardinamos didžiulės pinigų sumos, kurios įgalins būtiniausiais apsaugos reikmenimis aprūpinti daugiau kaip du milijonus vaikų. Visos siuntos būsiančios nukreiptos į Lenkiją.

Turime ir mes šalpos organizacijų, bet neteko girdėti, kad nors viena jų būtų parodžiusi iniciatyvos ar bent susirūpinimo lietuviais vaikais... Ir jie, kaip mūsų kaimynai lenkai, yra po komunizmo batu, bet juose yra gyva mūsų tautos tąsa. Kodėl visi tyli, bet turi laiko rūpintis minėjimais, koncertais, premijomis ir simpoziumais? Mūsų visuomenė yra dosni, suaukoja pasakiškas sumas įvairiems kultūriniams ir šalpos reikalams. Gal ir nereikėtų jieškoti ir laiką gaišti nauju aukų vajumi, pasitenkinant nemažais mūsų šalpos organizacijų ištekliais. Nėra peiktina leisti knygas, skirti premijas ar remti kultūrininkus, bet yra netikslu ignoruoti tikras katastrofas. Ar mums kada nors istorija už tai atleis, kai baisius radioaktyvinės taršos rezultatus pamatys po kelių ar keliolikos metų mūsų Lietuvoje gyvenančios motinos?

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. ***Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE,*** $15.00, JAV
2. ***Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE,*** $15.00, JAV
3. ***Jokūbas Dagys, SCULPTURES*** (meno albumas), $35.00, JAV
4. ***J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS,*** $6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

"Kunigas negali būti tikinčiųjų priešas..."

Atsiminimai apie salezietį kunigą Antaną Perkumą, buvusį Kinijos misijonierių ir Venezuelos lietuvių kapelioną

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

1986 m. sausio 31 d. Venezuelos lietuviai neteko vėžio ligos nusiaubto savo ilgamečio dvasios vadovo kun. Antano Perkumo, SDB. Sunki liga kamavo jau ilgus mėnesius, tačiau bene ir čia žemaitiškas atsparumas leido jo didžiam troškimui išsipildyti: mirė, sulaukęs vyskupo Pauliaus Baltakio, OFM, atvykusio Venezuelon apaštališkai lietuvių tikinčiųjų vizitacijai.

Paskutinis sudiev

Garbingam ganytojui atėjus prie ligonio lovos, su juo buvo kun. Petras Urbaitis, SDB, ir kiti keturi tautiečiai. Pasisveikinus vyskupui su ligoniu, nušvito kunigo Antano veidas, bet tik akimis teatsakė, nes jau nebeturėjo balso. Priėmė šv. Komuniją. Visi pasimeldė. Po to vyskupas ligonį palaimino. Visų nustebimui, kun. Antanas, sutelkęs paskutines fizines jėgas, palengva pakėlė ranką ir persižegnojo. Vyskupas Paulius uždėjo savo ranką ant kryžiaus ženklą padariusio kunigo rankos. Po to kunigas Perkumas laimingas užmerkė akis ir pradėjo sunkiai kvėpuoti. Atrodė visiškai išsisėmęs. Po keliolikos minučių jo gyvybė užgeso, tačiau jo didysis noras išsipildė — savo vyskupo sulaukė.

Misijos globėjas

Niekuomet neužmiršiu Mišių, kurias kun. Antanas Perkumas, SDB, aukojo mano intencija kaip "padėką Dievui už suteiktas ypatingas malones". Tai įvyko 1981 m. pirmąjį sausio mėnesio sekmadienį, vos grįžus į Venezuelą iš JAV. Po pamaldų buvau kviestas tarti žodį. Pasakiau, kad svarbiausiu savo uždaviniu laikyčiau talkinimą Venezuelos lietuvių dvasios vadui ir jo vadovaujamai Lietuvių katalikų misijai.

Netrukus jis mane pakvietė būti misijos globėju. Ką tasai paskyrimas turėjo reikšti, iš karto nebuvo aišku (net maniau, kad jis nori mane pagerbti už neužtarnautus nuopelnus). 1981. XII. 28 surašytame protokole, liečiančiame paskyrimą Venezuelos Lietuvių katalikų misijos globėjo, dvasios vadovas paskyrė mane "būti Lietuvių katalikų misijos vadovo pagrindiniu patarėju Venezuelos lietuvių tikinčiųjų religinį ir socialinį gyvenimą liečiančiais klausimais". Jis pavedė rūpintis specialiu religinių ir religiniu-tautinių švenčių organizavimu, jų plėtimu ir įvairinimu; pavedė jam atstovauti, talkinti administraciniuose misijos reikaluose, padėti lietuviams katalikams jų nelaimėse ir varguose, ypač gelbstint šeimoms sutvarkyti savo vedybinį gyvenimą pagal kanonais nustatytą tvarką ir vykdyti protokole išvardintus, kun. Perkumo man specialiai pavestus uždavinius.

Dokumentas buvo formalus, ir abu jį pasirašėme. Tai buvo atsakingos pareigos — šalia tų, kurias man pavedė Venezuelos Lietuvių Bendruomenė, pakviesdama vadovauti krašto valdybai. Dirbdamas Bendruomenei, visuomet laikiau kun. Perkumui duotą žodį. Laimei, Bendruomenė gerbė mano įsitikinimus, o jos aktyvas be rezervų pritarė tautinei-religinei veiklos krypčiai. Visa tai išryškėjo organizuojant Eucharistines valandas už Lietuvą, šv. Mišias ir specialias 20 minučių "mikro-programas" televizijoje apie katalikų padėtį Lietuvoje, sibirinių trėmimų minėjimus drauge su latviais ir estais (atmintina buvo pereitų metų "Žvakių vigilija" ir po pamaldų vykusios demonstracijos prie sovietų ambasados su kun. kapucino Manuel Diaz kalba ir Tautos himnu). Plačiai nuskambėjo šv. Kazimiero sukakties iškilmės, kuriosna buvo įtraukti ir venezueliečiai, popiežiaus Jono-Pauliaus II kelionė į Venezuelą ir susitikimas su lietuviais (audiencijos metu lietuviai prašė Jo Šventenybę paskirti Lietuvai kardinolą). Stiprus religinis atspalvis buvo jaučiamas ir Pietų Amerikos lietuvių kongrese.

Kun. Perkumas visur ir visada rėmė mano darbą ir ne kartą klausė, kaip galėtų mano pastangas atlyginti. Jis man siūlė net ir "algą", kurios, aišku, atsisakiau, paaiškindamas, jog atlieku tik kataliko pareigą. Prašydavau sukalbėti tiktai poterėlį. "Ne poterėlį (Sveika Marija), bet ir visą Rožinį sukalbėsiu" — kartą jis mane užtikrino, kai dirbome stambesniam projektui ruošdamiesi.

Leidinys "San Casimiro"

Kartą, grįžtant iš Maracay, jis skundėsi neturįs ispanų kalba jokios brošiūrėlės apie šv. Kazimierą. Ir San Casimiro miestelio bei parapijos žmonės nedaug ką žino, išskyrus tai, kad jis mylėjo vargšus (Sankazimieriečių įsitikinimu, kol Lietuvos šventasis juos globos, parapijos tikintieji bado nekęs). Kunigas skundėsi negalįs surasti asmens, kuris apsiimtų parašyti knygelę. Jam pasakiau: "Jei kiti to nepadarys, aš padarysiu". Taip ir atsirado 94 psl. "San Casimiro", atspausdinta "Edisar" leidyklos Buenos Aires mieste kunigo Perkumo rūpesčiu ir lėšomis. Šv. Kazimiero sukakties komitetas JAV išleido antrąją knygelės laidą su Karako arkivyskupo kardinolo Jose Ali Lebrun įvadu.

Specialus fondas

Ir misijos tarybos bei Bendruomenės kun. Perkumas nepaliko be paramos. Jo iniciatyva ir pastangomis buvo įsteigtas specialus fondas religinei ir tautinei veiklai remti. Į šį fondą kun. Perkumas įnešė 25,000 bolivarų (tuolaikiniu kursu — arti 6,000 dolerių). Šios aukos dėka tiek katalikų misijos taryba, tiek ir VLB krašto valdyba "bado nekentė". Kunigas betgi norėjo, kad ir lietuviai lygiomis su juo aukotų lietuviškiems reikalams. Bendruomenė kunigo dosnumui prilygti negalėjo, nors atskiriems projektams vykdyti atsirasdavo idealistinio nusiteikimo ir lietuviškos pareigos asmenų, sutinkančių aukoti stambesnes sumas. Fondo valdytojais buvo paskirti inž. Bronius Deveikis, Petras Kriščiūnas (jam mirus, jį pakeitė inž. Antanas Šulcas) ir aš pats. Mums pavedimas pinigų reiškė didžiausią kunigo pasitikėjimą.

Ne kartą kun. Perkumas skundėsi lietuviais nusivylęs, negalėjęs jais pilnai pasitikėti. Būdavo linkęs įžiūrėti blogos valios kartais net ir ten, kur jos nebuvo. Tai buvo jo skaudžios patirties išdava. Kartą man sakė, jeigu būtų turėjęs kad ir mažą būrelį tautiečių, kuriais būtų galėjęs pilnai pasitikėti, nieko nebūtų pagailėjęs. Atrodo, jis tik sau pačiam visko gailėjo, nes gyveno, kaip beturtis vienuolis pilniausia to žodžio prasme.

(Bus daugiau)

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Kun. ANTANAS PERKUMAS Venezueloje sveikina ten besilankantį Šv. Tėvą Joną-Paulių II, kuriam lietuviai įteikė prašymą paskirti kardinolą

Atviras kanadietės laiškas

Baltiečiams kankiniams atminti

Sudburyje gyvenanti lietuvių, latvių ir estų bičiulė sibirinių trėmimų metinių proga atsiuntė atvirą laišką, skirtą baltiečiams. Čia spausdiname visą jo tekstą.

My dear Baltic friends,

Today we remember our Baltic Martyrs.

In prayer and speech we mourn our brothers and sisters who on June 14, 1941 were deported, under Soviet guard, from their homes to the wastelands of Siberia.

In sorrow we bow our heads and mourn their loss.

In anguish we decry their suffering; in joy we remember their courage. In admiration we honour their strength; in piety we pray for their souls. In awe we recall their fortitude; in tears we remember their sacrifice. In love we honour our dead; in allegiance we pledge our fidelity. In knowledge we recognice their martyrdom and in pride we claim them as our own.

The responsibility to the memory of our beloved, martyred dead lies with the living. And we gather this June 14th recalling their supreme sacrifice.

For those of you, dear Baltic friends, who have suffered the lonely years of exile, it must often seem that few in the free world know or care about your suffering and of the loss of the Baltic Nations to Democracy. So it is with deep affection and sincerity that I, with my family and fellow Canadians, join with you in prayer this June 14th to express our deep, personal thanks to each of you who, through your dedication and courage, have given to us a deeper understanding of the value of Freedom and a true appreciation of Democracy.

And although we don't get a chance to say it very often, we care. We care that you lost your country. We care, that the atrocities committed against your people still continue today. We care, that the Baltic States of Latvia, Lithuania and Estonia lie in the very grip of atheistic communism. We care, that the miles and years of exile have separated Baltic families and loved ones forever.

Words are inadequate, my dear friends, to express our heartfelt sympathy and deep loyalty to your Cause. And I tell you in all sincerity that we are one with you in your Cause for Freedom.

And if at times you feel isolated in that Cause. If at times you feel discouraged, know this; tyranny cannot last forever and Justice will triumph.

Remember your history. Yours is a land rich in heroes. Your ancestors are renowned for their valour, their courage and their strength. And through the discouraging days and long nights; through the heartrendering years of exile, remember, someday the Baltic States will be free. If not in our day, then in our children's if not in our time, then in the future. And, my dear friends, history will show that through the days of subjugation and tyranny; through the horrors of the Gulag Archipelago, Serbsky, Lubyanka and V'Ladimer prison; through the devastating days of June 14, 1941 and the horrendous deportations of your people from their homes to the wastelands of Siberia – through all of this – you held the faith, you persevered, you never gave up.

And that faith, that hope, that perseverance that you have shown all these many years has been my inspiration.

Your bravery, your strength, your fortitude has been my motto.

As the heartrendering notes of the Church organ drift across the summer air this June 14th, we bow our heads and join with you in memory of our beloved Baltic Martyrs and solemnly pledge that; "... at the rising of the Sun and at its going down we will remember them ..."

Sincerely,
Julia Eckert-MacLean
202 Romanet Lane
Sundbury, Ontario
P3E 1E3

TARNYBA KARINĖSE KANADOS PAJĖGOSE.

Tai jūsų pasirinkimas, jūsų ateitis.

Daugiau informacijų apie planus, priėmimo sąlygas ir galimybes gausite aplankę jums artimiausią naujokų centrą arba paskambinę telefonu nemokamai (collect). Mūsų numerį rasite geltonuosiuose telefonų knygos puslapiuose po įrašu "Recruiting".

Nėra kito tokio gyvenimo, kaip šis.

Canada

THE CANADIAN ARMED FORCES

Torontiškio "Gintaro" šokėjai – A. SAPLYS ir D. KALENDRAITĖ metiniame koncerte Lietuvių namų salėje Nuotr. O Burzdžiaus

Sovietinio kalinio atsiminimai

(Atkelta iš 3-čio psl.)

valandą nakties (tikro laiko nežinojau, nes kratos metu laikrodį Kosikas buvo atėmęs) Kosikas vėl atidaro "karmušką", įsako keltis, apsirengti. Atrakina kameros duris ir veda mane laiptais aukštyn. Nuveda į didelį kambarį, esantį pirmajame aukšte virš kalėjimo, pažymėtą 49 numeriu.

Jame už didelio stalo sėdi uniformuotas kalėjimo viršininkas majoras Petrauskas ir taip pat uniformuotas vyr. tardytojas majoras Markevičius. Pastarasis paduoda raštą, pasirašytą saugumo komiteto pirmininko Petkevičiaus ir sankcionuotą prokuroro, kuriame parašyta, kad aš areštuojamas. Liepia šį raštą perskaityti ir pasirašyti.

Aš, pavargęs, mieguistas, nieko negalvodamas tą raštą pasirašiau. Vėliau man kilo klausimas, kodėl jau po vidurnakčio atvedė mane pas kalėjimo viršininką to rašto pasirašyti, o nepalaukė ryto? O gal dėl to, kad naktį iš miego ištrauktas žmogus negali taip gerai orientuotis ir blaiviai galvoti kaip dieną, jis nuolaidesnis. Be to, prievartai nepasiruošęs žmogus beveik visada silpnesnis už prievartautoją. Tik išaušus dienai supratau, kad man to rašto nereikėjo pasirašyti. Jį pasirašydamas padariau klaidą.

Pasirašius tardomojo kalinio suėmimo dokumentą, prižiūrėtojas vėl mane nuvedė į kamerą, liepė gulti, užrakino kameros duris. Pasimeldžiau gulėdamas, nes buvau įspėtas, kad naktį neklūpėčiau prie lovos ir nesimelsčiau. Pasimeldęs užmigau.

Ryto procedūra

Lygiai šeštą valandą ryto prižiūrėtojas, atidaręs "karmušką", pasakė "padjom!" — keltis. Po keliolikos minučių prižiūrėtojas atrakino kameros duris ir nuvarė į prausyklą; ten pat ir tualetas. Atvedęs į kamerą po valandėlės per "karmušką" padavė gabalą juodos duonos ir nesaldintos arbatos puodelį. Kitas nadziratelis, stovėdamas greta su peiliu, paklausė: "Rėzat nado?" (pjauti reikia?). Mat kaliniams peilis į rankas neduodamas, o jeigu reikia, prižiūrėtojas kaliniams maisto produktus supjausto.

Pavalgius nuvedė į kitą kamerą, ištepė pirštus juodais dažais ir paėmė keliuose popieriaus lapuose pirštų atspaudus (kiekvieno piršto atskirai ir visų pirštų drauge). Po to nuvedė dar į kitą kambarį, pasodino ant kėdės, užkabino ant kaklo virvę, prie kurios buvo pririšta metalinė lentelė. Joje rusiškai buvo užrašyta mano pavardė, vardas, tėvo vardas, gimimo metai. Su ta lentele ant krūtinės mane fotografavo iš priekio ir iš profilio, su akiniais ir be akinių. Labai nemalonu, kai su tavimi elgiasi taip, lyg būtum didžiausias plėšikas, pavojingas banditas ar vagis-recidyvistas . . .

Guodžianti poezija

Atsidūrus panašiose situacijose, reikia prisiminti, kad Viešpaties planai dažnai mums nežinomi, Jo mintys ne visada mums suprantamos. Taip dar žiloje senovėje Dievas siuntė Egiptan Juozapą, kuris, brolių parduotas, pateko ten kaip vergas. Jis ten kentėjo, kol atėjo jo išaukštinimo laikas. Arba Jobo drama . . .

Dabar man labai tiko tie poeto žodžiai:

Keturios sienos — sienos mūrinės,
Langas apkaltas
Suveržė mano laisvę krūtinės
Požemis šaltas.

Kūnas badauja, gelsta ir džiūsta,
Kraujas sustingo.
Saulė pro langą nebeįsprūsta
Veidu meilingu.

Dienos kaip naktys rudenio juodos
Ilgesio gausios,
Lieja į sielą nerimo nuodus,
Ašarom prausias.

Bet poetas T. Šalčius guodžia kenčiantį žmogų:

Nešk, žmogeli, sunkų kryžių
Dyglių eidamas taku —
Nebeilgai čia kentėsi,
Nebeilgai bus sunku.

Kaip smarki audra praeina
Su perkūnija, žaibais,
O po to žemelė džiaugias,
Gėris saulės spinduliais.

Taip praeis šios sunkios dienos,
Su jomis kančia, vargai . . .
Į dangaus linksmybių rūmus
Atdarys vartus nūnai.

Poetas tarsi su apaštalu šv. Petru sako: "Tuomet jūs džiaugsitės, nors dabar ir reikia truputį paliūdėti įvairiuose išmėginimuose" (I Pt 1,6).

(Bus daugiau)

"NERINGA"
didžiausias lietuvių restoranas Čikagoje.
Tradiciniai lietuviški valgiai. Aplankykite!
Veikia kasdien nuo 8 v.r. iki 8 v.v.
2632 W. 71 Street, Chicago, IL 60629, USA
Tel. (312) 476-9026
Savininkai – Marius ir Emilija Kiela

Žurnalas diskriminuoja lietuvius?

JAV-se yra leidžiamas tarptautinio lygio geografinis žurnalas "The National Geographic". Jame spausdinami informaciniai straipsniai apie įvairius kraštus su spalvotom nuotraukom. Deja, tame žurnale nematyti straipsnių apie Lietuvą. Neseniai jame buvo išspausdintas straipsnis apie velykinius ukrainiečių margučius JAV-se ir Kanadoje, bet nieko panašaus nėra buvę apie lietuvių liaudies meną.

Tuo klausimu yra susirūpinęs ypač Antanas V. Sniečkus, gyvenantis JAV-se (P. O. Box 9217, Riviera Beach, Fl. 33404). Jis buvo pasiūlęs "The National Geographic" žurnalui paruošti straipsnį apie Lietuvą, bet gavo neigiamą atsakymą, esą sovietai leidžia lankytis tiktai Vilniuje ir dėl to esą neįmanoma paruošti straipsnio apie Lietuvą. Tuomet A. V. Sniečkus pasiūlė kitą galimybę — paruošti straipsnį be sovietų pagalbos apie pakelės kryžius arba viduramžių Lietuvos žemėlapius, bet žurnalo redakcija ir to pasiūlymo nepriėmė, nes jis žurnalo skaitytojams esą nebūtų įdomus. Tuo tarpu žurnalas išspausdino menkesnio lygio straipsnių, mažiau dominančių skaitytojus.

A. V. Sniečkus kreipiasi į lietuvių spaudą ir organizacijas, kviesdamas rašyti laiškus žurnalo redakcijai, kad ji nediskriminuotų Lietuvos ir spausdintų apie ją straipsnius, kaip ir apie kitas šalis. Medžiagos išeivijoje — fotografinės ir rankraštinės yra daug. Kur yra noras, ten atsiranda ir tinkama medžiaga. Kai to noro nėra, ir gera medžiaga pasidaro nepriimtina.

Jeigu "The National Geographic" žurnalas ir toliau diskriminuos Lietuvą bei lietuvius, tai žurnalo skaitytojai turėtų padaryti išvadas ir atsisveikinti su žurnalu. Štai adresas: Mr. Gilbert M. Grosvernor, President, arba Mr. Melvin P. Payne, Chairman of the Board, c. o. National Geographic Society, 17th a. M Streets, N. W., Washington, D. C. 20036, USA. **Inf.**

Latvių spauda apie "Agoniją"

Bruklyne, JAV-se, leidžiamas latvių laikraštis "Laiks" balandžio 26 ir 30 d.d. ir gegužės 3 d., (per tris laidas) spausdino plačią Jurgio Gliaudos veikalo "The Agony" apžvalgą.

Š. m. pradžioje buvo išleistas "Agonijos" vertimas anglų kalba "The Agony". Knygos leidėjas yra Lietuvos šaulių sąjunga tremtyje (Čikagoje), "Agonijos" leidimą perėmusi iš "Manyland Books" leidyklos, rašytojui Stepui Zobarskui staigiai mirus. Plačios apžvalgos laikraštyje "Laiks" autorius yra latvių rašytojas Anšlavs Eglitis.

Apžvalgininkas vadina veikalą "objektyvia ir tikslia istorijos dokumentacija". Anšlavs Eglitis apžvelgia detales, epizodus, ir sintetindamas visumą, labai teigiamai įvertina dėstymo būdą. Naujoviškumas esąs pasakojimo žanro taikymas dar aktualios istorijos temai. Susidomėję skaitytojai klausia, kodėl "Agonija" nebuvo išversta latvių kalbon anksčiau; nes lietuviai ir latviai yra tos pat agresijos aukos.

Pripuolamai rašytojui Anšlavui Egličiui teko lankytis Kaune sovietinės invazijos dienomis. Jis tvirtina, kad invazijos vaizdai ir Kauno gyventojų nuotaikos atvaizduoti "Agonijoje" su fotografiniu skrupulingumu.

Sovietų "dovana" Lietuvai Vilnius buvusi lyg Trojos arklys — "Vilnius mūsų, o mes rusų" lietuviškai rašo Anšlavs Eglitis savo apžvalgoje.

Angliškoji "Agonijos" laida yra jau trečioji. Pirmoji, originalinė, buvo Londono "Nidos", antroji — Klivlando "Vilties".

"Tėviškės žiburiuose" jau buvo išspausdinta "The Agony" recenzija, kurią parašė žurnalistas Algirdas Gustaitis. **t.ž.**

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.**

DĖMESIO – NEKOMERCINĖS STATYBOS ORGANIZACIJOS

Organizuokite nekomercinę statybą savo bendruomenėje. Įteikite prašymus dabar.

Atsiliepiant į Ontario statybos poreikius

1987 metais bus paruošta 6,700 vienetų pagal nekomercinės statybos programą (Non-Profit Housing Program) statybai nuomojamų butų ir miestiško tipo (townhouses) namų visoje provincijoje.

Kanados ir Ontario provincijos vyriausybės teiks paramą nepasiturinčiom šeimom. Rinkos kainos vienetai bus pilnai finansuojami Ontario provincijos.

Ši programa yra skirta nekomercinėm (non-profit) organizacijom — savivaldybinėm, privatinėm ir kooperacinėm.

Vietinės bendruomenės organizacijos, įskaitant religines, etnines, darbininkų grupes, taipgi socialinius klubus, gali būti globėjais nekomercinės statybos projektų savose bendruomenėse. *Valdžios parama duodama padengti išlaidom, susidariusiom steigiant nekomercines statybos bendroves.*

Lengvatos nepasiturintiem

Ši programa padeda statybos agentūrom statyti namus prieinama kaina asmenim, reikalingiem statybinės pagalbos — šeimom, pensininkam, fiziškai bei psichiškai neišsivysčiusiem arba reikalingiem nuolatinės priežiūros. Iki tam tikros ribos ši programa gali būti panaudota paruošti projektam mažai uždirbantiem nevedusiem asmenim.

Paskirstymo nuošimtis nuomojamų vienetų pagal pajamas ir pagal rinkos kainas priklauso nuo statybos agentūros ir vietinės bendruomenės poreikių.

Prašykite detalių

Daugiau informacijų ir prašymų blankų gausite kreipdamiesi į artimiausią Ontario namų statybos įstaigą (Ontario Housing Corporation Regional Office) kaip galima greičiau.

Specialių poreikių statyba: organizacijos, reikalingos specialios pašalpos nuolatinės priežiūros reikalingiem savo gyventojam, tuo reikalu privalo kreiptis į atitinkamą ministeriją.

Norintieji gauti paramą 1987 metam visus užpildytus blankus privalo įteikti iki 1986 metų liepos 15 dienos bet kuriai OHC regioninei įstaigai, žemiau nurodytais adresais.

Canada Ontario

OHC Regional Housing Programs Offices

Southern Office 55 Hess St. S., **Hamilton**, Ont. L8P 4R8 **(416) 521-7500** or dial '0' and ask for Zenith 20450

Southwestern Office 275 Dundas St., Suite 1101 **London**, Ont. N6B 3L1 **(519) 679-7110** or toll-free 1-800-265-4733

Eastern Office 1150 Morrison Dr., 2nd Flr. **Ottawa**, Ont. K2H 8S9 **(613) 820-8305** or toll-free 1-800-267-6108

Northern Office 1191 Lansing Ave. **Sudbury**, Ont. P3A 4C4 **(705) 560-6350** or toll-free 1-800-461-1190

Northwestern Office 435 James St. S. **Thunder Bay**, Ont. P7C 5G6 **(807) 475-1465** or toll-free 1-800-465-5015

Central Office 47 Sheppard Ave. E., Suite 514 **Toronto**, Ont. M2N 2Z8 **(416) 224-7641** or dial '0' and ask for Zenith 20450

Visuomenės veikėjai ALINAI GRINIENEI 70-jo gimtadienio proga V. Vokietijoje buvo surengtos pagerbtuvės. Nuotraukoje iš kairės: kun. Leonas Zaremba, SJ, Alina Grinienė, kun. Antanas Bunga, p. Ivinskienė

PASTABOS BEI NUOMONĖS

Du straipsniai - dvi pažiūros

A. JUODVALKIS

Skaitant "TŽ" 1986 m. 22 nr. užkliuvo dviejų autorių — Stepo Varankos ir Jono Prunskio pasisakymai tuo pačiu lenkų klausimu.

Stp. Varanka klausia "Kas ten siuntė lietuvių atstovus?" Antrinė antraštė reikalą plačiau nušviečia: "Naujo Lenkijos prezidento išeivijoje pareigų perėmimo iškilmėje dalyvavo ir lietuviai". Autorius suglaustai aprašo naujo Lenkijos prezidento Kazimiero Sabbato įvesdinimo iškilmes, vykusias 1986. IV. 8 Londone, Anglijoje, atpasakotas lenkų laikraštyje "Express Polski" — 1986. IV. 22 laidoje. Šioje iškilmėje dalyvavo ir lietuviai. Autorius norėtų žinoti, kas juos ten pasiuntė.

Naujasis lenkų prezidentas K. Sabbata prisiekė 1935 m. konstitucija, kuri Vilnių ir kraštą laiko integraline Lenkijos dalimi.

Ten pat minima Toronte veikianti pokarinių lenkų išeivių viena organizacija, kuri savo susirinkimuose visad pasisako už prarastų žemių susigrąžinimą, jų tarpe ir Vilniaus su jo apylinkėmis. Viename tos organizacijos susirinkime (III. 9) dalyvavo ir lenkų egzilinės vyriausybės atstovas prel. F. Pluta. Jis pareiškęs, kad nė vienas lenkas dėl geros kaimynystės negali atsisakyti nė grūdelio buvusių Lenkijos žemių, po karo atitekusių lietuviams, gudams ir ukrainiečiams.

Tai taip išeivijos lenkai žiūri į pokarinius teritorijos pasikeitimus. Ką prarandame — susigrąžinkime, o ką užgrobėme — pasilaikykime!

Bet tame pačiame "TŽ" puslapyje kitaip galvoja čikagiškis Jonas Prunskis (nemaišytinas su žurnalistu kun. Juozu Prunskiu, jo broliu), rašydamas "Apie dialogą su lenkais". Atsiliepdamas į A. Balašaitienės kritiškas mintis, J.P. įrodinėja reikalą palaikyti gerus kaimyninius santykius su lenkais, užmiršdamas praeityje patirtas skriaudas. Su lenkais susitvarkyti palieka būsimai Lietuvos vyriausybei, o dabar esą reikia "jungtis į bendrą kovą su lenkais prieš okupantus rusus".

Jis pateisina lenkų okupuotame Vilniuje ir jo srityje vykdytą lietuvių priespaudą, veikėjų kalinimą, nes valstybės pareiga rūpintis saugumu. Jis rašo: "Juk Lietuvoje buvo kalinami lenkai, bolševikai, vokiečiai. Buvo kalinami ir lietuviai, nusikaltę įstatymams". Pagal J. P. tuo pačiu "saugumo" pagrindu lenkai kalino lietuvius (okupuotame krašte), kaip ir lietuviai lenkus, vokiečius ar komunistus. Dabartiniai Lietuvos okupantai raudonieji rusai kalino ir trėmė šimtus tūkstančių lietuvių į Sibiro gulagus, atseit tuo pačiu "saugumo" pagrindu.

Kur nueisime, taip aiškindami okupantų vykdomą genocidinę politiką?

Apie lietuvių ūkininkų padėtį okupuotame Vilniaus krašte vertėtų pasiskaityti gen. St. Raštikio atsiminimus. Jis vaizdžiai aprašo savo tėvų padėtį okupuotame Dūkšte, vėliau išmestų per "šiaudinę" sieną į Lietuvos pusę. Daug nuopelnų J. P. priskiria klastingiems lenkams ir perša bendradarbiavimą.

Mano tėviškė buvo vos penketą km nuo administracinės linijos ("šiaudinės" sienos, kaip žmonės populiariai vadino) ir dažni svečiai buvo lietuviai iš anos pusės. Vieni lankė gimines, kiti nešė kontrabandą, treti dirbdavo perkirstuose ūkiuose. Žmonės žinojo, kaip lietuviai verčiasi okupantų valdžioje. Ryšys buvo, nors ir nelegalus. Mūsų pasienio ūkininkai irgi jautė lenkų padarytą skriaudą, nes pro Dūkštą einantis geležinkelis buvo matomas paprasta akimi, bet ūkio gaminius tekdavo vežti 50 km į Uteną arba Obelius.

Negalima tvirtinti, kad Gudijai priklausanti Lietuvos žemių dalis niekad nebus atgauta. Gyventojai keičiasi, o žemė lieka pastovi. Kaip pavyzdį paimkime žydų tautą, kuri ir po 2000 metų sugebėjo buvusiose žemėse įsteigti savo valstybę.

Niekas negiria raudonosios rusų komunistinės okupacijos, sunaikinusios lietuvybės išlaikymo nugarkaulį — ūkininkus ir ištrėmusios geriausius jos vaikus į Sibiro gulagus sunaikinimui, bet ir lenkų šovinistai neatsisako savo grobuoniškų tikslų. Todėl reikia ieškoti atramos naujose Europos valdymo formose. Kaimynus reikia gerbti, bet nepasidaryti jų užgaidų vergais.

Du straipsniai, — dvi skirtingos pažiūros.

Norėčiau dar papildyti "Draugo" 1986. II. 27 laidoje paskelbtą žinutę apie tuo laiku lenkų buvusio min. pirm. K. Sabbato apsilankymą 1985. XI Detroite. Apsilankymo metu jam buvo surengtas priėmimas, kuriame buvo pakviesti ir dalyvavo pavergtų tautų atstovai, jų tarpe ir lietuviai. Lietuviams atstovavo JAV LB tarybos presidiumo pirm. Algis Rugienius. Kodėl ši žinia buvo paskelbta tik po 4 mėnesių?

"DP: LITHUANIAN IMMIGRATION TO CANADA AFTER THE SECOND WORLD WAR",
365 psl., 40 iliustracijų,
parašyta ***Dr. Mildos Danytės,*** *išleista "Multicultural History Society of Ontario".* Minkštais viršeliais – $14.95, kietais – $19.95, persiuntimui pridėti $1.50.
Užsakymus ir čekius siųsti: *D. S. Danys, 1681 Ainsley Dr., Ottawa, Ontario K2C OS8*

Lietuvos krikščionybės sukakties medalionas

Lietuvos krikščionybės 600 m. sukakties išvakarėse kviečiame įsigyti puikų SUKAKTUVINĮ MEDALIONĄ, kuris atvaizduoja tris Lietuvos krikščionybės tarpsnius su gražiomis detalėmis.

Pirmoji pusė vaizduoja Lietuvos valdovus – MINDAUGĄ, JOGAILĄ, VYTAUTĄ skydo fone, pabrėžiant valdovų pasiryžimą įvesti krikščionybę Lietuvoje.

Antroje pusėje vyrauja centrinis kryžius, kurio dugne matyti Vilniaus katedra ir varpinė – simboliai tikėjimo įsitvirtinimo Lietuvoje.

Medalionas suprojektuotas ir nukaltas giliame reljefe žymaus skulptoriaus VYTAUTO KAŠUBOS.

Trijų colių skersmuo, bronzinis su antikiniu apdirbimu, pasidabruotas ir paauksuotas (bus š.m. liepos mėn.).

Pusantro colio skersmuo, gryno sidabro (.999) ir bronzos (bus š.m. rugsėjo mėn.).

Ypatingos lengvatos tiem, kurie užsisako ir užsimoka už medalionus prieš jų pasirodymą rinkoje.

Trijų colių medalionas (iki š.m. liepos 1 d.)		(po liepos 1 d.)
Antikinės bronzos	$25.00	$30.00
Paauksuotas	$30.00	$35.00
Pasidabruotas	$35.00	$40.00
Pusantro colio medalionas (iki š.m. rugsėjo 1 d.)		(po rugsėjo 1 d.)
Gryno (.999) sidabro	$45.00	$50.00
Bronzos	$15.00	$15.00

UŽSAKYMUS SIŲSTI: ***Mrs. Loretta I. Stukas, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060, USA.*** **Pridėkite pašto išlaidom:** $2.00 prie kiekvieno 3 col. medaliono, $1.00 prie kiekvieno 1,5 col. medaliono.

Čekiai rašomi: ***LITHUANIAN CHRISTIANITY JUBILEE, INC.***

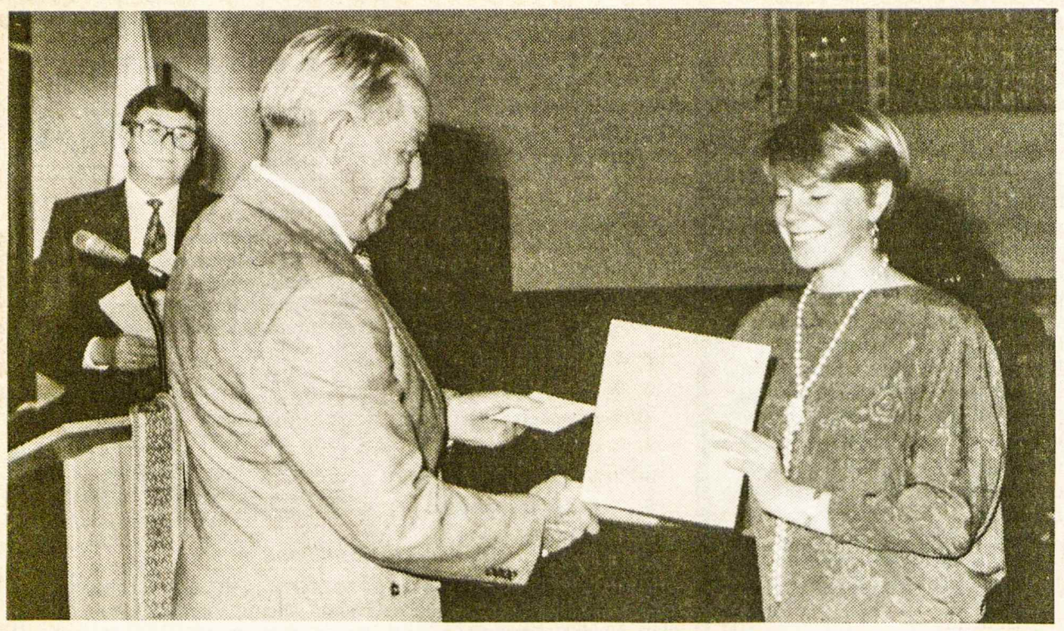

Mokslo metų pabaigos iškilmėje Toronto lituanistinių kursų XI skyriaus mokinei INDREI FREIMANAITEI įteikia premiją Kanados lietuvių fondo valdybos pirm. HENRIKAS STEPAITIS, už jo – KLB švietimo komisijos pirmininkas VYTAUTAS BIRETA, perskaitęs atitinkamą nutarimą Nuotr. St. Dabkaus

Reformuotoji opera "Dux Magnus"

Kritiški įspūdžiai žiūrovo, dalyvavusio čikagiškiame pastatyme

ANATOLIJUS KAIRYS

Š. m. gegužės 31 d. įvyko seniai laukta kompoz. Dariaus Lapinsko 3 v. 6 scenų kazimierinės operos "Dux Magnus" čikagiškė premjera pačiame vidurmiestyje, garsiajame "Civic Theatre" pastate. Opera prasidėjo punktualiai 7.30, kaip ir buvo skelbta (tai naujiena D. Lapinsko pastatymuose), beveik pilnoje 900 vietų salėje (galėjo būti apie 800 žmonių). Sprendžiant iš dalyvių skaičiaus, spektaklį reikėtų laikyti 100% pasisekusiu, tačiau menas, deja, matuojamas ne dalyvių skaičiumi... Baigėsi 10.10 v.v., taigi truko 2 val. 40 min., įskaitant vieną trumpą pertrauką po trečiosios scenos.

Priešoperiniuose komentaruose, garsinimuose, rengėjų pokalbiuose buvo daug laiko sugaišta aiškinimui bei įrodinėjimui, kad dabar statomoji opera labai skirsis nuo parodytos Toronte prieš pusantrų metų. Esą gerokai sutrumpinta, pataisyta, pakeista, kad skirsis nuo torontiškės, kompoz. D. Lapinsko žodžiais, tartais per Margučio radiją, "kaip diena ir naktis". Kadangi čia rašąs Toronte nebuvo ir operos nematė, tai negalėtų pasakyti kur buvo diena, kur naktis... Tačiau vienas visiems gerai pažįstamas asmuo, matęs Toronto pastatymą, važiuojant namo pasakojo, kad Toronto vaidinimas buvęs geresnis ir lietuviškesnis, nes trumpinant ir taikant amerikietiškai auditorijai, nukentėjo lietuviškieji motyvai, išmesta beveik viskas, kas tautiškai artima ir miela. Įdėta daug darbo, lėšų, rūpesčių, tenka už tai pagirti, todėl įvertindami visas pastangas ir priimdami operą už tikrą meną ir tikrą grožį, su apgailestavimu turime vis tik pažymėti, kad Čikagos kultūringoji visuomenė Dariaus Lapinsko menu džiaugėsi tik 2.40 v., o Torontas turėjo progos gėrėtis kone 4 valandas. Toks būtų skirtumas, aišku, Čikagos nenaudai...

Tame pačiame per Margučio radiją pokalbyje D. Lapinskas užsiminė (tai buvo pabrėžta ir "Draugo" kult. priede 1986. V. 3), kad Torontas statęs sunkiai įvykdomų reikalavimų, nebuvo pakankamai pasiruošta, kliudęs atstumas, Toronto vadovai prašę "Grand", atseit ilgos operos, tokią jie ir gavę... Panašių kalbų išvadoje tenka pastebėti, kad Torontas matė ne operą, o tik operai medžiagą, netgi negalutinai paruoštą. O vis tik Torontas laimingesnis — jis matė ir girdėjo **lietuvišką operą**, o Čikaga — anglišką, su lietuviškumu mažai turinčią ryšio...

Tai buvo staigmena! Didelė ir stulbinanti! Nei vadovai, nei rengėjai nė puse lūpų neprasitarė, kad "Dux Magnus" bus rodoma, girdima ir matoma angliškai! Kai kurie žiūrovai jautėsi viešai apgauti, suvilioti, tikėjosi išgirsti savąja kalba, bet ja nebuvo beveik nė žodelio... O publika — 90% lietuviška!

Štai lietuviškos operos veikėjai, surašyti leidinyje "Stagebill":

Narrator — Tony Mockus, Sorceress/Mother of Resistance Fighter — Slava Ziemelyte, Bishop — Robert Smith, Boy — Susan Tealander, Mother — Kathleen Carot, Monk — Christopher Lorimer, Girl of the Fields — Laima Rastenis, King — Andrew Schultze, Prince Casimirus — Allan Fast, Queen — Maryte Bizinkauskas, Princess Minuri — Linda Murphy, Princess Annabelle — Ruth Talbot, Princess Shamiran — Shamiran Iratoo, Princess Guri — Rita Markelis-Dagys, Princess Anna Maria — Belle Landrum, One-legged Beggar — Robert Wellnitz, One-armed Beggar — James Doddes.

Dail. Ados Sutkuvienės dekoracijos nepaprastai puikios, klasiškos, labai tinkančios ir patrauklios. Dėl jų vienų verta į operą ateiti ir pasigėrėti. Buvo malonus poilsis "dvylikatoninės muzikos spalvingais disonansais" išvargintai klausai, tačiau vieni scenovaizdžiai neįstengė išpirkti nervus erzinančiai veikiančių muzikos garsų, abejotino reikalingumo scenos efektų, veiksmo eigos trūkumų ir t.t. Galima daryti įvairius eksperimentus, jie kultūriniame judėjime net pageidaujami, tačiau tokius eksperimentus reikėtų daryti savo arba privačiomis lėšomis, ne visuomenės, kuri pakankamai aukojasi vertesniems projektams.

Kazio Bradūno libreto "nebuvo", nebent verčiant į anglų kalbą neatpažįstamai pakeistas. Jo nedaug ir tereikėjo. Liko neaišku, kur kompoz. Lapinsko režisūrinė išmonė, kur libretisto idėja. Jau pats operos pavadinimas netikslus, nes šv. Kazimieras niekada nebuvo Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės "Dux Magnus". Tiesa, net tris kartus Lietuvos didikai maldavo karalių Kazimierą, kad "antrąjį gimimu" sūnų Kazimierą paskirtų didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, tačiau tėvas buvo kietas ir pats liko juo iki savo gyvenimo pabaigos.

Operoje veiksmo, privalomo dramai ir operai, beveik nėra, draminė slinktis dirbtinė, forsuota, neišplaukianti iš įvykių eigos. Libretas palaidai sukirptas, pridėta mažai ką bendro turinčių savyje istorinių epizodų. Negalima nustatyti kam priklauso kai kurie "perlai": kompozitoriui, režisieriui ar libretistui. Pvz. I v. pirmoje scenoje Šventaragio slėnyje pasirodęs vyskupas išjuokiamas, pešiojamas, atimama ganytojiška lazda, nuo galvos nutraukiama mitra, stumdomas, išjuokiamas... Stoka skonio? Paprasčiausia kaimo moterėlė suprastų, kad vyskupai nevaikšto po miškus su mitromis, pilnoje vyskupiškoje aprangoje, su ganytojiškomis lazdomis. Šv. Kazimieras padarytas bukapročiu, kone idiotu, jo arijos ir mostai kai kuriose scenose nei princiški, nei sveikai žmogiški. Su dvaro merginomis jis nekoketavo, princesėms laiškų nerašinėjo... Arba pusnuogės poros, gulinčios sugestyvinėje pozoje prieš šventąjį... Istoriškai yra žinoma, kad tokiose nuogybių puotose Kazimieras nedalyvaudavo. Ar tokiais ir panašiais vaizdais bei sceniniais efektais mūsų šventasis pagerbiamas ar nugerbiamas, — tepasisako raštingieji dvasiškiai.

Užuominos spaudos draudimo laikotarpio, savanorių ar partizanų kovų tėra tautinės sentimentalijos be ryšio su kazimierine tema, su šventojo gyvenimu, kuris šia proga turėjo būti iškeltas, nes tam visa opera buvo angažuota.

Pažymėtinas libreto trūkumas — žiūrovų neparuošimas svarbiausiam veiksmo įvykiui — Kazimiero mirčiai. Intrigoje kone aksioma iš anksto perspėti, kas herojų laukia: pvz., jei pradžioje parodomas šautuvas, tai aišku, kad pabaigoje jis šaus ir ką nors nušaus. Čia gi Kazimieras, buvęs visą laiką sveikas sveikutėlis, penktoje scenoje staiga miršta. Visi žinome, kad šv. Kazimieras mirė džiova, todėl bent vieną kartą stiprus sukosėjimas veiksmo eigoje šį trūkumą būtų užpildęs.

Čia buvo išsitarta tik apie vaizdinę operos pusę — muzika nepaliesta, apie ją pasisakė ir gal dar iš naujo prabils specialistai. Be abejonės, tenka džiaugtis mūsų kūrėjų darbais, ypač tuo, kad pateko į "Civic operos" rūmus. Linkime kompoz. Dariui Lapinskui tik gero. Manau, kad šios kritiškos pastabos nebus palaikytos akibrokštu — juk kritika nuo seno laikoma kūrybos druska. K. Bradūno sukurtas libretas, kad būtų pilnai suprastas ir efektingas, tebelaukia klasikinio kompozitoriaus.

VYTAUTAS KASTYTIS

Pavasario varpai

Varpų garsais prašneko bonios,
Būriais bažnyčion eina žmonės,
Kančia lig valios prisisotinę –
Vaikų vaikai, tėvai ir motinos...

Varpai! Varpai! Pavasario varpai!
Skambėjimas džiugus, pavasarinis.
Nubudo praeitis laisva vergų krūtinėse –
Varpai, varpai, pavasario varpai!

It dūmai smilkstančio kodylo
Graudi malda į dangų kyla,
Nustelbus nedalios vaitojimus,
Prieš Dievo veidą stoja:

– Galingas danguje, ant žemės didis,
Tau žalumynai, visos gėlės žydi,
Grąžink namo namų netekusius,
Teneprailgs belaukiant mūsų akys!

Tegu tauta iš miego kelias –
Ir miestų rūmai, ir kaimų pirkelės.
Giliam vidurnaktį pakirdusi,
Mus alkanus tegu pasotina, tegu pagirdo!...

Orlandetas, Norvegija,
1945 m. gegužės 27 d.

THE BALTIC CRY FOR FREEDOM

By: Julia Eckert-MacLean (c)

You have heard the armies marching
In the darkness of the night.
You have braved the red, hot cannons
In the valiant Freedom Fight.
You have seen the death bombs dropping
In the dusk, before the dawn,
And the memories of June '41
Go ever marching on.
And though your heart is broken
By the miles you are apart,
Hold Latvia, Lithuania,
Estonia in your heart.
And your exile days ne'er ending
Ye yet hold fast the faith,
And pass to those who follow
The courage of the race.
And the anguish of your Heart's Call
Echoes still your Baltic Cry,
To be heard by all who honour truth
And value Freedom high.

Autorė yra nuoširdi baltiečių bičiulė, gerai žinanti jų rūpesčius ir sekanti jų laisvės kovas. Adresas: Julia Eckert-MacLean, 202 Romanet Lane, Sudbury, Ont., P3E 1E3

Rapalionis - lietuviškos knygos pirmtakas

I. MEDZIUKAS

Kalbėdami apie pirmąją lietuvių kalba knygą, paprastai nuopelnus priskiriame Martynui Mažvydui, neteikdami reikalingo dėmesio jo pirmtakams Abraomui Kulviečiui ir Stanislovui Rapalioniui, Karaliaučiaus universiteto profesoriams, ir to meto reformacijos veikėjui Jurgiui Zablockiui. Jie parengė dirvą lietuviškai knygai, išspausdintai 1547 m. Išliko A. Kulviečio ir S. Rapalionio raštų lietuviški vertimai, kuriais pasinaudojo M. Mažvydas.

Abraomas Kulvietis su Jurgiu Zablockiu 1529 m. Vilniuje įsteigė aukštesniąją mokyklą, kurioje mokėsi apie 60 bajorų vaikų, besiruošiančių universitetinėm studijom. Kulvietis, būdamas katalikų kunigas, savo pamoksluose ėmė krypti į tuo metu beįsigalintį protestantizmą. Buvo įskųstas karaliui Zigmantui Senajam, esą Kulvietis griauna katalikybės pagrindus. Karalius įsakė Kulviečiui stoti į bažnytinį teismą, grasindamas teisių, turto ir garbės atėmimu. Dėl šio grasinimo Kulvietis išvyko į Prūsijos kunigaikštiją, kuri buvo tapusi protestantiška valstybe ir globojo visus dėl šio tikėjimo persekiojamus. A. Kulvietis kunigaikščio Albrechto buvo paskirtas Partikuliaro (parengiamosios universitetui mokyklos) rektorium, o įsteigus Karaliaučiaus universitetą, pakviestas profesorium.

Didelių nuopelnų XVI š. pirmosios pusės kultūriniam lietuvių gyvenimui turi Stanislovas Rapalionis, lotyniškai save vadinęs Stanislaus Rapagelanus, Stanislaus Lituanus. Buvo kilęs iš Eišiškių apylinkės smulkiųjų bajorų. S. Rapalionis, teologiją studijavęs Krokuvos universitete, buvo pranciškonų vienuolis. Paveiktas protestantų mokslo, gavęs kunigaikščio Albrechto stipendiją, Wittenbergo universitete baigė teologiją daktaro laipsniu ir 1544 m. buvo paskirtas Karaliaučiaus universiteto teologijos katedros vedėju. Tai buvo nepaprastų gabumų vyras, įdomiai dėstęs jam pavestą kursą — net pats kunigaikštis Albrechtas ateidavęs pasiklausyti jo paskaitų.

Deja, Rapalionis staiga 1545 mirė nuo apopleksijos. Visų apgailėtas iškilmingai palaidotas katedroje šalia kunigaikščių kapų. Antkapio epitafijoj įrašyta: "Čia guli didis vyras, lietuvių tautos garbė".

S. Rapalioniui kunigaikštis Albrechtas buvo pavedęs parašyti pirmąsias lietuviškas knygas. Šio darbo jis negalėjo atlikti dėl netikėtos mirties. Giesmes į lietuvių kalbą jis vertė iš lotynų ir lenkų kalbų. Mažvydo katekizme yra įdėta ne viena tokia giesmė, versta Rapalionio. Manoma, kad čia buvo įdėta viena giesmė A. Kulviečio ir, spėjama, keletas psalmių, taip pat J. Zablockio litanija.

Sovietinės Lietuvos spaudos žiniomis, Karaliaučiaus universiteto profesorius Stanislovas Rapalionis, kuris laikomas lietuviškos knygos pirmtaku, buvo prisimintas ir pagerbtas 1985 m. gruodžio 27 d. Eišiškėse, paminint jo 500 metų gimimo sukaktį. Vilniaus universiteto 400 metų sukakties proga dailininkas K. Bogdanas sukūrė S. Rapalionio skulptūrinį portretą, kuris puošia filologijos fakulteto rūmus, primindamas šio žymaus lietuvio įnašą savo tautos kultūriniam gyvenimui.

A. a. profesoriaus ir daktaro ANTANO RAMŪNO ekslibrisas, sukurtas dailininko ANTANO TAMOŠAIČIO. Jis buvo išstatytas dail. A. Tamošaičio sukurtų ekslibrisų parodoje Čiurlionio galerijoje Čikagoje 1986 m. gegužės 16-25 dienomis. Dailininkas turi didelį ekslibrisų rinkinį

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Jolantos Janavičienės keramikos darbų paroda Australijos Sydnėjuje, Bloomfieldo galerijoje, buvo surengta gegužės mėnesį. Parodai ji buvo sutelkusi daugiau kaip 100 įvairių savo kūrinių — keramikinių paveikslų, vazų, vazelių, lėkščių, dubenių, puodynėlių su dangteliais, lig šiol jos parodose nematytų geldos formos indų. Keramikiniuose paveiksluose vyravo žmonių veidų, Australijos augmenijos ir gyvūnijos piešiniai. Panašūs piešiniai kartojosi ir įvairaus dydžio induose.

Su naujuoju "Vaidilutės" teatru Čikagos lietuviai susipažino gegužės 18 d. Jaunimo centre. Saviveiklinio teatro aktoriai pirmajam spektakliui buvo pasirinkę prancūzo L. Ridlio komediją "Uošvė į namus — tylos nebebus", išverstą A. Beržinskaitės, išleistą 1923 m. "Švyturio" bendrovės Vilniuje. Vienaveiksmę komediją režisavo Marija Smilgaitė, vaidmenis sukūrė aktoriai: vyro — Edis Šulaitis, žmonos — Laima Šulaitytė-Day, uošvės — Kazė Brazdžionytė, dėdės — Vincas Olšauskas, tarnaitės — Audrė Kižytė. Kažkas tą seną komediją bandė sudabartinti, paliesdamas prez. R. Nicksono atsistatydinimą, filmų aktorę Elizabeth Taylor, O'Hare ir Midway orauosčius. Saviveikliniam "Vaidilutės" teatrui vadovauja su jo įsteigimu susieta valdyba: dr. Petras Kisielius, Kazė Brazdžionytė ir Irena Tiknienė.

Olandų jaunimo grupė "Daina", vadovaujama muz. Paul de Boer, antrą kartą su lietuviškomis dainomis lankėsi Š. Amerikoje. Pirmosios viešnagės metu "Daina" koncertavo Čikagoje, Detroite ir Toronte. Šį kartą "Dainos" grupė, pakviesta Čikagos skautų akademikų, du koncertus kovo 30 d. ir balandžio 2 d. surengė Jaunimo centre, o trečią koncertą balandžio 3 d. — naujoje JAV LB socialinių reikalų tarybos svetainėje. Balandžio 5 d. "Dainos" koncertas buvo skirtas pirmojoj viešnagėj praleistam Klivlandui. Koncertą Dievo Motinos parapijos salėje surengė Lietuvių jaunimo sąjungos Klivlando skyrius. "Daina" su vadovu P. de Boer turi aštuonis narius, kurių eilėse yra du sopranai, du altai, vienas tenoras ir du bosai. Antrai išvykai Š. Amerikon ansamblis buvo paruošęs naują 27 lietuviškų dainų programą, kurion buvo įjungtos ne tik liaudies dainos, bet ir M. K. Čiurlionio, K. V. Banaičio sukurtų dainų melodijos. Čikagos lietuvius sužavėjo skudučiais atliktas "Žvirblių maršas", ypač kai paaiškėjo, kad "Dainos" grupės skudučius kažkas pavogė Paryžiuje surengtame koncerte. Čikagoje skudučius teko pasiskolinti iš B. Pakšto. Malonios staigmenos "Dainos" nariai susilaukė Klivlande, kur jiems buvo įteiktos dvejos kanklės. Kankles, 1965 m. atvežtas brolio iš Kauno, lietuviškas dainas garsinantiems olandams padovanojo Ona Mikulskienė, o medžio menininkas Pranas Neimanas įteikė savo gamybos kankles, papuoštas lietuviškais raštais.

Nelė ir Arvydas Paltinai su nauja estradinių dainų programa ketvirtą kartą lankėsi Amerikoje. Šį kartą jų du koncertus balandžio 5 ir 6 d. d. Los Angeles lietuviams surengė tame mieste esanti Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba. Tuo pačiu metu buvo surengta ir vietinio architekto Edmundo Arbo dailės paroda. JAV LB San Francisco apylinkės valdyba Nelės ir Arvydo Paltinų koncertui buvo pasirinkusi balandžio 12 d. Jų koncertus Čikagoje jau nuo 1983 m. rengia "Margučio" radijo programos vadovas Petras Petrutis. Nelė ir Arvydas Paltinai balandžio 20 d. vėl koncerto dalyviais užpildė didžiąją Jaunimo centro salę ir balkoną, nors tai buvo jau penktasis jų koncertas Čikagoje. Dviejų dalių programon buvo įtrauktos 22 dainos, sukurtos lietuvių ir užsieniečių kompozitorių, atspindinčios tėvynės ir jūros ilgesį, romantiškus motyvus, meilę dainai ir muzikai. Įdomią palydą Nelei buvo paruošęs Arvydas, pasinaudodamas elektronikos pagalba. Kai kurios dainos skambėjo su melodeklamacijos intarpais, kitos buvo atliekamos keliais Nelės Paltinienės atskirai įrašytais ir sujungtais balsais. Koncertas baigtas bendru atlikėjų ir dalyvių pasižmonėjimu Jaunimo centro kavinėje. "Margučio" vadovas P. Petrutis Nelę ir Arvydą Paltinus pakvietė kitai koncertų serijai sekančiais metais.

Tradicinius pavasario prizus Panevėžio dramos teatro aktoriams paskyrė "Ekrano" gamykla ir kitos organizacijos. Prizai įteikti: Astai Preidytei — už geriausią moters vaidmenį (Irina A. Čechovo pjesėje "Trys seserys"), Rimui Jovui — už Mykolo Glinskio vaidmenį to paties pavadinimo J. Grušo dramoje. Geriausiu jaunuoju aktoriumi pripažintas Gintaras Adomaitis, atlikęs Tuzenbacho vaidmenį A. Čechovo pjesėje "Trys seserys". Žemdirbių prizai už geriausius šio sezono vaidmenis paskirti: Gražinai Urbonavičiūtei (Marija V. Marežkos pjesėje "Aš — moteris") ir Romui Urviniui (Senelis R. Brederio pjesėje "Pienių vynas").

Kaunietis rež. Gytis Padegimas Šiaulių dramos teatre paruošė premjerinį Vidmantės Jasukaitytės "Žemaitės" spektaklį. Trijų veiksmų drama atskleidžia rašytojos gyvenimą. Veikėjų eilėse yra istorinių asmenų – P. Višinskis, G. Petkevičaitė-Bitė, Žemaitės šeimos nariai. Žemaitės vaidmenį atlieka F. Laurinaitytė ir N. Mirončikaitė, kitus vaidmenis – E. Leonavičius, O. Dautartaitė, L. Andriuškevičius. Spektaklyje dalyvauja visa šio teatro aktorių grupė. Rež. G. Pdegimui talkino scenovaizdžių autorius S. Bokula, muzikos – V. Bartulis, drabužių – R. Keldušytė.

Literatūrinę premiją už geriausią knygą darbininkiška tema kasmet paskiria Prano Ziberto šilko audykla Kaune. Pekioliktuoju šios premijos laureatu buvo paskelbtas Juozas Požėra, parašęs romaną "Žuvys nepažįsta savo vaikų", kuriame pagrindinis dėmesys tenka tautų draugystės temai. Iš tikrųjų J. Požėra yra žurnalistas, daugiausia rašantis apsakymus ir apybraižas, susietas su aplankytomis vietovėmis. Laureato diplomą jam įteikė audyklos direktorius J. Keliuotis. Ištrauką iš premijuotos knygos "Žuvys nepažįsta savo vaikų" skaitė kaunietė aktorė J. Valančienė.

Elena Žalinkevičaitė-Petrauskienė, dramos teatro veteranė, mirė Vilniuje 1986 m. gegužės 23 d. Velionė gimė 1900 m. rugsėjo 23 d. Padustėlyje, Zarasų krašte. A. Stukaus vaidybos mokyklą baigė 1922 m., debiutavo "Vilkolakio" spektakliuose 1920 m. Velionė taipgi buvo studijavusi baletą ir dainavimą. 1922-50 m. dirbo aktore Kauno dramos teatre, 1950-55 m. — režisiere dainų ir šokių ansamblyje "Lietuva". Vėliau aktyviai reiškėsi Lietuvos teatro draugijos scenos veteranų sekcijoje, daug prisidėjo prie savo vyro Kipro Petrausko muziejaus įrengimo. Jaunystėje rašė eilėraščius, 1930 m. Alės Sidabraitės slapyvardžiu išleido vienintelį jų rinkinį "Eskizai". Velionė taipgi pasižymėjo operų libretų vertimais. Vokiečių okupacijos metais savo šeimoje slėpė ir išgelbėjo dabartinę smuikininkę Danutę Pomerancaitę-Mazurkevičienę, kuri ją laiko savo antrąja motina. 1944 m. velionė buvo pasitraukusi Vokietijon, pokaryje dirbo Augsburgo stovykloje suorganizuotoje teatralų grupėje. Kipro Petrausko prašoma, 1948 m. grįžo Lietuvon. Palaidota gegužės 24 d. šalia Kipro Rasų kapinėse Vilniuje.

Lietuvos lėlių teatro penkiasdešimtmetis paminėtas specialiu vakaru gegužės 5 d. Vilniuje, Lietuvos meno darbuotojų rūmuose. Kauno "Metropolio" kino teatre 1936 m. gegužės 6 d. uždanga buvo pakelta pirmajam lietuviškam lėlių spektakliui "Silvestras Dūdelė". Lietuvos lėlių teatro pradininku yra laikomas dail. Stasys Ušinskas (1905—1974), sukūręs lėles tam pirmajam spektakliui ir pirmą pieštinį filmą "Storulio sapnas", gerai įvertintą pasaulinėje Paryžiaus parodoje. Dail. S. Ušinskas 1927 m. baigė Kauno meno mokyklą, tobulinosi Paryžiuje. Dirbo dekoratyvinės tapybos, teatro scenovaizdžių, vitražo, meninio stiklo srityse. Jo darbai buvo išstatyti pasaulinėse parodose: 1937 m. — Paryžiuje, 1938 m. — Niujorke (įvertinti aukso medaliais). Didįjį "Grand Prix" prizą laimėjo už savo kūrinį "Algirdas prie Maskvos vartų". Sukakties proga Lietuvos meno darbuotojų rūmuose buvo surengta dail. S. Ušinsko lėlių ir eskizų paroda. Jo lėlių teatras Kaune teišsilaikė trumpą laiką, nesusilaukęs finansinės paramos. Pokaryje profesiniai lėlių teatrai buvo įsteigti Kaune ir Vilniuje. Jie paruošė apie 160 spektaklių, laimėjo prizų sąjunginiuose ir tarptautiniuose festivaliuose.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais	10-3
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius	7 1/2%
180-185 d. termin. ind.	7 1/2%
term. indėlius 1 metų	7 3/4%
term. indėlius 2 metų	7 3/4%
term. indėlius 3 metų	7 3/4%
pensijų s-tą	9 %
spec. taup. s-tą	7 1/2%
taupomąją s-tą	7 %
kasd. taupymo s-tą	6 1/2%
depozitų-čekių s-tą	6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	11 %
mortgičius nuo	9 3/4% – 12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West.

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3425 Dundas Street West, Toronto, Ont. M6S 2S4

Telefonas: (416) 769-5411

* *Raidžių rinkimo bendrovė.*
* *Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.*

Skambinkite ***Linai Kuliavienei*** *arba* ***Vidai Šiaučiulienei***

PASIRINKITE SAU NAMĄ -

su

* *patyrusiu atstovu*
* *sąžiningu patarnavimu*
* *asmeniniu patarimu*

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8

239-3991 res: 231-2839

"Bache Securities" registruotas atstovas

VILIUS SERGAUTIS, *B.Sc.,*

mielai jums patarnaus šėrų, lakštų, pelningo investavimo reikaluose.

Tel. 860-3280
18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

Greitas ir tikslus *patarnavimas!*

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lams, elektroninių skaitytuvų dalims, arbatai, dizelinių traukinių vagonams, Kalėdų eglutėms, medžių sulai, net avižų miltams. Kaip tik birželio 6 d. Amerikoje pradėjo veikti specialus muitas kanadiškiems gontams iš Britų Kolumbijos. Už muitą Amerikoje buvo atsilyginta muitu Kanadoje. Spaudoje tuojau pasigirdo balsų, kad dėl finansų ministerio M. Wilsono įvesto muito daugiau nukentės ne amerikiečiai, bet patys kanadiečiai, kuriem, nepaisant specialaus muito, reikės pirkti elektroninių skaitytuvų dalis iš Amerikos, amerikiečių knygas ir žurnalus. Kanadoje apsilankęs JAV viceprez. Bush apgailestavo susidarusią padėtį ir pareiškė, kad Vašingtonas nenori muitų karo, siekia ir toliau gerų santykių su Kanada bei laisvos prekybos.

Dar daugiau nemalonumų Kanadai gali sudaryti JAV tarptautinės prekybos komisijos planuojamas iš Kanados įsivežamų rąstų tyrimas. Miško pramonė Amerikoje skundžiasi, kad kanadiški rąstai, pigesni už amerikietiškus, taip pat baigia įsitvirtinti JAV rinkoje. Esą kanadiškus rąstus atpigina menkesnė Kanados dolerio vertė ir valdinė parama rąstų tiekėjams. Iš Kanados į JAV dabar kasmet išvežama $4 bilijonų vertės rąstų. JAV tarptautinės prekybos komisija gali pareikalauti vieno bilijono dolerių muito, jeigu kaltinimai bus pagrįsti. Tokiu atveju Kanados miško pramonėje darbo gali netekti 65.000 kanadiečių. Opozicinės partijos ir darbo unijos protestuoja prieš pradedamas laisvos prekybos derybas tarp Kanados ir JAV, nors iš tikrųjų jos visiškai panaikintų muitų varžtus, palikdamos tik laisvas varžybas dėl kainų.

Kanada jau kelis kartus buvo paskelbusi amnestiją čia norintiems pasilikti nelegaliems ateiviams. Dabar vėl panašios dovanos susilauks 21.500 save pabėgėliais vadinančių ateivių. Jų įteisinimas šį kartą vadinamas ne amenstija, o administraciniu potvarkiu. Ilgas sąrašas bus peržiūrėtas ir panaikintas po š. m. liepos 15 d. Pabėgėlių antplūdį atnešė, per lengvi Kanados įstatymai. Čia kiekvienas nelegalus ateivis save gali paskelbti politiniu ar religiniu pabėgėliu. Jo pareiškimui patvirtinti arba atmesti reikia penkerių metų. Tam laikotarpiui ateivis paliekamas Kanadoje, gauna leidimą dirbti. Įstatymą bene labiausiai laužo ateiviai iš Portugalijos, kurie, nelegaliai atvykę Kanadon, sakosi esą Jehovos liudininkai, persekiojami katalikų Portugalijoje. Iš tikrųjų tokių nelegalių ateivių kelionę už $5.000 organizuoja specialūs agentai Portugalijoje. Jie garantuoja galimybę pasilikti ir dirbti Kanadoje penkerius metus. Jeigu tada toks ateivis grąžinamas Portugalijon, namo jis parsiveža nemažai kanadiškų dolerių, kurių kursas tebėra aukštas Portugalijoje. Antroji vieta pastarųjų penkerių metų laikotarpyje tenka iš Indijos nelegaliai atvykusiems 2.800 sikų, trečioji — negrams iš Jamaikos.

Sikai save vadina politiniais pabėgėliais. Jie nori nepriklausomos Pundžabo valstybės Indijoje, tačiau savo kovą su Indija jie tęsia ir už jos ribų. Neseniai keturi sikai Britų Kolumbijoje bandė nužudyti Kanadon neoficialiai atvykusį Pundžabo planavimo ministerį M. S. Sidhą. Montrealyje buvo siumti penki sikai, įtariami planavimu susprogdinti iš Niujorko skridusį keleivinį Indijos lėktuvą. 1985 m. birželio 23 d. sprogo ir Atlanto vandenynan prie Airijos krantų nukrito iš Kanados skridęs Indijos lėktuvas su 329 keleiviais ir įgulos nariais. Prieš keletą metų sikas Toronto teisme nušovė vieną asmenį ir sužeidė kitą. Jis pats pabėgo ir šiandien tebėra nesurastas, nes jį slepia kiti sikai ne tik Kanadoje, bet ir JAV. Nenuostabu, kad tokiose aplinkybėse kanadiečiai su nepasitikėjimu žiūri į visų sikų bendruomenę. Negrai iš Jamaikos taip pat yra padarę kriminalinių nusikaltimų, pasižymėję gyvenimu iš prostitucijos. Gyvenama viltimi, kad Kanados vyriausybės nuolaida 21.500 save pabėgėliais vadinamiems ateiviams bus paskutinė, kad ateityje tikrieji politiniai pabėgėliai nedelsiant bus atskirti nuo juos vaidinančių apgavikų. Nuolaidomis nelegaliems ateiviams pačioje Kanadoje daroma didelė skriauda tiems, kurie Kanadon bando atvykti teisėtu keliu.

Hamiltono "Kovo" ledo ritulio komanda A, laimėjusi pirmą vietą Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynėse Hamiltone. Iš kairės: L. Durocher, A. Vaitonis, R. Radauskas, S. Gureckas, P. Visser, A. Gureckas, treneris B. Mahoney, A. Urabas, vartininkas A. Sakalauskas, V. Urabas, H. Svazas, T. O'Grady. Tai neseniai įsteigta komanda, daranti pažangą

Skautų veikla

• Akademikių skaučių kandidačių sueiga — birželio 18 d., 7 v.v., Toronto Lietuvių namuose.

• Sibirinių trėmimų minėjime birželio 13 d. dalyvavo šie "Rambyno" tunto skautai su tunto vėliava: M. Bijūnas, T. Liačas, J. Mockus, A. Paškus ir E. Pečiulis.

• Skautininkų-kių sueiga-iškyla bus birželio 20 d., 7.30 v.v., pas G. ir S. Kuzmus. Važiuoti Weston Rd., pravažiuoti 7-tą kelią ir Major McKenzie Rd., nuo kurio už pusės mylios kairėje pusėje sekti užrašą Kuzmas. Kviečiami visi skautininkai-kės dalyvauti.

Ramovių seniūnai
J.D.B.

PAJIEŠKOJIMAI

Lietuvoje esančių giminių ieškomas **Povilas (Paul) Dauglas,** Povilo sūnus, gimęs Pandėlio vls., maždaug 60 metų amžiaus. Anksčiau gyvenęs Toronte. Žinantys apie jį prašomi atsiliepti šiuo adresu: Vida Šilienė, 4435 So. California Ave., Chicago, IL 60632, USA.

Venų išsiplėtimas – sena liga

Santrauka Jack Connor straipsnio, išspausdinto "The Catholic Digest" 1985 m. gruodžio nr.

Esame vieninteliai kūriniai žemėje, kuriuos kankina išsiplėtusios venos. Tolimųjų Rytų etninėse grupėse jos retai pasitaiko, bet Anglijoje, JAV ir V. Europoje jos yra viena dažniausių rimtų ligų. Apskaičiuojama, kad bent 25% visų suaugusių per 50 metų amžiaus kenčia dėl jų.

Venų išsiplėtimas ištinka vyrus ir moteris, bet dažniau moteris. Kai kurie tyrinėtojai apskaičiuoja, kad JAV viena iš keturių suaugusių moterų ir viena iš dviejų moterų per 50 metų amžiaus turi šią ligą, nors daug kas to net nežino.

Išsiplėtusi (varikozinė) vena yra ta, kuri negali ilgiau palaikyti reikalingo spaudimo kraujui tekėti širdies link, vožtuvėliai glaudžiai neužsidaro, venos sienelės išsipučia. Šias išsiplėtusias venas galime matyti kaip melsvus mazgus kulšyje ir blauzdoje. Tačiau ne visos išsiplėtusios venos yra matomos.

Chirurgas dr. R. Minor sako, kad paprastai skausmai dėl išsiplėtusių venų nėra stiprūs, bet jeigu dienai pasibaigus jūsų kojos dažnai yra pavargusios ir jūsų šeimoje yra buvę išsiplėtusių venų atvejai, reikia kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Išsiplėtusios venos yra susijusios su paveldėjimu. Neseniai atlikta studija nustatė, kad daugiau kaip 70% visų ligonių su išsiplėtusiom venom turėjo artimus giminaičius sirgusius šia liga.

Venų išsiplėtimą sukelia jų sienelių susilpnėjimas ir neglaudus vožtuvėlių užsidarymas. Jos dažniau pasirodo moteryse negu vyruose. Tai iš dalies priklauso nuo nėštumo. Stovėjimas ilgas valandas dirbant yra dažna venų išsiplėtimo priežastis. Kiti veiksniai, sukeliantys išsiplėtimą, yra ankšti kelraiščiai, venų uždegimas, dubens augliai ir per didelis svoris. Taip pat venų išsiplėtimą gali sukelti šaltis dėl per plonų moterų kojinių.

Lengvais išsiplėtusių venų atvejais padeda guminės kojinės arba elastiniai tvarsčiai. Kai kuriais atvejais reikalinga operacija, pašalinanti išsiplėtusią veną. Chirurgas dr. O. Domingo sako, kad tai yra veiksmingiausias būdas išsivaduoti nuo išsiplėtusių venų, bet ne kiekvienam. Pvz. tai nerekomenduojama asmenims, turintiems tromboflebitį (kraujo krešulius venose). Europoje yra populiari skleroterapija (chemikalų išvirkštimas į venas), bet dr. Domingo sako, kad ji retai vartojama JAV, nes yra rizikinga ir pilnai nepašalina problemos. Studijos rodo, kad ji pavyksta tiktai 34% ligonių ir gali sužaloti venas ar kitus audinius. Tai apsunkina vėlesnę operaciją.

Norintiem išvengti šios ligos gydytojai pataria laikytis dietos (daugiau pluoštinio maisto, mažiau krakmolinio), sekti savo svorį ir mankštintis. Dr. Domingo taip pat rekomenduoja elastines kojines. Jis sako, kad krautuvėse nupirktos specialios kojinės (support hose) neteikia didelio palengvėjimo. Pasak jo, per daugelį metų nėra padaryta didesnės pažangos šios ligos gydyme, nors išvystyta daug eksperimentinių būdų, kurie yra tiktai užuomazgoje ir nėra pritaikomi daugeliui ligonių.

Patarimai sumažinti skausmui

Medicinos žinovai sako, kad daugeliui asmenų su išsiplėtusiom venom nėra reikalinga operacija. Išsiplėtusių venų skausmą galima sumažint šiom paprastom priemonėm:

• Vengti ilgesnio stovėjimo ar sėdėjimo.

• Dėvėti erdvius, patogius drabužius. Rytą užsimauti elastines kojines, kurios sumažina kojų nuovargį per dieną.

• Iškelti kojas ir ilsėtis tris ar keturis kartus per dieną, mažiausiai 15 ar 20 minučių.

• Vaikščioti, nes vaikščiojimas skatina kraujo apytaką ir sumažina spaudimą kojose. Susilpnėjusi apytaka dažnai baigiasi egzema ir sunkiai gydomomis opomis blauzdoje.

• Sekti savo svorį, nes papildomi svarai reiškia papildomą spaudimą kojose.

Paruošė **J. Str.**

Ontario pilietiškumo ir kultūros ministerija š. m. gegužės 26 d. pranešė, kad sceninio meno (muzikos šokio, teatro) organizacijom paskyrė $1,607,692. Ilgame organizacijų sąraše matyti ir kelios tautinių bendruomenių grupės: Kanadiečiai Suomijos draugai — $5,000, kroatų "Tamburitza" Hamiltone — $6,000, Jugoslavų kultūros draugija "Nikolatesla" Toronte — $3,605, Daugiakultūrio teatro draugija Toronte — $55,281. Sąraše nėra nė vienos lietuvių bei kitų baltiečių grupės.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Lougheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

7 1/2% už 90 dienų term. indėl.	
7 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	
7 3/4% už 1 m. term. indėlius	
7 3/4% už 2 m. term. indėlius	
7 3/4% už 3 m. term. indėlius	
9 % už pensijų planą	
7 1/2% už specialią taup. s-tą	
7 % už taupymo s-tas	
6-7 1/2% kasd. palūkanų sąskaita	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	10 1/4%
2 metų	10 1/2%
3 metų (fixed rate)	10 3/4%
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų (variable rate)	9 3/4%

AKTYVAI virš 52 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

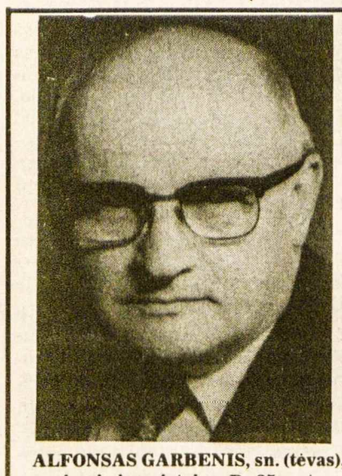

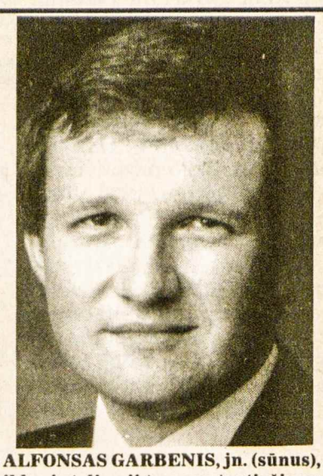

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sueina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas st, west islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999

232-2322

BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $149,900.
BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $142,500.
HIGH PARK – 13 kambarių — $269,900.
QUEEN-BATHURST – 2 miegamųjų — $82,900.
MARKLAND WOODS – 4 miegamųjų — $215,000.
PALACE PIER – 2 miegamųjų — $188,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkai: ***Tom Thompson ir J. Tamošiūnas***

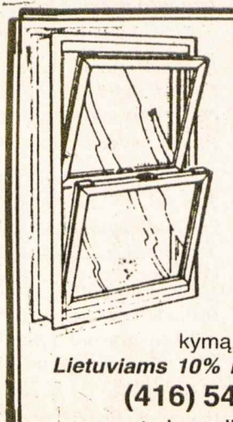

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. ***Nemokamas įkainojimas.***

Lietuviams 10% nuolaida. **Skambinti telefonu (416) 545-6556** Hamiltone, Toronte ir apylinkėse prasome skambinti "collect"

SKAITYTOJAI PASISAKO

SPORTO SKYRIUS

Kiekvieną savaitę su malonumu skaitau "Tėviškės žiburius", tačiau vienu dalyku Jūsų laikraštyje esu labai ir labai nusivylęs: tai neturėjimas jame gero ir atskiro sporto skyriaus. Sakysite, kad šioks toks yra. Tačiau, argi tokiam miestui kaip Torontas, turinčiam daugiau lietuvių negu visa Australija, turinčiam du iškilius sporto klubus, jau neskaitant Hamiltono "Kovo" ir dar priede vyriausios ne tik Kanados, bet ir visos Š. Amerikos sportinės vadovybės — ŠALFASS, gali užtekti poros eilučių iš mūsų plataus lietuviško sportinio gyvenimo? Tikrai ne.

Perskaitęs 1986 m. 20 nr. aprašymą (nežinau ar jį galima būtų tokiu pavadinti) apie 36-ją ŠALFASS sporto šventę Hamiltone, kur vien tik Jūsų "Aušra" turėjo 4-rias krepšinio komandas ir laimėjo vyrų bei jaunių krepšinio varžybas, pasijutau, nors ir ne kanadietis, labai nusivylęs. Manau, kad kažkas kažkur yra netvarkoj. Man, kaip veteranui sportininkui, tiesiog širdį suspaudė, kad tik tiek galima parašyti apie didžiausią Š. Amerikos lietuvių sporto šventę. Nemanau, kad Toronte negalėtumėte rasti žmogaus, kuris redaguotų Jūsų laikraštyje atskirą ir gerą sporto skyrių, kaip kad yra kituose laikraščiuose, net ir Australijos "Mūsų pastogėje". Tikrai, mielas Redaktoriau, Jūsų laikraščio skaitytojai, sportininkai ir sporto mėgėjai to laukia. **Ant. Laukaitis,**
Australija

Red. pastaba. Torontas turi gerų sporto organizatorių, bet stokoja tos srities žurnalistų. Turėtos pajėgos pavargo, o naujos dar neišryškėjo. Tikimės, kad ir vėl atsiras sugebančių ne tik organizuoti, bet ir visuomenę tinkamai informuoti.

AR NEPASIMETĖME LAIKO TĖKMĖJE?

Pasibaigus karui, suskridome į įvairius kraštus dar būdami jauni ir pilni entuziazmo su viltimi greitai grįžti tėvynėn. Tačiau laiko tėkmė mus neša vis arčiau senatvės ir amžinybės.

Išeidami iš lietuvybės išlaikymo rikiuotės ar paruošiame jaunimą perimti mūsų darbus ir idėjas? Ar sudarome jiems galimybes gilintis lituanistikoj, lietuvių kalboje ir organizacinėje veikloje? Ar skiriame tam lėšas?

Turime įvairių fondų. Kai kurių tikslai jau atgyventi. Kadaise krovėme pinigus ginklų fondui, ir kas atsitiko su jais?

Reikia daugiau pastangų ir lėšų ateities lietuvybės išlaikymui, lietuviškai spaudai, knygoms leisti. Kol kas dar turime nemažai moksleivių, kurie neblogai valdo lietuvių kalbą. Neapleiskime jų. Už 10-20 metų mes turėsime prikrautus fondus, o lietuviškai kalbančių lietuviukų vargu ar bus likę, laikraščiai bus išmirę ar visiškai suskurdę ir nė vienos lietuviškos knygos lentynoje.

Jei mūsų fondai tos paskirties neatlieka, prieš aukodami gerai pagalvokime kam tas aukas skirti! Ar ne geriau tiesiogiai aukoti lietuviškoms mokslo institucijoms, laikraščiams, knygoms leisti, lietuvių žurnalistų sąjungoms.

Stasys Prakapas

Torontiškio "Gintaro" vyrai šoka Klumpakojį metiniame ansamblio koncerte Lietuvių namuose O. Burzdžius

Šimtai žvakių gatvėje

Ekumeninės baltiečių pamaldos Toronto anglikonų šventovėje ir demonstracija

Sibirinių trėmimų 45-tosios metinės ir šiemet susilaukė plataus estų, latvių ir lietuvių dėmesio, išreikšto ekumeninėmis pamaldomis birželio 13 d. Šv. Pauliaus anglikonų šventovėje. Dalyvavo apie 2000 baltiečių.

Pamaldos pradėtos procesija, kurioje dalyvavo baltiečių ir Kanados vėliavos, karo veteranai bei šauliai, skautai-tės, kunigai ir latvių arkivyskupas A. Lūsis. Po įžanginių maldų, skaitymų ir giesmių, kurias kiekviena tautybė giedojo savo kalba (ta pati melodija), pamokslą pasakė latvių ev. kunigas Fritz Traugott Kristbergs. Jis Baltiečių federacijos vardu paskelbė birželio 14-tąją pasninko diena.

Įspūdingas buvo momentas, kai trys mergaitės, pasipuošusios savo tautiniais drabužiais, kiekviena paskirai nešė degančią žvakę per visą šventovę prie didžiojo altoriaus, simboliškai išreikšdamos pagarbą Sibiro kankiniams ir Baltijos tautų vienybę. Atitinkamas maldas savo tautybės kalba prie didžiojo altoriaus skaitė estas kun. Tonis Nommik, latvis kun. Arveds Celms ir lietuvis kun. Pranas Gaida.

Tautų maldavimus skaitė ev. kun. Algimantas Žilinskas, Viešpaties maldą — kun. Augustinas Simanavičius, OFM.

Pamaldos baigtos latvių ev. arkivyskupo Arnoldo Lūsio suteiktu palaiminimu, estų, latvių, lietuvių tautų ir Kanados himnais.

Išeidami iš šventovės maldininkai gavo po žvakutę. Visi išsirikiavo abiejose gatvės pusėse ant šaligatvių, o ant geležinės tvoros ryškėjo didelėm raidėm užrašas, skelbiantis anglų kalba, kad sovietai sunaikino 800.000 baltiečių. Ties tuo užrašu plevėsavo gausios estų ir latvių vėliavos, lietuvių — tik viena kita. Praeivių dėmesį kreipė į save ir katorgininko drabužiais apsirengęs latvis su įrašu apie baltiečių naikinimą 1941-1986 m. ir grotelėmis pridengtu veidu. Ilgokai stovėjo baltiečiai su žvakėmis ant šaligatvių, reikšdami protestą kankintojams ir pagarbą kankiniams. Paskirti pareigūnai dalino praeiviams spausdintus lapelius "What is June 14"?

Lietuvių dalyvavimas turėjo būti gausesnis. Be to, dalyvavusieji nebuvo iš anksto informuoti apie rengėjų planus bei programą. Informacijos stoka prisidėjo prie mažesnio lietuvių dalyvavimo. Lietuvių atstovai Baltiečių federacijoje turėtų iš anksto pasirūpinti platesne informacija, skelbimais spaudoje ir parapijose, skatinimu dalyvauti. Didesnis rūpestingumas susilauks ir gausesnio lietuvių dalyvavimo ateityje. **Stb.**

RUDY H. WILLEN (Vilenbrektas) ir LISA A. ALBRECHTAITĖ, susituokę Ontario Londone

• **Draugystė dažnai baigiasi meile, bet meilė – niekad**
(Ch. C. Colton)

Augsburgo lietuvių kryžius

Augsburgo lietuvių kryžiaus statymo komitetas praneša, kad nuo 1986 m. vasario 26 d. iki gegužės 13 d. aukojo šie asmenys: 200 dol. — Apol. Varnelis, G. ir K. Trečiokai; 100 dol. — K. A. Juškevičius; 50 dol. — V. Banelis; 30 dol. — A. Šilbajoris; 25 dol. — J. Vitėnas, G. Musteikienė; 20 dol. — A. ir S. Petokai, Č. Šadeika, Butkių šeima, A. Dėdinas; 15 dol. — Šamatauskas (visi iš JAV); 10 dol. — R. A. Bričkus (Kanada), J. Račius, P. Gaučys, M. Guobužienė; 5 dol. — L. Baltušis (visi iš JAV).

Savo testamente a. a. kun. A. Rubikas Augsburgo kryžiui paliko 1.000 markių.

Už aukas statybos komitetas nuoširdžiai dėkoja. Malonu būtų, kad dar daugiau buvusių Augsburgo stovyklos gyventojų atsilieptų į mūsų prašymą. Čekius siųsti: Med. dr. A. Laukaitis, Friedberger Str. 119, 8900 Augsburg, W. Germany. **K. Baronas,**
sekretorius

Autobuse

Autobuso vairuotojas, kuriame mažamečių bilieto kaina nustatoma pagal jų metus, įlipusį autobusan berniuką klausia:

— Ar tu esi tik penkerių metų?

— Yep, — atsako berniukas.

— O kada tu būsi šešerių?

— Kai išlipsiu iš autobuso.

Toronto miestas

Svarbus pranešimas Toronto miesto nuosavybės mokesčių mokėtojams

Jau turėjote gauti 1986 metų nuosavybės mokesčių baigminės dalies sąskaitą. Jei dar negavote, skambinkite 392-7115, arba rašykite Tax Collector, City Hall, Toronto M5H 2N2, arba tuojau atvykite į miesto rotušę ir kreipkitės į Information Counter, Main Floor, City Hall.

Atsiminkite, jei ir negaunate sąskaitos esate atsakingas už nuosavybės mokesčių mokėjimą. Paskutinės 1986 metų įmokos turi būti sumokėtos dalimis birželio 16, liepos 15, rugpjūčio 15 ir rugsėjo 15.

Galite sumokėti savo mokesčius miesto rotušėje nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 8.30 v.r. ir 4.30 v.p.p., taip pat — bet kuriame skyriuje oficialių bankų, metropoliniame Toronte arba — siųsti savo įmokas paštu tiesiai į miesto rotušę. Čekius rašyti: "The Treasurer City of Toronto".

Atsiminkite, kad negalima delsti. Jūsų mokesčiai panaudojami tarnyboms bei įrenginiams, kurie daro Torontą gera vieta gyventi ir dirbti. Tai apima pradines ir vidurines mokyklas, miesto tarnybas — apsaugą nuo ugnies, atmatų išvežimą, sniego valymą, parkus bei pramogų vietas, kelių tiesimą bei taisymą. Taipgi apima metropolinio Toronto tarnybas, įskaitant policijos apsaugą, socialines paslaugas, vaikų gerovę ir greitąją pagalbą.

G. H. Clarke,
miesto iždininkas

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

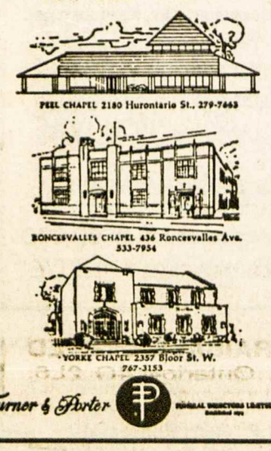

A†A
mylimai MAMYTEI
mirus,

sūnui BRONIUI GRAJAUSKUI jo žmonai GENOVAITEI ir visiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia –

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

A†A
JANINAI DULIŪNIENEI
netikėtai mirus,

jos vyrą MAMERTĄ, sūnus – ARŪNĄ ir RIČARDĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame –

Marytė ir Eduardas Zabielos

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

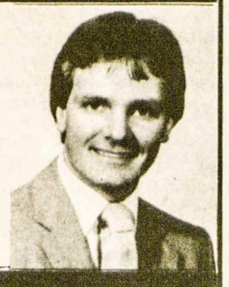

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1986 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

1. Liepos	2 – 11	3. Rugpjūčio	20 – 29	5. Spalio	8 – 17
2. Liepos	16 – 30	4. Rugsėjo	3 – 17		

Grupes liepos 16 ir rugsėjo 3 lydėsiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius. Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. ***Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus.*** *Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu ir telefonu.*

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6
Registration No. 0009239

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo pirmadienio iki penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.
tel. 245-9990
nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL. B.
atidarė savo raštinę
3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos **(416)762-7393**
namų **248-9458**

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS
B.A. M.L.S. LL.B.
3425 Dundas St. W., Suite 201
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)**763-4319**
namų **848-0234**

SOLD
X. DE LIMA REALTY INC.
1280 Dundas St. W Tor.
Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė
1280 Dundas Street West,
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7
Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas:445-9469

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Gražina Raškauskienė, *B.Sc.*
allan BROWN
624-6336 namų **624-2199**
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
* *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
* *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
* *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
* *uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)*
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 **Telefonas 531-1331**
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) **Telefonas 531-1305**
★ **Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)**
★ **Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.** ★ **Visi automobilių mechaniniai**
★ **taisymai.** ★ **Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.**
★ **GOODRICH, RADIAL ir kt.** **Savininkas FRANK PETITT**

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Klebonas kun. J. Staškus po savaitės atostogų vėl eina savo pareigas.

— Kun. K. Kaknevičius birželio 15, sekmadienį, atnašavo Mišias Wasagoje ir nuvyko Sudburin, kur laikė ekumenines baltiečių pamaldas sibirinių trėmimų metinių proga.

— Pakrikštyti: Algirdo ir Liucijos (Barkauskaitės) Kaminskų sūnus Vytas-Algirdas; dr. Valdo ir Teresės (Burauskaitės) Samulevičių dukrelė Rūta-Ona.

— A. a. Aleksandra Balsienė, 81 metų amžiaus, mirė 1986 m. birželio 9 d., palaidota birželio 12 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse.

— A. a. Edis Norkus, 38 metų amžiaus, mirė 1986 m. birželio 12 d., palaidotas birželio 16 d. Šv. Jono kapinėse.

— Kanados gyventojų surašymo įstaiga prašo skubiai užpildyti turimus surašymo blankus, jeigu jų neužpildė ir neišsiuntė birželio 3 d. Jokios baudos nebus. Jei kas negavo surašymo blankų ar juos prarado, tesikreipia įstaigon tel. 973-1986. Labai svarbu, kad visi lietuviai tuos blankus užpildytų. Nuo to priklausys lietuvių skaičius statistikoje.

— Paaukojo: Motinos Teresės vienuolijos labdarai $100 — M. Vaškevičienė; Anapilio fortepijono vajui $100 — M. Vaškevičienė; Šv. Jono lietuvių kapinėm $100 — M. Vaškevičienė; $20 — E. Dickson; parapijai $100 — M. Vaškevičienė, A. Kaminskai; $50 — S. Jagėlienė, A. Markuvėnas.

— Mišios birželio 22, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Baliūnų mirusius, 11 v.r. — už a.a. Mintautą Mikšį ir a.a. kun. Stasį Kulbį, SJ; Wasagoje 11 v.r. — už a.a. Oną Kanapkienę.

Lietuvių namų žinios

— LN valdybos posėdyje birželio 12 d. buvo priimtas naujas narys — V. Stabačinskas, svarstyti LN tarnautojų, bingo, naujos statybos ir nekilnojamo turto įsigijimo reikalai.

— Sekmadienį, birželio 15, Vytauto menėje buvo švečiama Tėvo diena. Ta proga LN moterų būrelis papuošė stalus, 122 tėvams įteikė po gėlelę ir juos pavaišino taurele.

— Dar galima gauti pasų į tautybių karavaną papiginta kaina "Paramoje" arba Prisikėlimo parapijos bankelyje.

PADĖKA

Kiekvienas žmogus, gyvendamas nelaisvėje, svajoja kaip iš jos atsipalaiduoti. Pasitaikius progai, mano svajonės išsipildė — pasirinkau laisvę ir tolimesnį gyvenimą svetingoje Kanadoje. Žengdamas į nežinią, nežinojau kokius sunkumus teks man pakelti.

Gerų žmonių — lietuvių buvau sutiktas ir priimtas tartum tėviškėje. Nuoširdžiai dėkoju kun. Pr. Gaidai už padarytas pastangas kurių dėka galėjau atvykti į Torontą. Ačiū visiems lietuviams, kurie mane sušelpė, paskirdami aukas bei dovanas pradžiai gyvenimo šiame krašte. Dėkoju Toronto Lietuvių namas ir Bendruomenės darbuotojams, kurie rūpinasi mano ateitimi. Ypatinga padėka mano globėjams Irenai ir Vytautui Pečiuliams, pas kuriuos radau globą bei pastogę. Jūsų visų nuoširdumo niekad neužmiršiu.

Visiems dėkingas –

Kazimieras Pečiulis

A. a. Prano Barausko atminimui dr. Paulius ir Slava Vytė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $25.

A. a. Aleksandros Balsienės atminimui vietoje gėlių paaukojo "Tėviškės žiburiams" $20 V. A. Bentnoriai, $10 — J. Jankauskas.

Mirus a.a. Aleksandrai Balsienei, ją pagerbdami aukojo Kanados lietuvių fondui: $50 (JAV) — Irena ir Česlovas Mickūnai, Adelė Mickūnienė; $50 — J. & O. Balsiai, V. Radzevičius; $20 — V. & G. Balsiai, V. & D. Dargiai, A. & E. Paršeliūnai, V. & P. Skirgailos, J. & J. Šarūnai, A. & G. Valiūnai; $10 — V. & G. Dailydžiai, V. & G. Meilai, V. & K. Ottai, A. & S. Sakai.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per 11.30 v. Mišias buvo prisiminti Sibiro tremtiniai giedant šiai progai pritaikytas giesmes ir po Mišių nešant gėles prie paminklo šventovės prieangyje. Hamiltono baltiečių surengtose ekumeninėse pamaldose išvežtųjų prisiminimui pamokslą sakė kun. A. Simanavičius, OFM.

— Rengiasi tuoktis Gailius V. Senkus su Audra M. Beržinyte.

— Susituokė Vincentas Girčys su Lina Storgato.

— Pakrikštyti: Aras-Mykolas, Gabijos ir Rimo Petrauskų sūnus; Carolyn-Marie, Ann ir Charles Baltrūnų dukrelė.

— Birželio 14 palaidotas a.a. Petras Šalna, 66 m.

— Šį trečiadienį, birželio 18, 7.30 v.v., mūsų šventovėje bus Mišios su religinėm instrukcijom ir pokalbiu.

— Lietuvių namų poilsio stovykla rengiama Prisikėlimo stovyklavietėje, Wasagoj, rugpjūčio 9-17 d.d. Informacijas teikia V. Kulnys 769-1266.

— Mišios mūsų stovyklavietėje, pradedant liepos 6 d., bus laikomos kiekvieną sekmadienį 11 v.r. iki rugpjūčio mėnesio galo.

— Sekmadienio vakarinės Mišios pradedant liepos 6 d. bus laikomos 8.30 v.v.

— Lietuviškai kalbantiems vaikams stovykloje dar yra vietos.

— Parapijai aukojo: A. A. Šmigelskiai — $100, Ang. Kairienė — $100, dr. A. Balsys — $60; relig. šalpai: Ald. Biretaitė — $100, M. Gegužis — $30; pranciškonų klierikų fondui M. Gudaitienė — $60.

— Mišios birželio 22, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Elzbietą Šimkienę, 9.20 v.r. — už a.a. Oną Šiurilienę, 10.15 v.r. — už a.a. Adomą ir Sofiją Biretas, Meilutį-Kazimierą Marčinkaitį, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Alfonsą Skrebūną.

Aldona Biretaitė paskyrė $100 Lietuvos kalinių šalpai per Kanados lietuvių žmogaus teisėms ginti komitetą. Tą sumą ji atskyrė nuo savo kraičio, jai sudėto per jos mergvakarį. KLŽTG komitetas Aldonai nuoširdžiai dėkoja už tuos, kurie patys to negali padaryti.

Šių metų Michael Powers — Saint Joseph's High School 13-tą skyrių baigiančių tarpe yra Kristina Janavičiūtė. Baigiamąjį matematikos (calculus) egzaminą ji parašė geriausiu pažymiu. Tos mokyklos matematikos mokytojų ji yra nominuota John McCartney matematikos stipendijai. Kristina yra baigusi Maironio mokyklą ir aktyviai dalyvauja jūrų skautų veikloje.

Montrealio lietuvių kredito unija "Litas", remianti lietuvišką veiklą Kanadoje, paskyrė $200 ir "Tėviškės žiburiams", tuo prisidėdama prie lietuviškosios spaudos stiprinimo. Laikraščio leidėjai reiškia nuoširdžią padėką.

Sibirinių trėmimų 45-toji sukaktis Toronto lietuvių buvo paminėta KLB Toronto apylinkės valdybos suorganizuotu specialiu renginiu birželio 15 d. Lietuvių namuose. Įvadinį žodį tarė apylinkės pirm. A. Vaičiūnas, kviesdamas tylos minute pagerbti Sibiro kankinius. Kun. Pr. Gaidai sukalbėjus atitinkamą invokaciją, viešnia iš Klivlando Milda Lenkauskienė savo paskaitoje priminė kai kuriuos praeities epizodus ir skatino ne liūdesiui, o aktyviai veiklai, siekiančiai Lietuvos laisvės ir sovietinės tironijos žlugimo. Meninę dalį atliko Prisikėlimo parapijos choras, vadovaujamas V. Verikaičio. Jis labai įspūdingai giedojo Dubois oratoriją "Septyni Kristaus žodžiai". Pradžioje A. Totoraitienė padarė atitinkamą savo sukurtą poetinį įvadą. Pasigirdus pirmiesiems muzikos garsams, gausi auditorija (400) įdėmiai sekė 45 minutes trukusią oratoriją. Solistinės dalis atliko solistai — L. Marcinkutė, R. Strimaitis ir J. Vaškevičius. Akompanavo J. Govėdas, kuriam teko keblus uždavinys — akompanuoti fortepijonu, nes išnuomotieji vargonai sugedo. Didžios rimties oratorija labai tiko sibirinių trėmimų nuotaikai, kurią pabrėžė ir dail. A. Totoraitienės paruoštas kapas su beržo kryžiumi, įrašu "Sibiro kankiniui" ir Golgotos paveikslas, pakabintas centrinėje scenos vietoje. Prie tos nuotaikos derinosi ir speciali choristų apranga. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu.

"ATŽALYNAS" nuoširdžiai kviečia į

IŠLEISTUVINĮ KONCERTĄ

atžalyniečių, vykstančių Vankuverin į "EXPO '86".

Koncertas įvyks 1986 m. liepos 1, antradienį 7 val. vakaro

Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor Street West).

Atžalyniečiai savo kelionėje atliks programą Kanados, Ontario ir "EXPO '86" paviljonuose, taip pat – Vankuverio ir Kalgario lietuviams.

Įėjimas laisva auka. Visi bus pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Remkime šokantį-dainuojantį jaunimą! ***Tėvų komitetas***

"Paramos" darbo valandos Kanados dienos savaitgalį birželio 28, šeštadienį, nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; pirmadienį, birželio 30 ir antradienį, liepos 1 d. uždaryta. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais uždaryta.

Vedėjas

Latvių jaunimo sąjunga, ryšium su Toronte įvykstančia latvių dainų ir tautinių šokių šventė, rengia jaunimo šokius, į kuriuos kviečia ir lietuvių jaunimą. Šokiai įvyks liepos 1, antradienį, 6 v.v., 888 Yonge St., Concert Hall. Gros 6 orkestrai. Įėjimas — $10.

A. a. Konstancijos Bačėnienės atminimui, užjausdama jos šeimą, Nina Balčiūnienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $30.

A. a. Bernadetai Dumčienei mirus, jos atminimui "Tėviškės žiburiams" paaukojo $25 Zenonas ir Aldona Stanaičiai.

A. a. Elenos Vasiliauskienės atminimui vietoj gėlių V. L. Pevcevičiai paaukojo "Tėviškės žiburams" $20.

Minėdamas savo tragiškai žuvusios dukrelės metines, P. Petkus iš Barrie, Ont., paaukojo "Tėviškės žiburiams" $20.

A. a. Edmundo Norkaus atminimui vietoje gėlių "Tėviškės žiburiams" paaukojo $20 V. J. Rusliai.

Pedagoginis Ontario institutas (The Ontario Institute for Studies in Education), gavęs valdžios pašalpą, įsteigė etninių kalbų mokymo centrą, kuriame telkia įvairias mokymo priemones — vadovėlius, vaizdines, garsajuostes, vaikams skirtas knygas ir pan. Tuo būdu šis centras nori padėti įvairių etninių kalbų mokytojams. Instituto pareigūnė Virginia Pang savo laiške "TŽ" redakcijai skatina ir lietuvius turimą mokymo medžiagą siųsti jos įstaigai: National Heritage Language Resource Unit, Modern Language Centre, 252 Bloor St. W., Toronto, Ont. M5S 1V6. Tel. (416) 923-6641, ext. 2543.

Daugiakultūrių reikalų ministeris Otto Jelinek atidarė š. m. birželio 11 d. federacinės ministerijos Toronto skyriaus įstaigą. Tai bandomasis projektas. Jei ši valdžios iniciatyva bus sėkminga, panašius skyrius numatoma atidaryti Montrealyje ir Vankuveryje. Šis skyrius teiks finansinius ir technikinius patarimus, pagalbą ir paskatą pavieniams asmenims ir organizacijoms. Jis neteiks socialinių patarnavimų, kurių pavienis asmuo gali jieškoti iš kitų federacinės valdžios įstaigų bei nevaldiškų agentūrų. Šio skyriaus užduotis — padėti etninėms organizacijoms, kurios tarnauja savo bendruomenių labui, ir atlikti tarpininkavimo vaidmenį bendram visų etninių bendruomenių labui. Adresas: Multiculturalism Canada, 720 Spadina Ave., Toronto, Ontario, M5S 2T9. Tel. (416) 973-5400. Įstaiga įrengta pirmame aukšte, turi 10 tarnautojų, susikalbančių aštuoniomis kalbomis. Skyriaus vedėjas yra John Nicholls, B.A., dirbęs prieš tai kelerius metus daugiakultūrėje srityje Ontario premjero įstaigoje ir turįs ryšių bei pažinčių su etninėmis Ontario provincijos organizacijomis.

L. Bls.

Toronto Lietuvių namų

POILSIO STOVYKLA

rengiama Tėvų pranciškonų stovyklavietėje,

Wasagoje š. m. rugpjūčio 9-17 d.d.

Platesnę informaciją teikia ir registraciją tvarko V. Kulnys,

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6.

Tel. 416 - 769-1266.

SOL. ALGIRDAS BRAZIS

ir Lietuvos vyčių sustiprintas choras, palydint simfoniniam orkestrui, įgiedojo juostelę su Sibiro tremtinių giesme "Suledėjusiomis lūpomis".

Juostelėje įgiedoti ir ***"Septyni Kristaus žodžiai"*** lietuvių kalba su solistais ***ALGIRDU BRAZIU, PRAURIME RAGIENE*** ir ***RIMU STRIMAIČIU.***

Juostelę platina **Mrs. Ann Marie Kassel,**
73362 Winthrop Way, Downers Grove, IL 60516.
Kaina $11.00 su persiuntimu.

7 1/2 %

Kuris kitas bankas moka tokias aukštas palūkanas už kasdieninę taupymo sąskaitą?

(Daily Savings Acct.)

Palūkanos pririašomos į nario sąskaitą už kiekvienos dienos mažiausią balansą kiekvieno mėnesio gale.

Taupykite ir skolinkitės Toronto Lietuvių kredito kooperatyve "Parama"

KLB Toronto apylinkės taryba posėdžiavo birželio 3 d. Lietuvių namuose. Pirmininkavo apylinkės valdybos pirm. A. Vaičiūnas, sekretoriavo A. Sungailienė, atstovų registraciją tvarkė p. Vingevičienė. A. Sungailienei perskaičius praėjusio posėdžio protokolą, A. Vaičiūnas kalbėjo apie apylinkės valdybos veiklą. Esą tenka dalyvauti ne tik Bendruomenės, bet ir kitų organizacijų renginiuose, komitetų posėdžiuose, rūpintis Vasario 16, Kanados lietuvių dienų, Karavano, įvairių kultūrinių sukakčių renginiais. Nemažai laiko tenka skirti dalyvavimui kitų tautybių renginiuose. Pirmininkas padėkojo visiem už talką. Ižd. V. Bačėnas posėdyje negalėjo dalyvauti, tad ir jo pranešimo nebuvo. Iš revizijos komisijos pranešimo sužinojom, kad Kanados lietuvių dienų apyskaita neužbaigta, nes dar neatsiskaityta už kai kuriuos skelbimus LD leidinyje ir kitus dalykus.

"Vilniaus" paviljono vadovas K. Raudys kalbėjo apie š. m. Karavaną, kuris prasidės birželio 20 d. Lietuvių paviljonas bus įrengtas Prisikėlimo par. salėse. Programoje dalyvaus "Gintaras". "Vilniaus" karalaite bus Zita Gurklytė, burmistru — p. Saplys. Maisto ir gėralų bufetus tvarkys įvairių organizacijų moterų būreliai.

Baigiant A. Vaičiūnas priminė, kad VLIKo pirm. dr. K. Bobelis kviečia lietuvius dalyvauti demonstracijoje š. m. lapkričio 1 d. Vienos mieste, Austrijoje, kur bus reikalaujama žmogaus ir tautos teisių okupuotos Lietuvos tautiečiams. Jei atsirastų norinčių ten dalyvauti, KLB bandytų sudaryti tokias pat sąlygas, kokias turi ir JAV lietuviai. Posėdis baigtas Lietuvos himnu.

L. Girinis

A. a. Marijai Januškienei Manitobos Winnipege mirus, jos atminimui Slava ir Paulius Vytė, Liana Vaidilienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $25.

Iš okupuotos Lietuvos pabėgo Vaclovas Povilonis, dalyvavęs koncertinėje išvykoje į Kubą, ir atsirado Toronte. Birželio 15 d. jis dalyvavo sibirinių trėmimų minėjime ir buvo pristatytas ten dalyvavusiai lietuvių visuomenei.

"Community News", savaitraščio "The Mississauga News" priedas, pirmame puslapyje atspausdino spalvotą nuotrauką žmonių grupės, gražinančios savo miestelį, pavadintą "Talka Village" (Lorne Park, Mississaugos srityje). Ar tas pavadinimas turi ką bendro su lietuviais, iš aprašymo neaišku. Iš nuotraukoje matomų asmenų nėra nė vienos lietuviškos pavardės.

MONTREAL QUE

"Rūtos" klubo rengta išvyka į Putnam, Conn., pas seseles birželio 2-5 d.d pavyko laimingai ir sėkmingai. Ekskursantų susidarė pilnas autobusas — 47 asmenys (12 vyrų ir 35 moterys). Išvykos metu buvo apžiūrėta vienuolyno aplinka, Matulaičio namai, Alkos muziejus ir Newport, R.I., trejetas muziejinių rezidencijų. Su didžiausiu seselės Teresės rūpestingumu visi buvo puikiai apnakvydinti ir pavalgydinti. Išvykos dalyviai liko dėkingi Motinėlei Paulei ir kitom seselėm, kurios parodė tikrą lietuvišką nuoširdumą.

Reginos ir Juozo Piečaičių vedybinis dešimtmetis atšvęstas jų vasarvietėje netoli "Baltijos" stovyklavietės. Didokas būrys giminių ir artimųjų juos pasveikino birželio 7 d. ir įteikė bendrą dovaną. Visi svečiai buvo nuoširdžiai pavaišinti. **B. S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapijoje

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	——	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	——
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	——
Sekmadieniais	10.30-12.30	——	10.30-12.30

Atliekame visus bankinius patarnavimus

Aktyvas – virš $17,000,000. rezervas – $600,000.
Dabartinių palūkanų informacija "LITE"

PADĖKA

Staiga susirgusi greit buvau nuvežta į ligoninę. Nuoširdžiausia mano padėka dr. A. Valadkai už pagalbą ir priežiūrą. Dėkoju dr. Z. J. Borowy už sėkmingai padarytą operaciją. Ačiū dr. M. Valadkai už malonų lankymą. Dėkoju ligoninės kapelionams už religinį patarnavimą. Nuoširdžiai dėkoju už lankymą — kun. E. Jurgučiui, OFM, kun. P. Šarpnickui, OFM, ir kun. L. Januškai, OFM. Ačiū seselei M. Brizgytei. Dėkoju lankytojams: A. J. Šulcams, M. J. Astrauskams, O. Juodviršienei, P. Šimkuvienei, J. Vaitiekūnaitei, M. J. Žėkams, Trečiojo ordino Prisikėlimo par. kongregacijai, O. Indrelienei, A. Katelienei, O. Jakimavičinei, E. Jaškuvienei, U. Žilinskienei, L. Balsienei, E. Stepaitienei, O. Juodišienei, A. J. Kirvaičiams, dr. V. Sadauskienei, I. Kandrotienei, O. Mašalienei, St. Mašalaitei-Gampp, S. Gečienei, A. J. Žakams, B. Čirūnienei, M. Raškauskienei, A. Žilėnui, G. Kaulienei, J. Norkutei-Ruslienei, V. Leverienei, J. Dambarui, R. Lorancienei, p. Žakevičiui, J. Gustainiui, A. Vekterienei, O. Adomavičienei, p.p. Jonynams, M. S. Gudaičiams, "Vilniaus Manor" moterų mezgimo būreliui, J. Urbonui.

Mieli mano lankytojai, nuoširdžiai dėkoju už dovanas, už suneštus gražiausius gegužės mėnesio žiedus, už nuoširdžius sveikatos linkėjimus, kurie man teikė paguodą ir viltį vėl būti su jumis. Dėkoju savo mielam vyrui, kuris kasdien lankė mane.

Nuoširdžiai visiems dėkinga –

Marija Basalykienė

A. a. Bernadetai Dumčienei mirus, užjausdami jos dukras — Birutę Stonkienę ir Genovaitę Breichmanienę bei jų šeimas paaukojo "Tėviškės žiburiams" $20 A. Deksnienė ir šeima.

NAUJA KNYGA:

D.P.: Lithuanian Immigration To Canada After World War Two by Milda Danys, 350 pusl., 38 iliustracijos, 2 žemėlapiai. Gaunama Anapilio knygyne. Paštu: 29 Sun Row Dr., Etobicoke, Ont., M9P 3H5. Kaina — $14.95 ($19.95 kietais viršeliais).

ST. CATHARINES, ONT. parduodamas dviejų miegamųjų butas (condominium). Kaina $54.000. Skambinti tel. 1-227-4493.

IŠNUOMOJAMAS trijų miegamųjų vasarnamis visam sezonui Wasagoje prie ežero. Skambinti vakarais tel. 845-8218 Oakvillėje.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA medicininiškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

FOTOGRAFAS
Darau nuotraukas vestuvių ir kitom progom. Skambinkite – JAUNIUS BAKEVIČIUS telefonu 766-1498 Toronte.

IŠNUOMOJAMAS vieno miegamojo butas į šiaurę nuo Toronto, prie pat krautuvių, netoli Wasaga Beach. Autobusu ir automobiliu susisiekimas geras. Skambinti tel. 705 - 428-2105, Golden Apple Apts., Main St., Stayner, Ont.

JIEŠKAU MOTERS pasaugoti 4 mėnesių kūdikiui (ateinančios į mūsų namus arba savo namuose) nuo liepos 21 d. Burnhamthorpe ir Pony Trail rajone, Mississaugoje. Skambinti tel. 629-2499.

IŠNUOMOJAMAS kambarys ir virtuvė vienam ar dviem asmenim prie ežero Springhurst vasarvietėje – Wasaga Beach. Skambinti tel. 239-7268 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

SENESNIAM VIENGUNGIUI vyrui, gyvenančiam "Vilnius manor", reikalinga moteris nuolatinei priežiūrai ir maisto gaminimui; gali būti ir senesnio amžiaus vyras, kuris norėtų gyventi su juo kartu. Skambinti tel. 767-8209.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ, MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.